

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONȚUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Comunist de omenie

Dacă sint comunist, să fiu om, să fiu drept! —
Este tot ce-mi pretind, mai întâi și-ntii, mie,
Cîtă vreme o inimă-mi bate în piept
Nu doar singe pulsînd, ci arzînd de-omenie.

Din păzirea dreptății făcîndu-mi destîn,
Orice om are-n mine suprema nădejde,
Nu atotfăcătorul de bine creștin,
Ci tovarășul gata oricînd la primejdie.

Cît de jos — și cu-atît mai mult cît de sus —
M-aș afla ridicat pe a binelui scară,
Totdeauna eu știu c-am un umăr de pus,
Ca să-l pot libera pe un om de povară.

În iubirea pe suflet de om, așadar,
Să împărțim, — cîtă e, pentru toți — bucuria. —
Asta-nseamnă-a fi azi re-vo-lu-ți-o-nar,
Comunist de-omenie a fi-n România.

NICULAE STOIAN ■

- Schițe pentru o nouă carte a eroilor (pag. 15) ● Știm și să negăm, dar forța noastră stă în afirmație! (pag. 10)
- Sectorul 4, abatajul 7 Vest (pag. 12-13) ● „Din motive personale” (pag. 14) ● Limbajul tinerilor, o problemă de viață. Viața tinerilor, o problemă de limbaj (pag. 17) ● Fără prejudecăți despre certificatele medicale (pag. 19)
- Tetraevanghelul „Io Ștefan Voievod” (pag. 8) ● Nu, parazitismului care pulverizează omenia! (pag. 9)

Reproducerea reprezintă lucrări ale sculptorului Ovidiu Maitec

CU TOȚII, ÎNTR-UN EFORT UNIT, ÎN ASPRA BĂTĂLIE DE PE FRONTUL RECOLTEI!

72500 de brăileni, înfășurați în vînt, gheață și noroaie, culeg roadele cîmpiei

Ziua în Bărăganul brăilean are tot 24 de ore, dar pare mai scurtă. Între două treceri consecutive ale soarelui — un soare sechestrat de nori încă de acum trei zile — se scurg tot 2400 de secunde, dar par mai puține. Timpul pare că s-a contractat precum metalul. Frigul e de vină. Și graba oamenilor. Și harapnicele bezmetice ale vîntului care sfichiule cu gheață pămînturile din stînga și din dreapta Dunării. O vreme cumplit de ticăloasă își face de cap în uriașa pîlnie dintre arcu carpatic și tocitele culmi ale Măcinului.

— La Vultureni plouă cu gheață!
— La Mărașu și Frecăței, în Insula Mare, plouă și e frig.
— La Făurei s-a pornit mazăricea. Vocile care parvin în difuzorul „900” — indicativul stației emisie-recepție al centralei comandamentului județean

pentru agricultură — par comprimate și rele, supărate. Oamenii sînt după o noapte de nesomn. Azi, 18 octombrie, dimineața, pe cîmpurile județului se mai aflau în afara porumbului rămas de recoltat, în afara sfeclei-de-zahăr, a soiei și 4000 de tone de tomate, 1400 tone de ardei, 70 tone de ceapă, struguri, cartofi... Motiv pentru care, încă de aseară, membrii comandamentului județean sînt pe teren, n-au dormit o clipă. Încă de aseară se recoltează în două schimburi și cu întreaga capacitate a mijloacelor de recoltat mecanic porumb și stuleți — fiecare echipament de recoltat porumb trebuie să culegă 4 hectare ziua și 3 hectare noaptea; se lucrează în două schimburi cu combinele de recoltat sfecleă KC 5 — fiecare combină trebuie să recolteze 10 hectare ziua și 6 hectare noaptea. Și tractoriștii lucrează în două schimburi la ogoare: a fost intensificată însilozarea furajelor; s-au întocmit grafice ferme pentru folosirea celor 10215 tone — capacitatea de transport a parcului I.T.A., precum și a celor 389 autocamioane, 1511 remorci, 2700 atelaje proprietate I.A.S. și a unităților cooperatiste. Încă de aseară s-au luat măsuri speciale pentru asigurarea iernării animalelor.

(Continuare în pag. 4)

MIRCEA BUNEA ■

PROGRAMUL CENACLULUI NOSTRU

„Manifestarea de muzică și poezie tînără” cu numărul 200 a Cenaclului Flacăra al tineretului revoluționar va avea loc sîmbătă 23 octombrie în municipiul Cluj-Napoca, cu începere de la orele 18 la Sala Sporturilor. Biletele s-au pus în vînzare la Sala Sporturilor.

Cum sîntem întrebați din ce în ce mai des de ce nu mai organizăm spectacole în București, precizăm următoarele:

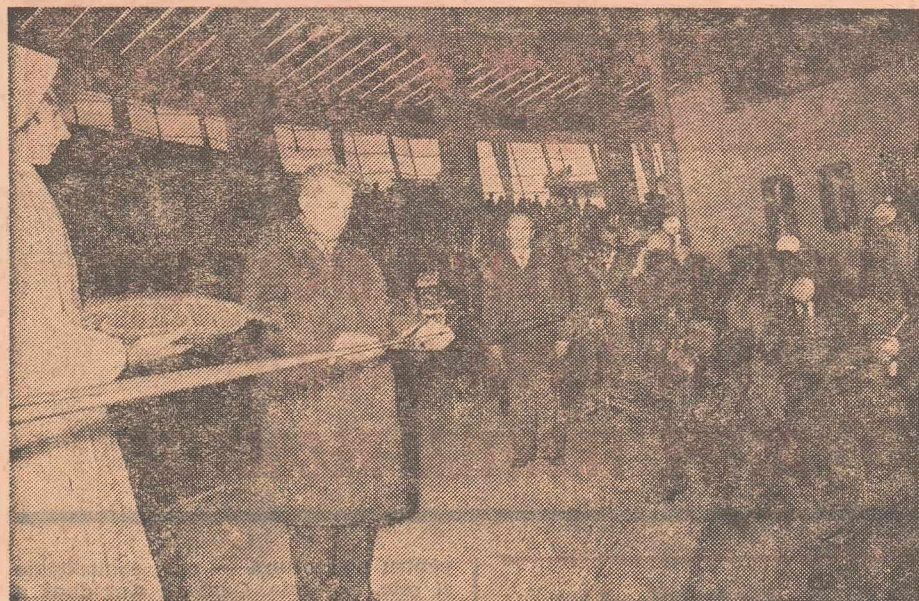
În București au fost de fapt organizate foarte multe spectacole. Există apoi orașe în care nu am fost niciodată, deși sîntem rugați sau tentați s-o facem. Cîteva exemple: Tulcea, Hunedoara, Petroșani, Vaslui, Bistrița, Sighișoara, Vatra Dornei, Reșița, Alba Iulia, Alexandria, Slobozia, Roman, Oltenița. Trebuie deci să ne facem datoria și față de aceia care ne prețuiesc din aceste localități ca și din altele. Totuși, Bucureștiul este în atenția noastră și în acest an vom încerca să organizăm o manifestare a cenaclului nostru.

„Minerii, frații noștri din abataje”

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

ÎN PREZENȚA PREȘEDINTELUI ȚĂRII, TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU, A FOST DESCHISĂ SÎMBĂTĂ, 16 OCTOMBRIE, A IV-A EDIȚIE A TÎRGULUI INTERNAȚIONAL BUCUREȘTI

„Colaborare economică cu toate țările lumii, pentru progres social și pace pe planeta noastră” — aceasta este deviza Tîrgului internațional București 1976, care a fost inaugurat sîmbătă 16 octombrie de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

Manifestare de amploare, acest tîrg biennial aflat astăzi la cea de-a IV-a sa ediție se bucură de o prestigioasă participare: alături de întreprinderile românești, își prezintă aici produsele un număr de 1 029 firme din 23 de țări din întreaga lume. Suprafața de expunere este de 44 000 metri pătrați în pavilioane și 8 000 metri pătrați în aer liber. Față de prima ediție din 1970, la actuala ediție numărul expoanților de peste hotare a crescut cu 50%.

Acestea sînt numai cîteva cifre menite a ilustra largă participare și interesul de care se bucură tîrgul bucureștean internațional, interesul pe care România contemporană îl stîrnește în întreaga lume, succesul de care se bucură politica partidului nostru în a promova relații comerciale cu toate țările lumii, de a socoti informațiile, schimburile comerciale, vânzările produselor noastre realizate la un înalt nivel competitiv, drept mijloc esențial de cooperare internațională, de menținere și întărire a păcii, drept factor de progres.

Din România, un număr de 130 de întreprinderi constructoare de mașini și utilaje își prezintă produsele destinate exportului pe o suprafață de 20 000 metri pătrați: prototipuri ale unor produse pentru prelucrarea și așchieră metalelor, cu comandă numerică; linii tehnologice pentru producerea de rulmenți; centrale telefonice automate cu 100 de linii; calculatorul Felix C-512 introdus în fabricație de serie în cursul acestui an; autovehicule și alte autoagregate de mare capacitate; autoturismul de oraș „Dacia-1300” și cel de teren „ARO”, ambele realizate în mai multe variante constructive; autobuzul rutier-turistic și autoutilitara TV-14; utilaj petrolier de înaltă performanță, cunoscut de mult pe toate meridianele lumii — sînt doar cîteva dintre produsele industriei noastre oferite celor interesați.

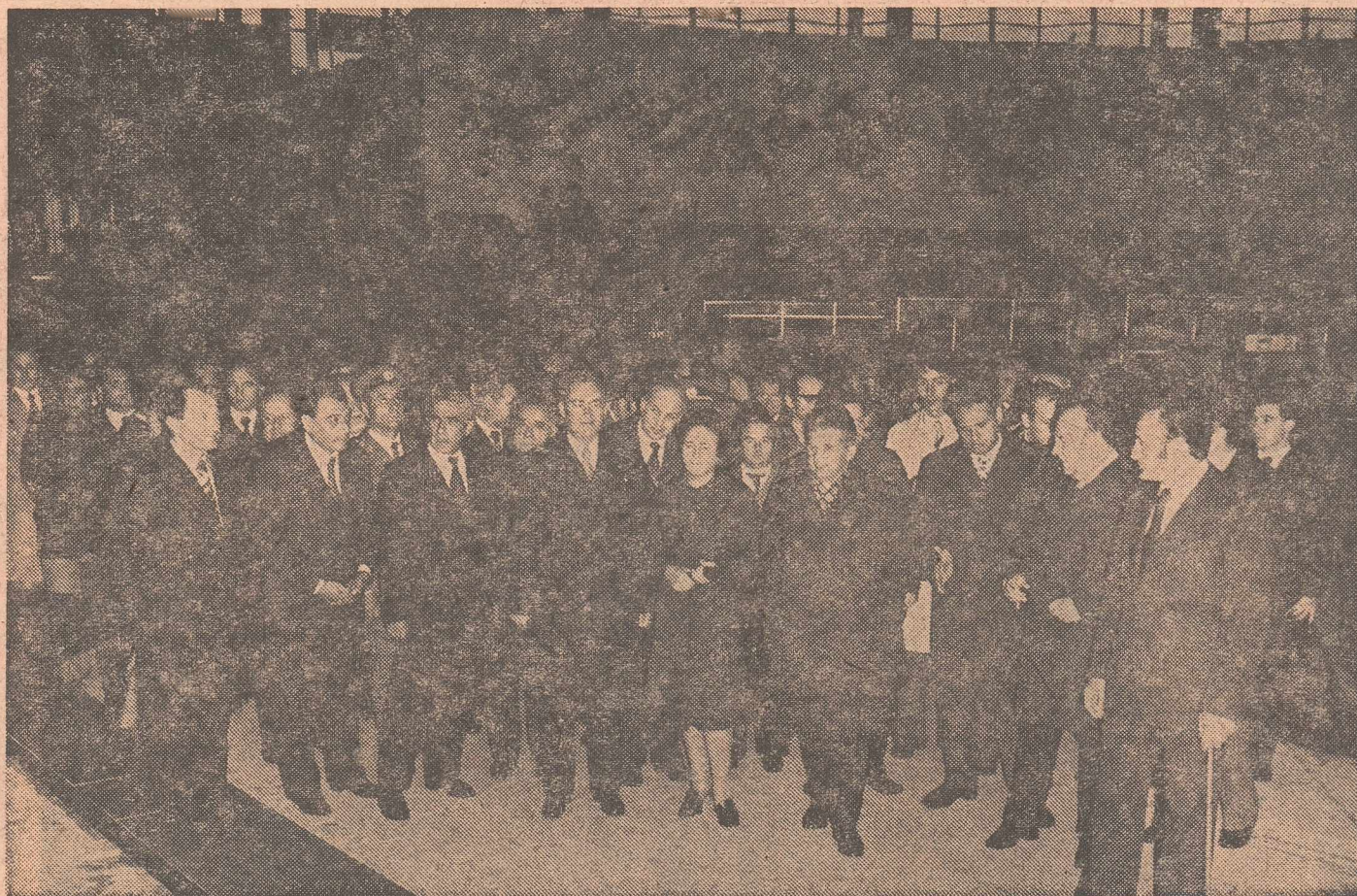
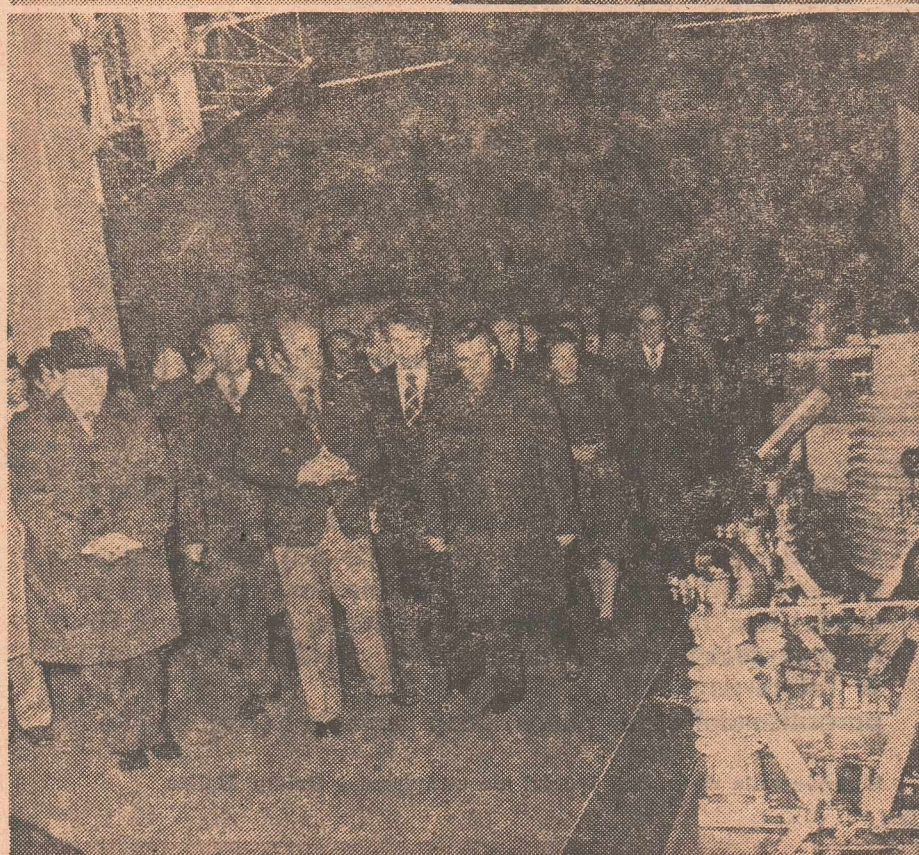
Alături de acestea, în cadrul unor pavilioane naționale sau standuri individuale, își etalează produsele firme din Anglia, Austria, Belgia, Bulgaria, Cehoslovacia, Columbia, Danemarca, Elveția, Franța, R.D. Germană, R.F. Germania, Israel, Italia, Iugoslavia, Japonia, Liechtenstein, Olanda, Polonia, Spania, S.U.A., Suedia, Ungaria și Uniunea Sovietică.

După tăierea panglicii inaugurale, președintele Ceaușescu a vizitat expoziția, a discutat cu șefii misiunilor diplomatice ale

statelor participante, cu directorii ai pavilioanelor și reprezentanții ai firmelor, exprimîndu-și convingerea că această manifestare economică internațională va prilejui o mai bună cunoaștere, va contribui la stimularea cooperării pe multiple planuri, la intensificarea raporturilor economice în folosul reciproc, al progresului fiecărei țări, al unei noi ordini economice internaționale, al cauzei colaborării și păcii în lume. Șeful statului român i-a felicitat totodată pe participanții străini, urîndu-le mult succes la actuala ediție a Tîrgului internațional București.

Dincolo de aspectul comercial, dincolo de interesul strict al oamenilor de specialitate — amploarea actuala ediții a Tîrgului internațional București — T.I.B. 1976 — mai reprezintă, este un lucru evident, poziția înaintată pe care se situează România, astăzi, în lume, în ceea ce privește spiritul de cooperare, de destindere, mereu mai pronunțată atitudine a patriei noastre în a face cunoscute peste hotare reușitele sale industriale, de a contribui din toate puterile sale la uriașul proces contemporan de dezvoltare, de asigurare a unui trai omenesc, civilizată, pentru un viitor lipsit de pericole, pentru un viitor liniștit și mai ales creator.

HORIA PĂTRAȘCU ■

ÎNDEMN LA INTENSIFICAREA EFORTURILOR, LA MUNCĂ MAI BINE ORGANIZATĂ, IMPORTANTE INDICAȚII ALE TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU PRIVIND STRÎNGEREA ȘI DEPOZITAREA NEÎNTÎRZIATĂ ȘI FĂRĂ PIERDERI A RECOLTEI

Drăgănești — Vlașca: moment de satisfacție pentru producția record din această toamnă

Scornicești: dialog de lucru asupra obiectivelor care prefigurează imaginea unui oraș agroindustrial

Marți, 19 octombrie 1976, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat într-o vizită de lucru pe ogoarele comunelor Purani și Drăgănești Vlașca din județul Teleorman, la Stoicănești, Văleni și Scornicești din Olt precum și în zona legumicolă a Leordenilor din Argeș. Marți, 19 octombrie 1976, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost prezent în mijlocul oamenilor muncii din județele Teleorman, Olt și Argeș, pe frontul luptei împotriva efectelor intemperiilor, îndemnând la intensificarea eforturilor, la muncă mai bine organizată, dînd importante indicații privind strîngerea recoltei și depozitarea neîntîrziată, fără pierderi a roadelor. Secretarul general al partidului a survolat la bordul unui elicopter o distanță de circa 400 de kilometri, controlînd la fața locului situația unor întinse suprafețe agricole, urmărind ritmul lucrărilor desfășurate în aceste împrejurări dificile create de starea vremii. S-a întîlnit cu unii conducători ai organelor locale de partid și de stat, cu membri ai comandamentelor județene și comunale pentru executarea lucrărilor agricole, cu unii conducători ai consiliilor intercooperatiste, ai cooperativelor agricole de producție, cu lucrătorii ogoarelor care s-au achitat de sarcinile lor adeseori în condiții eroice. Paralel cu discuțiile purtate asupra măsurilor urgente privind recoltarea și depozitarea roadelor, secretarul general al partidului s-a folosit de acest prilej pentru a aborda aspecte de mare importanță ale dezvoltării agriculturii, ale modernizării și creșterii eficienței producției agricole, a dezbătut împreună cu oamenii muncii, dintr-o perspectivă complexă, problema transformării cooperativelor agricole de producție și comunelor în unități și în centre economice polyvalente, cu o largă activitate

agroindustrială în care să se valorifice la un înalt nivel calitativ producția agricolă și a altor materii prime.

În această atmosferă de lucru, secretarul general al partidului a subliniat necesitatea utilizării mai raționale a pămîntului prin realizarea unei densități corespunzătoare a construcțiilor agricole și cu destinație industrială, prin folosirea mai eficientă a capacităților de producție existente. Lucrătorii ogoarelor aflați în cîmp la ora vizitei au salutat cu însuflețire prezența secretarului general al partidului și totodată și-au exprimat angajamentul de a-i urma întotdeauna îndemnul și exemplul de muncă. Edificator e dialogul purtat în cooperativa din Văleni cu lucrătorii care strîngeau și depozitau recolta de sfeclă de zahăr: — „A venit iarna peste noi, tovarășe secretar general, dar nu-i nimic, noi să fim sănătoși, o biruim muncind!” — „Foarte bine, răspunde tovarășul Nicolae Ceaușescu, nimeni nu se îmbolnăvește de muncă! Să facem totul și să strîngem întreaga recoltă! Vă urez multă sănătate și mult succes!”

Astfel, marți 19 octombrie, oamenii muncii de pe ogoarele comunelor din județele Teleorman, Olt și Argeș și-au exprimat bucuria și mîndria că l-au avut în mijlocul lor în aceste elipe de efort eroic pe secretarul general al partidului, cel mai iubit și mai stimat erou al muncii socialiste, angajîndu-se să nu precupețească nici un efort pentru a strînge roadele cît mai repede, pentru a pune la adăpost întreaga recoltă, pentru a gîndi și acționa în așa fel încît pămîntul nostru să dea roade la cele mai înalte niveluri de exigență ale civilizației socialiste.

A. DOHOTARU ■

Stoicănești: se subliniază necesitatea de a se acționa mai energic pentru respectarea într-un tot al normelor agrotehnice și tehnologice stabilite

CU TOȚII, ÎNTR-UN EFORT UNIT, ÎN ASPRA BĂTĂLIE DE PE FRONTUL RECOLTEI!

**Au fost pregătiți
chiar trompeți
ca să sune deșteptarea
dis-de-dimineață
dar n-a fost nevoie!**

La Slobozia-Moară, în Ilfov, vîntul a bătut cu 140 kilometri pe oră. Duminică dăduse înghețul. Se așezase polei pe pămînt. Oamenii se trezeau unii pe alții din casă în casă, ieșeau pe prispe, priveau cerul uimiți și intrucîtva revoltați pe această brutală răsurnare a vremii. Își repetau unii alții cuvintele crainicilor televiziunii care dăduseră glas hotărîrilor Comandamentului central al stării de urgență. A fost o noapte de hulă. Oamenii au simțit că le năvălesc casele în cîmpie. Printre cei care n-au dormit deloc în noaptea de duminică spre luni au fost, evident, președintele C.A.P. Andrei Haiducu și instructorul județenei de partid, Gheorghe Martinescu. Au rămas treji peste noapte și au stabilit planul de acțiune pentru ziua de luni, 18 octombrie, zi închisă, bîntuită de curenți reci de aer și ciuruită de ploaie. Au fost pregătiți, chiar și trompeți care să sune deșteptarea dis-de-dimineață, dar n-a fost nevoie. La ședința operativă de lucru de la orele 5 dimineața, comuna s-a prezentat cu mic cu mare, mai puțin navetiștii întreprinderilor bucureștene, care s-au înghesuit în autobuzele I.T.A. și în vagoanele încălzite ale curselor locale. Din primul moment s-au distribuit pelerine, glugi de pînză, saci de iută, saci de poliêtilenă, după care, împărțiți pe cîmp în brigăzi mari de lucru, oamenii au continuat recoltatul verzei de pe ultimele hectare. Ritmul de lucru a fost infernal sub ploaia dezlănțuită, în așa fel încît pînă la prînz fuseseră strînse deja aproape 40 tone de varză, transportate și predate I.L.F.-ului Buftea. La această manevră forțată de împrejurări a participat de asemenea întreg personalul tehnico-administrativ al comunei. Ceea ce e demn de remarcat pentru forța economică, pentru capacitatea de mobilizare a comunei, membrii cooperatori au venit pe cîmp cu toate cele 63 de I.M.S.-uri proprietate personală, ajutînd astfel la transportul rapid al recoltei de varză și la depozitarea celor 32 tone de porumb.

Prinși de vreme cu legumele culese și valorificate, oamenii din Slobozia-Moară și-au îndreptat imediat atenția spre protejarea vitelor în grajduri, acțiuni care s-a desfășurat rapid și eficient. Peste noapte și peste zi 20 de membri cooperatori au săpat șanțuri pentru urgentarea instalației electrice, pentru introducerea conductei la bucătăria furajeră care nu funcționează deocamdată, mai ales din cauza întîrzierii echipelor I.R.E.B. În tot acest timp, citeva remorci și atelaje au transportat continuu porumb tocat din siloz pentru alimentarea animalelor.

Utilajele se află în stare bună de funcționare pentru ca, odată cu zbicierea pămîntului, să încheie în ritm rapid însămînțatul grîului și recoltatul porumbului de pe hectarele de unde pînă la declanșarea timpului nefavorabil nu ajunsese încă la maturitate.

Responsabilii C.A.P.-ului Slobozia-Moară erau fericiți că nu se degradaseră, în actualele condiții meteorologice, decît aproape două vagoane de varză care au fost transformate urgent în hrană pentru porci și că vremea i-a prins cu legumele deja culese, valorificate și cu bani în buzunar. Deși afa-

ră bate vîntul gata să smulgă acoperișurile caselor, președintele Andrei Haiducu rîde satisfăcut: „Ne-a percutat mîntea la timp și am lucrat gospodărește!”

A. DOHOTARU ■

Și în județul Ialomița cooperatorii au lucrat fără întrerupere din zori pînă noaptea tîrziu.

**72500 de brăileni,
înfășurați în vînt,
gheață și noroaie,
culeg roadele cîmpiei**

(Urmare din pag. 1)

Iar astăzi, 18 octombrie, dimineața, dacă cineva ar fi făcut recensămîntul populației municipiului la ora 5,30, ar fi constatat că Brăila numără cu aproape 27 000 de suflete mai puțin. De ce?

Notez cifrele parvenite prin difuzor, le așez unele sub altele și adun: 8 275 de elevi din liceele brăilene; 3 000 de elevi din mediul rural; 32 000 țărani cooperatori; 10 500 angajați ai I.A.S.; 7 750 muncitori industriali și alți 11 000 care lucrează încă dinaintea stării de urgență. Constructorii de excavatoare sînt de găsît și în comunele și satele Unirea, Racovița și Lanurile; chimiștii de la C.C.H.F.A. la Tufești și Tichilești; metalurgii de la Laminorul, la Gemenele și Romanu; direcția sanitară a trimis 400 de oameni la Rîmnicelu... Total: 72 500 de brăileni care, înfășurați în vînt, gheață și noroaie, culeg roadele cîmpiei.

Începe să-mi fie rușine că stau la căldură. Plec și mă opresc la ferma numărul 2 Siliștraru. Aparține de I.P.I.L.F. Vădeni. Sînt de recoltat aici 200 tone de roșii și sînt veniți să le culeagă 450 de elevi și profesori și 15 persoane TESA de la fabrica Zagăna. Știți cîte roșii intră într-o căldare? Între 80 și 120 de bucăți. Deci în medie 100 de bucăți. Ca să umpli o căldare trebuie să te apleci de o sută de ori. Să te apleci și să te ridici. Neapărat să te ridici. Altfel întepești. Frigul te îngheață și rămii sloi în poziția echer.

Nimeni nu îngheață. Elevii și-au derulat gulerele puloverelor în sus, pînă dincolo de nas. Și-au tras căciulile pe urechi pînă dincolo de sprîncene. Prin fanta rămasă privesc, iar miinile vinete de frig și amorțite culeg roșiile. Cei mai vrednici culeg 15 căldări într-o oră. Într-o zi culeg 300 de kilograme. Înmulțiți 300 de kilograme cu 450 elevi și aflați cît s-a cules în ziua de 18 octombrie la ferma Siliștraru. Perfor-

merii sînt elevii de la Liceul de mări-nă, de la Liceul nr. 5 „Panait Cerna” și de la C.C.H.F.A. Am stat opt ore cu ei și am cules roșii. Nimeni n-a înghețat pentru că toți au muncit. Nici profesorul de educație fizică de la Liceul nr. 5 „Panait Cerna” n-a înghețat. Se numește Marin Mucea. Dar dumnealui n-a înghețat pentru că stătea în cabina ROMAN Diesel-ului...

Seara, revin la „900”. Tocmai se adîtionau rezultatele zilei: în bazele I.V.C. s-au transportat 7 000 tone porumb; s-au strînse 10 000 tone sfeclă; la fabrica de conserve au intrat 700 tone de legume; la întreprinderea viei și vinului 1 100 tone de struguri... Cei 72 500 de brăileni aflați pe ogoare și-au făcut datoria cu prisosință.

**De la nuntă, direct
pe cîmp, în viforniță!**

La Potlogi, în Dimbovița, reîntîlnim o veche cunoștință: Ștefan Neagu, secretarul Comitetului municipal comunal de partid și, totodată, eroul unui serial publicat în revista noastră în urmă cu un an. Îl regăsim în aceste ceasuri decisive pentru destinul recoltei de toamnă în mijlocul unei ample concentrări de forțe mecanice și umane. Vîntul și ploaia au bătut și aici năpraznic, oferînd ochiului un spectacol dezolant: arbori frînti, terenuri inundate, rețele de energie electrică rupte sau căzute la pămînt. Primarul din Potlogi ni se în-

Chiar dacă, în ultimele zile, vremea a fost potrivnică, cartofii s-au făcut din belșug, femeile din imagine avînd de rezolvat problema sortării lor, în vederea trimiterii unui nou transport către piață.

fățîșează cu toate acestea calm și optimist:

— Dacă vîntul și ploaia vor bate ca și azi, și nu mai tare, n-avem probleme: tot ce a mai rămas de strîns va ajunge degrabă în hambare, în silozuri sau pe piață.

Comuna, una dintre cele mai mari ale județului, cuprinde trei cooperative agricole: Potlogi, Pitaru și Românești. În 1972, prima a fost distinsă cu Ordinul Muncii clasa I pentru excepționala recoltă de porumb: 6 100 kg. boabe la hectar. În 1975, cea de-a doua a primit titlul de Erou al Muncii Socialiste tot pentru rezultatele de excepție dobîndite în cultivarea porumbului: 6 310 kg. boabe la hectar. Recolte frumoase au fost realizate și anul acesta dar — spun oamenii — niciodată pînă azi natura nu a răbufnit atît de dușmănoasă și fără semne prealabile din mijlocul unei toamne însoțite și pașnice. Prima urgență: adăpostirea și îngrijirea efectivelor de animale. Astfel, în după amiaza zilei de 17 octombrie au fost retrase din cîmp și din taberele de vară toate cele 2 000 de bovine, a fost dublat numărul de îngrijitori și paznici și a fost asigurată asistența zooveterinară. Lipsa totală a curentului electric (care, între altele, a făcut imposibilă funcționarea radiatoarelor și a instalațiilor pentru pomparea apei) a impus blocarea ușilor și a ferestrelor și adăparea animalelor prin mijloace tradiționale: scosul apei din puț cu găleata.

După o după-masă și o noapte albă, președintele C.A.P.-ului din Potlogi, Constantin Ene, ajutat de medicul veterinar Cornel Anghel, a izbutit să readucă energia electrică în instalații. La C.A.P. Pitaru asigurarea grajdurilor cu apă a

In aceste zile, se poartă în agricultură cizme de cauciuc și eroism în muncă.

La C.A.P. Bucov, în județul Prahova, ardeii grași sînt culeși cu căldarea și acoperiți cu rogojina, spre a fi feriți de intemperii.

Se adună ultimele cantități de roșii de pe tarlalele I.A.S.-ului Mihăilești, județul Ilfov.

fost asigurată prin concentrarea unui mare efectiv de cooperatori, iar la Românești a fost improvisat ad-hoc un motor termic pentru pomparea apei.

Mobilizarea s-a făcut cum se obișnuiește la țară prin delegați trimiși să bată la fiecare poartă de român, dar „norocul” a fost că în noaptea din 17 spre 18, comuna a găzduit mai multe nunți, așa că invitațiile la lucru au fost „strigate” în fața unor mase compacte de săteni. Așa se face treaba că nunțile s-au spart în zori, și mesenii, înjurînd vremea de mama focului, au pornit de îndată la treabă.

O altă prioritate la ordinea zilei: asigurarea funcționării stației termice din cadrul marilor sere de la Potlogi. În această acțiune s-a distins în mod deosebit secretarul Comitetului comunal al U.T.C., care, împreună cu economistul Ion Timofescu au izbutit în numai câteva ore să pună în funcțiune un grup termic de intervenție, ridicînd temperatura în interiorul serelor la 16—17 grade. Au fost salvate în felul acesta

de la moarte sigură prin îngheț peste 60 tone de roșii!

Răspunzînd chemării și instrucțiunilor Comandamentului central și județean, cooperatorii din Potlogi au trecut apoi la recoltarea și transportarea recoltei din cîmp, a celor aproximativ 50 de tone de gogoșari și ardei doborîți de vifornia și amenințați de îngheț. S-a procedat de asemenea la protejarea legumelor strînse, prin acoperirea lor cu paie, coceni și folii de polietilenă. Au fost alertați beneficiarii, întreprinderea de legume și fructe și Agrocoop pentru a prelua legumele contractate, în mod special cele 4 tone de vinete amenințate cu degradarea.

Înainte de a încredința tiparului aceste rînduri am fost informați de primarul comunei din Potlogi că, mulțumită unor măsuri drastice, prin hărnicia și spiritul de abnegație al comuniștilor, al unui mare număr de cooperatori, prin participarea elevilor și personalului didactic, a fost strînsă și depozitată întreaga cantitate de legume și că, totodată, au fost desfășurate ample forțe pen-

tru recoltarea celor aproape 800 de hectare cultivate cu porumb. Am fost și noi timp de o zi martorii acestei ofensive încrîncenate desfășurată într-o perfectă disciplină, astfel încît așăzi, joi 21 octombrie, sîntem siguri că oamenii muncii din Potlogi Dîmboviței au pășit cu aceeași fermitate și energie în cea de a patra zi a unei adevărate săptămîni agricole record.

LIVIU TIMBUS ■

In fața primejdiei, oamenii s-au unit fără comenzi speciale

La sediul Cooperativei agricole de producție „Grivița Roșie” din comuna Bolintinul din Deal, o singură funcționară, contabilă CAP-ului, își întocmește actele. Președintele se află, cu oamenii, la șoproanele unde sînt adăpostite legumele și fructele culese de pe cîmp. Ajungem acolo pe un drum aflat în lucru. Nu întîlnim pe nimeni. Apoi, dintr-o dată, sub crengile răzvrătite de vînt ale pomilor, sub cortina de apă prăvălită din înalt, îi vedem pe primii cetățeni ai comunei. Încotoșmănați cu tot ceea ce aveau mai gros, cu broboade și glugi din plastic, piele, mușama, par niște muncitori din port; femeile și bărbații aceștia își trec, din mină în mină, lădițele de lemn cu gogoșari și ardei roșii ca focul. Sîntem întîmpinați cu voie bună, de parcă n-ar ploua cu ace de ghiață și vîntul ar fi doar o amintire. Printre ei se află inginerul Ioh Neagu, președintele CAP-ului, căruia îi solicităm primele relații.

— Ați sosit tîrziu.

— Adică?

— Păi, cum să vă explic, noi n-am așteptat comunicatele sosite prin radio, televiziune sau telegrame. Încă de sîmbătă, cînd am văzut ce se întîmplă, ne-am adunat la sediul cooperativei. Nu stăteam rău nici atunci, culesul mersese bine cît timp vremea fusese cuminte. Dar pe cîmp mai rămăseseră cam 4 tone de legume neadunate. Dintre cele care au de suferit la rece. Varza nu ne pune probleme. Nici porumbul care stă-n picioare. Indicațiile primite, pînă la acea dată, au fost respectate și tot ce culesesem plecase spre piețe și fabricile de conserve. La sortat am băgat 40 de oameni iar la legume 75 de femei. La sfeclă, alți 100. Aștia din urmă au strîns sfecla de pe 4 hectare.

Aflăm, astfel, că planul de bătaie al cooperativelor din comună fusese bine întocmit și că forța de muncă se repartizase în raport cu necesitățile. S-a lucrat toată ziua de sîmbătă, oamenii renunțînd și la programul de televiziune (tinerii ne întrebă ce-au făcut Sportul și Dinamo) și chiar la nunțile al căror sezon este în toi. În fața primejdiei, țărani s-au unit și, fără comenzi speciale, au ieșit la cîmp. „Greu a fost și va mai fi încă două-trei zile cît vremea se va arăta potrivnică, ne-a spus șeful de fermă Dodea, dar oamenii nu s-au descurajat. Era vorba și de ciștigul lor și de averea comunei și nimeni n-a vrut să piardă în câteva zile, grele ce-i drept, munca de o vară”. Pămîntul a fost cald și a reprezentat un culcuș bun pentru legume care, odată aduse la șoproane și în magazii, au ieșit de sub coaja lor de gheață proaspete și frumoase. Sîmbătă și duminică s-au strîns de pe cîmp 10 tone de legume.

Îi priveam pe acești oameni, unii dintre ei uzi pînă la piele, muncind tăcut, dar nu înfricoșati. Ne interesăm de numele unora dintre ei: Maria Ion, femeie robustă, care se joacă cu lăzile pline de gogoșari, s-a distins prin efortul personal dar și prin modul în care și-a mobilizat echipa de care răspunde. Altul este Tudor Mindir, om la 65 de ani, care — într-o pauză în odaia de adăpost a paznicului depozitului — a venit să se mai încălzească oleacă și să tragă două-trei fumuri de țigară, spunîndu-ne că „de cînd se știe n-a prins o asemenea urgență la mijloc de octombrie”. Abia pe la sfînt' Dumitru venea, așa, o zăpăceală care nu ținea, uneori cu fulgi uscați, dar nu ca acum, Nici alții mai bătrîni ca mine nu-și amintesc...”. Tudora Ciobanu, Ion Rada Șoni și Grigore Radu descarcă remorcile și trec legumele în lăzi, ducîndu-le apoi în depozit și înălțînd stiva pînă în tavan.

— Efortul cel mai mare s-a depus sîmbătă cînd, practic, s-a lucrat toată ziua pînă noaptea, așa că duminică am acționat doar pînă la prînz, ne spune ing. Ion Neagu. Ne-am ajutat foarte

bine cu tractoriștii noștri și cu cei de la SMA care au stat pe cîmp peste 10 ore. Cine au fost cei mai vrednici? Ion Dumitru, Ion Gaidurea, Tănase Paraschiv. Acesta din urmă s-a îngrijit să adune și să transporte furajele din cîmp, pentru hrana animalelor. Cînd ploaia mai contenea, oamenii discutau indicațiile primite de la centru. Dealtfel, puțin înaintea noastră, fuseseră pe aci, intrînd și în cîmp, tovarășii Dumitru Vătășelu, instructorul de partid, Ion Marin, directorul SMA-ului din Ciorogîrla, tov. Nache de la Direcția generală agricolă a județului Ilfov.

În timp ce discutăm, mai aruncăm o privire și spre cei care continuă travaliul lor, înfruntînd vîntul și ploaia. Între timp, unii mai pleacă acasă să se schimbe și alții le iau locul. Este un du-te-vino permanent. Sosesc din cîmp tractoarele cu noi transporturi. Este necesar să se aprindă luminile în depozit. Oamenii salută evenimentul zgometos. Duminică nu avuseseră curent. La Poenari, peste 15 stîlpi fuseseră doborîți ori frînți, ca niște scobitori, de furia vîntului. Pe șoseaua spre Bolintinul din Vale plopii erau goliți de crengi, șoseaua pîrînd un drum straniu pavat cu brațe contorsionate.

Părăsim comuna cu sentimentul că simțul gospodăresc al cetățenilor săi i-a ajutat să treacă, mai ușor, peste urgia de afară.

MANOLE CĂRȚAN ■

Și pe vreme rea recordurile pot fi bătute

Sîmbătă de cu seară, atunci cînd sătenii și-au aprins întîia oară în acest an focul în sobe, pe Cenad s-a lăsat o piclă vinată, aducătoare de frig, iar sălciiile Mureșului erau cuprinse de aburii ce se ridicau din cazanul involburat al apelor. Duminică, 17 octombrie, pe la cinci dimineața, era un frig de... decembrie și o ploaie deasă, turbure șfichiuita cîmpul, grădinile și străzile. De la comandamentul județean s-a primit consemnul: pericol de îngheț, de pagubă peste tot, acolo, în mănoasa luncă a Mureșului... Oamenii au ieșit la treabă la cinci și jumătate, cu mic cu mare, uitîndu-se la cerul plumburiu, prevestitor de rele, zgribuliți în șube. S-au apucat de lucru fără zăhăv, că doar au experiența inundațiilor din anul trecut, cînd s-au bătut o săptămînă să-și salveze rodul. Mîncarea a venit în cîmp, caldă și bună, și nimeni, erau vreo 300, nu s-a dus acasă să se dezmorească, să bea o răchie, doar era duminică. Radu Mircea, Marince Ungarschi, Petru Ambrozy, Elisabeta Pinnel, uzi pînă la piele, scoteau din pămîntul înmuiat o bogăție de legume. Mircea mi-a spus că a avut temperatură de cu noaptea așa puțin, 39 de grade, dar nu se lasă el să-l facă de ocară ploile. Au venit la holdă bătrînele, moșii. Seara, tîrziu, la lumina lămpilor, s-a făcut bilanțul: a ieșit zi record, adică s-au recoltat peste 20 tone de morcovi și un vagon de sfeclă roșie. Tot atunci s-a angajat consiliul de conducere al C.A.P.-ului să continue în același ritm, pentru că vremea nu poate să împiedice recordurile. Oricît ar fi de rea, Nu, nici pomeneală, rodul lor cel de toate zilele va fi în siguranță pînă cel mult joi sau vineri. Toamna asta, care s-a sucit ca babele lui martie, nu i-a putut prinde nepregătiți nici pe lucrătorii de la I.A.S. Mașloc. Directorul Bădițoiu se uita cu fală săptămîna trecută pe dealuri și-i plăcea să vadă cum străluceau în soare merele domnești. A venit pe nepută masă necazul! Și atunci, duminică, 300 de suflete au apărut ca ciupercile după ploaie, printre pomii livezii. Directorul, cu cizme de gumă, cu hainele tot noroi și reci de mama focului, a ținut să dea tonul. A lucrat mai bine de 18 ore. Fără pauză. Și-n loc de mîncare — trei pachete de țigări. Seara, rapoartele fermelor anunțau: s-au strîns peste 50 tone de fructe. Și un post scriptum: miine strîngem — musai! — citeva vagoane bune...

Peste tot, deasupra Timișului, timpul și-a lăsat mantia rece și ploile, dar oamenii — români, germani, maghiari, sîrbi — pregătiți bine, s-au strîns laolaltă în jurul comandamentului județean și, ca în atîtea ocazii, și-au arătat puterea, învingînd ei natura, cu zile și nopți de neodihnă, cu eroism găsit în mănosul rod ce nu trebuie să se piardă.

CORNELIU POPOVICI ■

flacăra la dispoziția dumneavoastră

La modul propriu, acestui om îi trebuie o mână de ajutor!

In urmă cu mai mulți ani am fost accidentat. Prin decizia nr. 373 din 30 iunie 1965 a Comisiei de expertiză medicală mi s-a acordat un ajutor social, deoarece cu mina dreaptă nu pot lucra. Prin această decizie se arată că pot face munci ca: portar, cantaragiu, telefonist. În 1969 m-am angajat la Fabrica de conserve Tecuci. Atunci mi s-a spus că angajarea este pe timp limitat, cit fine sezonul. Intre timp am mai fost lăsat liber, când nu era de lucru. Asigurările sociale Galați, prin decizia 13 266, mi-a anulat însă plata ajutorului social și a dispus ca suma încasată drept ajutor de-a lungul anilor — 21 833 lei — să o recupereze de la Fabrica de conserve. Dar fabrica, ulterior, în iulie 1976 mi-a desființat contractul de muncă. Am atacat această hotărâre la Judecătoria Tecuci, dar contestația mi-a fost respinsă. Pe unde am mers și am scris mi s-a spus că nu am dreptate și că trebuie să dau banii înapoi — ca și cum dacă muncesc cu o mână, prin acesta mi s-a dat mina dreaptă înapoi. Mai am o mână, stînga. După cum se vede, mi se refuză dreptul de a lucra cu ea. (Iancu Hodorogea, satul Șerbănești, comuna Liești, județul Galați)

Prin decizia civilă nr. 1662/1976 a Tribunalului județean Dolj mi s-a încredințat pentru creștere și educare minorul Pătru Valentin, care în prezent este deținut în mod nelegal de fostul meu soț, Pătru Gheorghe, domiciliat în comuna Amărăștii de Jos, Dolj. M-am deplasat în două rânduri cu executorul judecătoresc de la Judecătoria Craiova, și anume pe data de 15 și 24 septembrie, la domiciliul lui Pătru Gheorghe, dar de fiecare dată nu am avut sprijinul efectiv al organelor locale de stat din comuna Amărăștii de Jos. Fostul meu soț nu înțelege că hotărârile judecătorești nu sînt simple coli de hîrtie ci ele reprezintă voința legii și ea trebuie să fie respectată de toată lumea. Dealtfel, familia fostului meu soț încearcă pe orice cale și chiar afirmă prin comună că hotărârile judecătorești nu se va executa niciodată și că eu nu voi lua de la el acest copil. (Pătru Oprica, comuna Dănești-Dolj)

Să vedem!

Primum din partea întreprinderii de vinuri și șampanie „București”: În nr. 39 din 30 septembrie al revistei Flacăra a fost publicat un articol despre Scoică Neia, care își pierde timpul prin baruri. Numita a fost încadrată la noi ca muncitor necalificat, temporar, la data de 27 august a.c., pînă la data de 31 decembrie 1976, conform ordinului ofițierului forțelor de muncă al sectorului 8. Rezultă deci că numita a indus în eroare cînd a declarat că este C.T.C.-istă la întreprinderea Zarea. Dealtfel, la data de 30 septembrie 1 s-a desființat contractul de muncă. Colectivul nostru este indignat de atitudinea acesteia, atitudine care este în afara principiilor ce caracterizează tineretul nostru. Cu atît mai mult își manifestă indignarea colectivului controlorilor tehnici de calitate, care lucrează cu simț de răspundere și se străduiesc pentru realizarea unei producții de bună calitate. Vă mulțumim pentru publicarea cazului mai sus arătat și vă sugerăm în același timp ca în viitor afirmațiile făcute de cei în cauză asupra locului de muncă, funcție etc. să fie verificate înaintea publicării, pentru a evita situații neplăcute cum este cea legată de fosta noastră angajată. Semnează: director, ing. Zugrăva Leonard; președintele comitetului sindicatului, Dan Maria; șef birou personal, Stănescu Eugen.

Totuși, de numita se ocupă legea.

Sîntem un grup de navetiști, angajați la I.C.A.B. și avînd domiciliul în comuna Sirbeni-Teleorman. Facem deplasarea săptămînal, cu autobuze I.T.A. de la autogara Militari, pe bază de abonament. Simbătă la ora 14 există o cursă oficială, care în momentul cînd se completează pleacă în cursă, iar pentru călătorii care rămîn, cu abonamente sau cu bilete, se pun la dispoziție atîtea mașini cîte sînt necesare. Pleacă astfel, de obicei, 4-5 autobuze în plus, duminică mai sosesc încă 3 mașini care-l aduc pe oameni pe la casele lor. Dar nezaul nostru apare în fiecare luni dimineața, cînd trebuie să ne întoarcem la serviciu, atît noi, cei de la I.C.A.B., cît și alții, destul de mulți, care lucrează la alte întreprinderi (Gaze-termoficare, Lemn și mobilă, Teleconstrucția). Fiindcă luni nu ni se trimite decît un singur autobuz, care pleacă la ora 5 din satul Glogoveanu, și care ajunge la Sirbeni încărcat, astfel încît noi nu mai încapem în el. Ni se pare îndreptățit să credem că nu este normal ca la ducere să fie date 7-8 mașini, iar la întoarcere una singură. Sperăm în rezolvarea acestui situații, de către cei în drept, dar nu așa cum au rezolvat-o după memoria făcut de noi la Direcția ITA din strada Spătarul Preda, în urma căreia s-au trimis mașini suplimentare numai o singură dată, după sesizare. (Semnează, în numele grupului, Nicula Dionisie)

Și noi sperăm o dată cu dv.

E căutat Toader Chelaru

Mă numesc Vasil Elena, locuiesc în Constanța, aleca Heracleia nr. 1, bloc V1, scara A, ap 13 Tomis IV, și doresc să-mi găsesc fratele de care nu știu nimic de aproape 30 de ani. Am fost părăsită de mama noastră în timpul foametei din 1947, în Gara de Nord din București. De acolo am fost luată, fratele meu de un orfelinat, iar eu de o familie din București. Am făcut adresă către Inspectoratul General al Milîției — Direcția evidenței populației, București. Tovarășii de aici au trimis cazul meu spre rezolvare Inspectoratului Milîției Constanța, de

care aparțin. Am fost chemată în ziua de 5 octombrie 1976 la camera nr. 15, Evidența populației, cu un timbru fiscal de 3 lei și buletinul de identitate. M-au pus să semnez de luare la cunoștință, mi-au oprit timbrul și mi-au spus că nu pot să rezolv cazul meu deoarece în Constanța sînt foarte mulți cu numele fratelui meu, și să mă adresez din nou Inspectoratului General al Milîției. Fratele meu se numește Chelaru Toader și este născut în Hîntești-Dorohoi, din părinții Chelaru Nicolae și Chelaru Ana.

La Școala generală nr. 193 din cartierul Drumul Taberei, sector 7, în anul 1973 a luat ființă o clasă specială de scrimă condusă de tovarășa Berindei Denisa. Intrucît în acest an tovarășa respectivă urmează să plece în Maroc împreună cu soțul, în cadrul Convenției de cooperare pe care o avem cu această țară, conducerea școlii a hotărît desființarea clasei speciale care ajunsesse deja în al treilea an. Cele întimplate au fost aduse la cunoștință de către subsemnatul Ministerului Educației și Învățămîntului. Mi s-a comunicat că școala nu trebuia să procedeze astfel, mai ales că era vorba de singura clasă de scrimă din București. Menționez că situația aceasta este cunoscută de altfel și de Federația de scrimă. (ing. I. Barbu, președintele Comitetului de părinți al clasei a VII-a A)

Puncte de vedere despre un film

Poate n-ar fi rău să faceți și unele aprecieri cu privire la filmele noastre. Am văzut „Osinda” și mi-a plăcut pînă la un punct. De ce a trebuit să moară patru ființe (eroul principal, iubita lui, cantonierul și procurorul) iar cei doi asasinii să dispară. Ce rost a avut ca procurorul să se ducă pe viscol sus pe deal la coliba ciobanului îmbrăcat ca și cum s-ar fi dus la un concert. De ce ofiterul (procurorul) avea pe cap chipiu atunci cînd era în tranșee gata să plece la atac și nu avea o cască. Se putea găsi un alt mod ca să se vadă că e comandantul. Tîpetele femeii care sta să nască au fost fără nici un folos prelungite și au scăzut mult valoarea filmului. Îmi aduc aminte de filmul „Explozia”, unde Draga Olteanu se urcă pe vasul cuprins de flăcări și plin de tuburi de oxigen. Dacă a vrut să cîntească pe salvatorul vasului, putea fi pusă ca să se urce după ce era stîns focul. Era mai firesc. Sînt și filme bune, ca: „Mușchetarul român”, „Cercul începe la etajul trei”, acesta foarte reușit, ca și „Actorul și săbaticii”. (Silviu Pamfil, Deva)

În satul de reședință al comunei Vindelei, județul Vaslui, în primăvara anului 1974 a început construcția unei brutării — bucurie pentru toți locuitorii. În anul 1974 l s-au turnat fundațiile, în anul următor l s-au construit pereții exteriori și așa a rămas. Motive? Multiple. Ba lipsa unei foi din proiect, ba lipsa de mînă de lucru calificată, ba lipsa de fonduri etc. Cred că motivul adevărat este neglijența forurilor competente. (Strat Ioan)

Vă rog a ancheta personal motivul pentru care întreprinderea de transporturi turistice auto București subordonată Ministerului Turismului nu a trimis cele două autocare planificate pentru Văleni, fapt ce a condus la amînarea primirii cravatei de pionier de către 80 de elevi ce urmau a se deplasa, în ziua de 17 octombrie, la Mărășești și la București, cu ocazia acestui eveniment deosebit din viața lor. (Gheorghe Mihăescu, Biroul de turism Vălenii de Munte)

Poate vom afla răspunsul fără a mai ancheta.

La următoarele scrisori răspunde, într-o postă a redacției, redactorul nostru MARGA NEDELEA:

Marin Constantin — comuna Curcani, județul Ilfov. Verificîndu-se cu atenție evidențele C.A.P., s-a constatat că ați muncit în cooperativă minimum 5 ani și conform prevederilor statutului C.A.P. aveți dreptul la o pensie de bătrînețe, precum și drepturi cuvenite în natură. Vi s-a întocmit dosar de pensionare care va fi verificat în cursul acestei luni de către Inspectoratul Unirii județene a C.A.P., după care urmează a fi aprobat de către Consiliul de conducere al C.A.P. Mîtreni. Am fost informată că pensia o veți primi retroactiv începînd cu 1 iunie a.c. Paul Zottu — Măgurele-Budlia, județul Brașov. Scrisoarea dumneavoastră a fost trimisă spre analiză Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, care are în subordine liceul la care funcționați. Aneta Davidescu — comuna Perleți, județul Ialomița. Urmează să vi se restituie contravaloarea bicicletei în sumă de 1 350 lei. Simion Roman — Alba Iulia. Reanalizîndu-se situația soției dumneavoastră de către Direcția județeană pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, a rezultat că va fi înscrisă la pensie de invaliditate gradul I de la data încetării plății ajutorului de boală. Paraschiva Nistor — Vaslui. Conform prevederilor Decretului nr. 1086/1966 și precizărilor Ministerului Finanțelor nr. 1512 din 14 II 1967, persoanele fără copii, care sînt căsătorite cu persoane care au copii dintr-o căsătorie anterioară sau din afara căsătoriei sînt exceptate de la plata impozitului majorat pe timpul cît durează căsătoria, dacă la data căsătoriei copiii respectivii erau în întreținerea efectivă a soțului care a contractat căsătoria sau dacă aceștia plătesc pensia alimentară.

Împlîndu-se o lună de zile de cînd v-am trimis un material în legătură cu salvarea unei specii de pești, aspretele (Romanichtys valsanicola), m-am gîndit să vin cu unele precizări.

În primul rînd, îmi cer scuze pentru o supărătoare greșală de dactilografie care a rămas necorectată chiar în scrisoarea pe care v-am adresat-o. Este vorba de expresia cîțitor fervent și nu frecvent, cum din păcate s-a dactilografat și nu s-a corectat.

În legătură cu aspretele — vă asigur că cele relatate corespund realității, avînd la bază studii aprofundate de teren. Pentru problemele ridicate spre a fi puse în discuție în vederea luării de măsuri corespunzătoare, îmi asum toată răspunderea în fața factorilor de resort și a specialiștilor din acest domeniu. Precizez încă o dată că situația aspretelui este extrem de gravă și numai un sistem de măsuri deosebit de eficiente îl mai pot salva. În ceea ce mă privește, vă informez că am întreprins aproape tot ce a depins de mine. Pe plan local, de mai mulți ani, am ridicat, printre alte probleme de protecție a mediului înconjurător și problema ocrotirii aspretelui. Chestiunea aceasta a fost apor tratată și în lucrări științifice de specialitate, fiind pusă și în discuția unei opinii mai largi prin ziarul „Știința” care în anul 1972 a inserat o notă sub titlul „Salvați aspretele!” Tot pe această linie, în ultimul timp am înaintat concluziile cercetărilor întreprinse, însoțite de propuneri concrete, tuturor organelor și factorilor de răspundere locali: Consiliul popular al comunei Brădulet, Ocolului silvic Mușetești, Asociației județene a vîntătorilor și pescarilor sportivi, Inspectoratului silvic Argeș, Comisiei pentru protecția mediului înconjurător și președintelui Consiliului popular județean Argeș. În prezent lucrez la un studiu detaliat pentru Comisia monumentelor naturii și Consiliul național pentru protecția mediului înconjurător. Pornind de la faptul că acțiunea omului asupra mediului înconjurător se soldează de multe ori cu efecte negative care pot afecta echilibrul omatură, bazîndu-mă pe legislația noastră — una din cele mai complete și mai moderne din lume — consider că trebuie desfășurată o muncă cu mult mai intensă de trezire și formare a unei opinii cît mai corecte cu privire la protecția mediului înconjurător. Cercetările de teren efectuate în toate apele județului Argeș în ultimii 10 ani îmi dau temeiul să afirm că procesul de degradare fizico-chimică și biologică a apelor noastre se desfășoară cu mult mai intens decît măsurile de protecție ce-ar trebui întreprinse pentru stăvilirea acestui proces. Așa se explică de ce o serie de riuri, printre care Neajlovul și Dimbovnicul, au devenit aproape de nerecunoscut. Pentru aplicarea politicii partidului și statului nostru în domeniul protecției mediului înconjurător, pentru păstrarea nealterată a factorilor naturali ai habitatului nostru, consider că fiecare dintre noi trebuie să-și aducă o mai mare contribuție. Pe această linie, revista Flacăra cu prestigiul de care se bucură și-ar putea aduce un și mai mare aport. (Lector univ. Gh. Stănescu, Pitești)

Primum de la Unleona Centrală a Cooperativelor de Consum CENTROCOOP:

„În legătură cu articolul „O planetă mică, numită Recoop, cu prea multe legi proprii, în țara unde legea este una pentru toți”, publicat în revista dv. nr. 31/5 august 1976, vă comunicăm următoarele: Urmare controlului efectuat la Recoop asupra aspectelor sesizate în articolul sus-menționat, a reieșit că, într-adevăr, în această unitate s-au produs unele nereguli și neajunsuri. Față de cele constatate, s-au luat următoarele măsuri: — compartimentul de proiectări, din cadrul Recoop, începînd cu 1 octombrie 1976, urmează să treacă la Centrul de investiții, proiectări, construcții, unitate subordonată Centralei de producție, prestări și construcții din cadrul Centrocoop; — se va analiza cu mai multă atenție munca în cadrul Recoop și se vor repartiza în mod judicios sarcinile pe lucrători, astfel încît să se asigure un grad optim de ocupare a acestora; — suma de 9 481 lei, plătită nelegal în Ianuarie 1976 la 7 lucrători din cadrul sectorului de protecție pentru realizări suplimentare obținute în cursul anului 1975 se va recupera potrivit dispozițiilor legale; — aspectele reieșite din control și măsurile luate de CENTROCOOP vor fi prelucrate în adunarea generală cu angajații RECOOP; — pentru deficiențele reieșite din control, conducerea CENTROCOOP a sancționat disciplinar pe tov. Feteanu Gheorghe, director la RECOOP. Considerăm că prin măsurile luate, precum și prin cele ce se vor mai lua în continuare, întreprinderea RECOOP își va desfășura activitatea în condiții mai corespunzătoare. Semnează, director adjunct Gh. Cristea.

Mă numesc Radu I. Constantin, sînt din comuna Nehoiu, satul Valea Nehoiului, județul Buzău și în cele ce urmează vreau să vă relatez un fapt unic petrecut în comuna noastră. În anul 1968 s-a pus problema către toți cetățenii Văii Nehoiului să se electrifice circa 4 km prin rețea de înaltă tensiune, iar 8 km prin joasă tensiune. S-a făcut procentul și a început încasarea contribuției cetățenilor pentru electrificare, majorității dintre noi fixîndu-se cîte 2 400 lei. Au trecut anii și prin 1971 o mare parte din locuitorii și-au achitat întreaga parte și mulți ne-am făcut și instalația interioară în locuințe numai că, din 1971 și pînă în prezent consiliul popular n-a reușit să rezolve problema electrificării acestui sat cu peste 900 familii. Ne amină mereu — ba că nu s-bani în contul respectiv, ba că se apucă în toamnă, dar nu-l proiectul gata, ba că se așteaptă alt proiect... Noi vă rugăm pe dumneavoastră să-l întrebați pe cei de la consiliul popular — dar așa în mod serios — unde sînt banii strînși în contul electrificării? Vă rugăm, dacă se poate, să trimiteți un redactor să fotografieze stîlpii aduși de 8 ani, care puterezec în centrul satului.

Întrebăm: unde sînt banii?

Soțul meu, Așa Ion, lucrează la Șantierul naval din Mangalia Locuim la cîmînul de nefamilisti pentru care ai se rețin, drept chirie, 400 lei lunar. Oare pentru o cameră de două persoane nu este prea mult țînînd

cont că în afară de chirie ni se mai rețin 13 lei pentru apă caldă, deși robinetele stau uscate încă din luna mai, ba mai mult, și robinetele de apă rece în majoritatea timpului sînt uscate. Pentru lenjerie, iarăși ni se reține o sumă — 13 lei lunar — dar lenjeria de pat nu prea se schimbă. Cînd întreb, administratorul îmi răspunde: „nu am cu ce s-o aduc de la spălătorie”. Dacă mergi la birou la tovarășul Nisipeanu, acesta îți răspunde repede: „Nu îți convine? Caută-ți gazdă în oraș!” Nimeni nu te ascultă la biroul șantierului, oricît ai insista, răspunsul rămîne același: „nu-ți convine, poți să pleci!” (Așa Renate, Mangalia).
Cam mult, într-adevăr!

Muncitorii navetiști din comuna Cîrșoara, județul Sibiu, angajați al Combinatului chimic din orașul Victoria, au un necaz pe care încearcă să-l rezolve de mai multă vreme, dar nu reușesc. Este vorba despre faptul că autobuzul aparținînd coloanei Victoria a I.T.A. Brașov pleacă din comuna la ora 4.40, ajungînd în combinat la ora 5.30, schimbînd începînd la 6.45. Astfel, aproape o oră ne-o petrecem zgribulînd. Deși am intervenit de mai multe ori la conducerea coloanei I.T.A. Victoria, în numele celor peste 170 de navetiști, nu s-a dat curs cererii noastre. Vă rugăm să ne ajutați. (Adrian Orlando, Petru Popa, Linu Scorobăț și alții din comuna Cîrșoara, în numele tuturor colegilor)

Rugăm pe cei în drept să acționeze!

Aș dori să mă sprijinîți în rezolvarea unei probleme de serviciu căreia în decurs de mai mulți ani nu l-am găsit rezolvarea, deși am cerut sprijinul mai multor organe de stat, printre care și Inspectoratul General al Milîției. Lucrez la Direcția comercială a Județului Dolj, în funcția de executor propriu. Printre debitorii pe care îi urmărim se află doi, pe care, cu toate stăruințele noastre, nu au putut fi depistați timp de 8 ani. Poate prin intermediul rubricii Flacăra la dispoziția dumneavoastră vom putea da de urma lor. Este vorba despre Dragoi Vasile născut la 24 februarie 1939 în comuna Predești, sat Pleșoi, jud. Dolj, din părinții Dumitru și Ana, posedînd buletin de identitate seria E 640740 eliberat de Miștia Agnita la 2.VI.1961. La data de 2.VII.1968, cînd era angajat la Filarmonica de stat din Craiova, în funcția de organizator de spectacole, a încheiat cu O.C.L. Metalochimice din Craiova un contract pentru cumpărarea în rate a două garnituri de mobilă. După o lună de la încheierea contractului părăsește serviciul și orașul, rămînd dator cu suma de 6 327 lei plus penalizările de întîrziere. După ultimele informații, se pare că ar lucra în București ca ospătar.

Băluța Stan, născut la 19.X.1932 în comuna Popinzești — Dolj din părinții Gheorghe și Ioan, cu B.I. seria J 399376 eliberat de Miștia Craiova La 29.VIII.1969, pe cînd era angajat la întreprinderea de construcții și proiectări Craiova, încheie un contract cu O.C.L. Metalochimice Craiova pentru cumpărarea în rate a unui televizor „Miraj”. După o lună părăsește serviciul și orașul și nu mai achită ratele, rămînd de plată 3 642 lei. În cazul cînd vreun cititor poate să ne dea relații despre cei doi debitori, adresa la care să ne anunțe este următoarea: „Direcția comercială județeană — Dolj, str. Româin Rolland nr. 4A — Craiova. (Ion Negrea)

Primăria orașului Timișoara va auzi cu siguranță apelu dv.

La etajul III, apart. 20, str. Goethe nr. 2, locuiesc de circa 25 de ani o bătrînică cu numele Vioreanu Ema în etate de 80 de ani, fiind și infirmă. Această bătrînică locuiește într-o singură cameră, în comun cu o altă familie cu numele de Cucuic, mutată recent, făcînd schimb de locuință cu familia Aungurencii. Familia Cucuic, care are două camere, împreună cu familia Aungurencii, prin niște modalități necunoscute, au luat și camera tovarășei Vioreanu, iar actualmente familia nou mutată deține cu acte trei camere, iar bătrînica pensionară și infirmă nu mai deține nici un spațiu de locuit. De aici, începe tragedia. După obținerea legală, adică prin acte, a camerei, familia Cucuic a înclăt-o pe biata bătrînă în cameră, i-a luat covorele, punîndu-le în locuința lor, i-a luat suma de 5 000 lei, nu lasă persoane străine să intre în casă. Pe lîngă toate astea i-a mai întrerupt și soneria, prizele de la televizor și radio, i-a întrerupt telefonul pentru a nu putea comunica cu exteriorul, adică, într-un cuvînt, a sechestrat-o. A ajuns pînă într-acolo încît a adus organele de pompieri și sanepid pentru a reieși că această femeie prezintă pericol de producere a unui incendiu sau a unui eventual focar de infecție, de fapt pentru a scoate din camera ei și a o duce într-un ospiciu sau azil de bătrîni. În urma vizitei organelor de pompieri, ofiterul care a fost a spus unor locatari: „Vă rog să aveți grijă de această femeie nevinovată”. Fîind întrebată de comitetul asociației de locatari din ce cauză s-a creat asemenea stare de fapt, familia Cucuic spune că acea cameră i-a fost repartizată în urma declarației date de către tovarășa Vioreanu, iar aceasta susține că nu a dat asemenea declarație, ci doar un consimțămînt de schimb de locuință. (ing. Ștefan Bot, președintele comitetului asociației de locatari din str. Goethe nr. 2, Timișoara).

ADRIAN PAUNESCU ■

FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, și nu uitați să vă iscăliți.

Despre copii, pentru oamenii mari

Cind absolvenții de liceu predau la liceu

...Da, e adevărat, unii copii pătrund mai greu în facultăți și în școli înalte — ne spune profesorul M. C., directorul unei școli de 10 ani dintr-un sat de munte — și de vină nu e numai absența „pilelor” ori handicapul moral, adică inhibiția băiatului de la țară care intră în competiție cu deșteptăciunea școlită pe caldarim, cu parteneri ce se află „la ei acasă”, pe „teren propriu”, cum se zice. Mai există un handicap, unul esențial. Este vorba de pregătirea școlară. Ai noștri, cei cu școala satului, sint mai slabi. Ne lipsesc profesorii. Școala noastră, de pildă, s-a deschis în toamna aceasta cu patru posturi de profesori vacante, unul pină la urmă s-a ocupat, dar cum? La concursul pentru ocuparea acestui post, un post de profesor de fizică, s-a prezentat... un concurrent. De prisos să mai spun că el și-a adjucecat, automat, victoria, am fost chiar fericiți să i-o oferim. I-am oferit-o cu aplauze și cu aclamații, fie și numai pentru faptul că băiatul acesta (ii zic „băiat” fiindcă e chiar un băiat, a absolvit de curind liceul) a reușit la asfaltul orașului ca să escaladeze, venind la noi, niște coaste și niște rîpi. Căzul nu-i singular, ci simpatomatic. Absolvenții de liceu ce predau la liceu (mă rog, liceu-treapta I, dar liceu!) mai avem. Ar mai fi de spus că unii din ei ne plac, muncesc rezonabil, uneori chiar frumos, ar mai fi de spus că ne străduim să-i obținem, să le obținem permanența, iar dacă nu permanența măcar intermitența, fiindcă, oricum, e mai bine cu ei decit fără ei. Totuși, cine sint ei, de fapt? Sint niște băieți sau niște fete care, de regulă, n-au reușit la facultăți, sint, altfel spus, niște absolvenți de liceu mediocri, niște purtători de hirtii a căror acoperire e uncori sărăcuță, slăbuță. Profesorul trebuie să fie, spunea cineva, un „făuritor de bani buni” stăvilind consecințele fostelor inflații provocate de vechile fabrici de diplome, iar școala noastră, ca monetărie a valorilor umane la plan național, e datoare, e obligată chiar să lanseze numai moneda bună, dar pot să fabriche moneda bună niște posesori de hirtii fără acoperire? Pot niște absolvenți mediocri de licee să predau în licee? Nu ei sint de vină, desigur. Nu e de vină nici sistemul nostru de învățămînt, care-i bazat pe o riguroasă planificare, pregătind exact atîția profesori cite cadrele și ciți copii îi așteaptă, inclusiv într-un sat depărtat de munte. Dar între facultate și sat, mulți dintre profesorii-absolvenți se pierd încă pe drum, prin cine știe ce monetării ilicite, lucrind alături de firma instrucțiunii; încă persistă acea stranie diferență, sfidînd și legile matematicii, și mai ales pe cele ale răspunderii civice, dintre numărul posesorilor de diplome universitare și numărul celor ce le acoperă efectiv prin fapta lor. Și între timp, copiii noștri cresc, se încapăținează să crească, ba unii chiar să învețe, ba unii chiar să aspire spre facultăți... Acestea sint cuvintele pe care le-a spus reporterului profesorul M. C., directorul unei școli de 10 ani dintr-un sat de munte, cuvinte pe care le reproducem aici fără pretenția de a oferi cititorului o nouă tate. Fenomenul e cunoscut, diferența aceea ce „încă persistă” persistă cam de mult, povestea se repetă filogenetic cu fiecare generație de copii ai unor sate, în fiecare toamnă.

ILIE PURCARU

O practică neloială a comerțului alimentar: aprovizionarea preferențială

O femeie cu o sacosă încărcată cu alimente este un spectacol banal. Cu două sacose este, hm., să zicem, un spectacol obișnuit. Cind femeia cară obiectele de la Hala Unirii pină la podul Grozăvești, trebuie să accepte că treaba nu mai este deloc simplă.

— De ce dumneavoastră, Mariana Procopie, care locuiți la Grozăvești veniți să vă aprovizionați tocmai de la Hala Unirii?

— Locuiesc cu soțul meu la căminul studentesc, de familisti. Trebuie să găsec mîncare o dată la cîteva zile, am nevoie de alimente. Prețurile lor sint la fel peste tot în schimb acolo la magazinele din jurul locuinței mele nu găsec totdeauna alimentele dorite. Sau dacă le găsec nu sint la fel de proaspete cum sint cele de aici. Așa că haide în tramvai, pierdere de timp, inghesuală, oboseală dar asta e situația.

Tot astfel cu „asta e” mi-a rezumat situația și inginerul Ilie Mihăescu din Boulevardul Leontin Sălăjan nr. 46. L-am întilnit pe strada C.A. Rosetti, în fața magazinului „Neptun”.

— Ați venit întimplător la acest magazin?

— A, nu. Mi-a telefonat un prieten că aici există ulei de măsline și am venit în mod special din Balta Albă. La noi în cartier n-am găsit niciodată.

— Și vă convin acest drum și această așteptare?

— Nu, dar ce să fac?, asta e situația... Și tot așa exemple destule întilnite de reporter direct, în registrele care consemnează la Inspectoratul comercial de stat valurile de reclamații ale cumpărătorilor, sau în condicile unităților comerciale. Se relevă fără putință de tăgădă faptul că unele dintre micile magazine alimentare sint aprovizionate cu mărfuri, cantitativ și în sortimente, mai puține, în favoarea marilor complexe comerciale specifice.

Am discutat despre situație și aspectele ei centrale sau mai periferice, cum se spune, întorcînd problema pe toate fețele, cu responsabili de unități comerciale. Iată de pildă ce ne-a relatat tovarăsa Aurelia Speteanu, șefa unității nr. 12 din cartierul Giurgiu, o unitate nici prea mică, nici prea mare.

— În general sintem destul de bine aprovizionați dar m-ați întrebat și despre mărfuri, ca, măsline, mezeluri, ulei de măsline. Ultimul produs, aproape am și uitat cum arată. Cind ne sosesc mici cantități de șuncă sau mușchi file, acestea se distribuie în mai puțin de o jumătate de oră. Cind ne sosesc, repet. Alt aspect este acela că primesc uneori mărfuri gata depreciate. Nu mai departe de acum cîteva zile am returnat 10 kilograme de salam „Mistretul” și 20 kilograme tobă. Aceste produse nu-și țineau compoziția, cu alte cuvinte erau stricate.

De unde le-am primit? De la fabrica din Popești Leordeni, Acum vreo cîteva luni de zile am primit 60 de kilograme de salam de vară. Mirosea urit.

M-am uitat la data fabricației: avea una ulterioară zilei în care ne aflam. Nu mai știam ce să mai cred: deci după data sa acel salam, deja alterat, nu era nici măcar fabricat.

— Și ce ați făcut în acest caz „straniu”?

— A intervenit Sanepidul și după cîteva telefoane au venit cei de la fabrică, aceiași din Popești-Leordeni, și au schimbat marfa. Noi primim multe produse alimentare în stare conservată. Chiar dumneavoastră, „Flacăra”, ați scris că majorității conservelor le lipsesc fie data fabricației, fie termenul de garanție, fie amindouă. Așadar, noi primim conserve, li credem pe cuvînt pe cei care ne aprovizionează și ne asigurăm de prospețimea produsului și după un timp, cind controlăm rafturile, începem să scoatem cutiile umflate. Știți, de cele mai multe ori, cind începe procesul chimic de alterare într-o conservă, aceasta crește în volum. Uitați-vă în magazine să vedeți cite palete cu conserve umflate avem!

— Cine credeți că este vinovat de aceste lipsuri în aprovizionare?

— Nu știu cine, de mult n-a mai pus nimeni o asemenea întrebare: situația acestor mărfuri refuzate fiind parcă lucrul cel mai obișnuit din lume. Nu știu ce fac alți responsabili, dar eu vă mărturisesc că ar putea fi și mai rău, și de aceea, scuzați-mă, mai bine tac!

Am încercat noi să vedem ce fac alți responsabili mai ales acei care, au magazinele ca adevărate legendarie cornuri ale abundenței. Am poposit deci la Unic, un magazin în care găsești aproape orice caufi, și mai ales marfa de bună calitate. Șeful de unitate, Stefan Duroiu.

— Am înțeles, tovarăse Duroiu, că sinteți de acord cu observația că unele mici unități alimentare sint mai slab aprovizionate față de cele mari. De ce?

— Magazinele mari, complexe și casele de comenzi sint grupate într-o singură întreprindere, după cum știți, I.C.S. Comaliment, care aparține direct de ministerul de resort. Celelalte unități mai mici sint grupate în întreprinderi pe fiecare sector în parte. În ce ne privește, avem deci suficiente mijloace de transport, achiziții noștri, facem contracte direct cu producătorii. Hala Unirii, BIG Bereeni, Triumf, Unic, BIG Titan, Bitolia, Modern sint totodată magazine etalon, reprezentative pentru comerțul nostru.

— Aprecind sinceritatea dumneavoastră cred totuși, tovarăse Duroiu, că asemenea noțiuni comerț-etalon sau comerț reprezentativ, camuflează uneori un mod inechitabil de rezolvare a problemei aprovizionării.

— Poate aveți dreptate, voi fi sincer în continuare, spunîndu-vă că problema aprovizionării se rezolvă și în raport de priceperea și interesul pe care-l depune fiecare responsabil în parte.

— Cum se descurcă fiecare, nu?

— Da, cam așa, acum știți și dumneavoastră că o relație e bună oricînd iar o relație la un depozit de mărfuri este aur pentru șeful de unitate. Nu strică nici o relație cu șoferii delegați care transportă mărfurile. Unii șoferi fac drumuri după pofta lor, descarcă pe unde apucă, sau de unde, ...mă înțelegeți?

— Vă feriiți să spuneți lucrurilor pe nume.

— Eu nu procedez așa, dovadă că am încă unele greutăți. De la Fabrica din Popești Leordeni primesc uneori mezeluri de calitate inferioară, aproape depreciate. Povestea cu eticheta, ați numit-o „stranie” și este de fapt obișnuită. Am întilnit și eu situația aceasta: fabrica din Popești Leordeni datază unele produse astfel încit în cazul desfacerii lor cu întirziere să poată declara: „Acum le-am fabricat”. Așa că ar fi bine dacă ați nota acest fapt. În continuare vă mai pot spune că-mi lipsesc mărfuri în structuri. Ne lipsește de pildă și uleiul de măsline.

— Am văzut acest ulei la magazinul de alături, la „Neptun”.

— Ei, da, dar este magazinul reprezentativ al agenției de import, adică al întreprinderii care se ocupă cu importul mărfurilor alimentare.

— Adică este, dacă se poate spune așa, și mai reprezentativ decit magazinul dumneavoastră.

Rizînd de faptul că se încurcase în propria-i explicație, tovarășul Duroiu mi-a recomandat să vizitez și cîteva depozite cu mărfuri alimentare. Ceea ce am și făcut. Socotînd că o asemenea vizită intră în atribuțiile de serviciu ale Inspectoratului comercial de stat am solicitat acestuia sprijinul, fapt care s-a concretizat eficient în persoana inspectorului Ion Neacșu. Împreună am poposit la unul din cele mai mari depozite frigorifice ale capitalei — situat în cartierul Militari. Am notat pentru început că el aparține uneia dintre marile întreprinderi ce aprovizionează orașul, numită pe scurt I.D.R.M.A.I. Discuția cu tovarășul Ion Sava, șeful depozitului, am început-o de la ceea ce consemnasem deja în carnetul nostru și anume că unitățile alimentare 281 — Chitila, 1 Mai 111, C5, C10 din Drumul Taberei și altele ceruseră depozitului prin note de comandă sau telefonic să le livreze diferite cantități de lămii, iar cererea nu le fusese onorată.

— Nu avem fond de marfă. Uitați cite note de comandă există. Pe măsură ce

primim și noi produse soluționăm comenzile.

Dar în timp ce frunzăream acele note neonorate, un delegat al unității de alimentație publică „Expres Central” a sollicitat cu nota de comandă nr. 10 150 din 6 octombrie, 500 kg. de lămii. I-au fost eliberate imediat. Am rămas foarte surprinși: chiar sub ochii noștri?

— De ce ați făcut această excepție?

Nu am putut primi imediat răspunsul fiindcă a sunat telefonul și am asistat la conversația prin care tovarășul Ion Sava a fost prevenit de către șeful biroului comercial al întreprinderii că trebuie să stagneze livrarea lămiilor către unitățile mici și să livreze doar către magazinele reprezentative.

— Vedeți, eu primesc dispoziție cit și cui să dau. Nota de comandă de la „Expresul Central” este semnată de către șeful biroului comercial. Priviți!

Intr-adevăr, nota aceasta se deosebea de celelalte neonorate prin semnătura amintită. Am căutat și alte note cu semnătură și am găsit un dosar întreg — 90 pe ultimele două luni. Am reținut o aprobare mai recentă, 2 000 de kilograme lămii pentru I.L.F. Militari, pe nota cu nr. 10 102 din 4 octombrie, cit și nota cu 10 046 din 1 octombrie pentru 3 000 kilograme lămii expediate aceleiași unități sollicitoare. Am reținut acest exemplu și pentru faptul că în aceeași perioadă de început de lună Alimentara 281 — Chitila, de care am amintit, ceruse fără succes doar 200 kg. de lămii.

— Știți, ne-a spus șeful depozitului, eu cred că I.L.F.-urile cer cu atita insistență lămii, cu toate că nu sint profilate pe acest produs, iar gospodinele preferă să cumpere lămii din băcănii unde sint păstrate cu mai multă grijă, cred, zic, pentru că vinzătorii au cistiguri la cîntărirea lor pe acele cîntare mari folosite la cartofi, ceapă sau varză.

Am subscris acestei idei, iar tovarășul Ion Neacșu făcînd uz de prerogativele sale a încheiat un proces verbal din care citez: „Se menționează că lămiiile livrate pentru I.L.F.-uri au fost aprobate de șeful serviciului comercial Bogdănescu sau Foti, în scris, pe notele de comandă.”

Aprobări de acest gen au fost date și altor unități cu cantități mai mici pe luna septembrie și octombrie 1976, atit pentru lămii cit și pentru alte produse.

Faptele se încadrează în prevederile articolului 72 din Legea 3/1972.

În baza constatării expuse în acest proces verbal, pentru abuzul comis, numit favoritism, Vasile Bogdănescu, șeful biroului comercial de la I.D.R.M.A.I. a fost invitat a doua zi să plătească amenda care are minimum de 300 de lei și maximum de 2 000. Intrucit și-a recunoscut greșeala și a dorit să plătească pe loc i s-a reținut doar jumătate din minimum-ul amenzii, deci 150 lei. Ni se pare o amendă cam simbolică. Sugerăm Inspectoratului comercial să repete cit mai des asemenea controale la depozitele care aprovizionează Capitala și să găsească o formulă mai drastică pentru taxarea neregulilor găsite. O spunem ținînd seama de faptul că și la depozitul următor vizitat, tot din Militari, aparținînd aceleiași întreprinderi, am găsit aspecte care după părerea noastră sint asemănătoare, deși aparent toate livrările de mărfuri se desfășoară în cea mai perfectă ordine, după grafice și note (toate) aprobate anterior. La această unitate, tovarășul Nicolae Puzdere, șeful depozitului, pe masa căruia tronau teancuri de legi și decrete, ne-a informat de pildă că uleiul de măsline este împărțit frățește între unitățile proprii, reprezentative (amintiti-vă de „Neptun”) și diversi clienți cum ar fi de pildă casele de comenzi sau unități din provincie. Dar oricît de legale și frățești ar fi aceste repartiții, ne referim de data aceasta și la măsline, nu putem înțelege rațiunea pentru care de exemplu I.C.S. Alimentara — Brăila vine la București să cumpere două tone de măsline și o cantitate apreciabilă de ulei de măsline. Adică tocmai Brăila un oraș port, pe unde pot trece în mod firesc asemenea mărfuri și unde deci se întorc după ce fac un drum la București și un stadiu în depozit. O treabă aberantă, lipsită de orice eficiență economică. Să mai notăm de asemenea că în ziua cind Brăila campăra măsline de la București și alte unități din provincie afectau fondul general al acestei mărfi. În total pe ultimele 5 zile de la data vizitei noastre, desfacerea către diferite unități din provincie a reprezentat circa 20% din totalul cantității de măsline vindute.

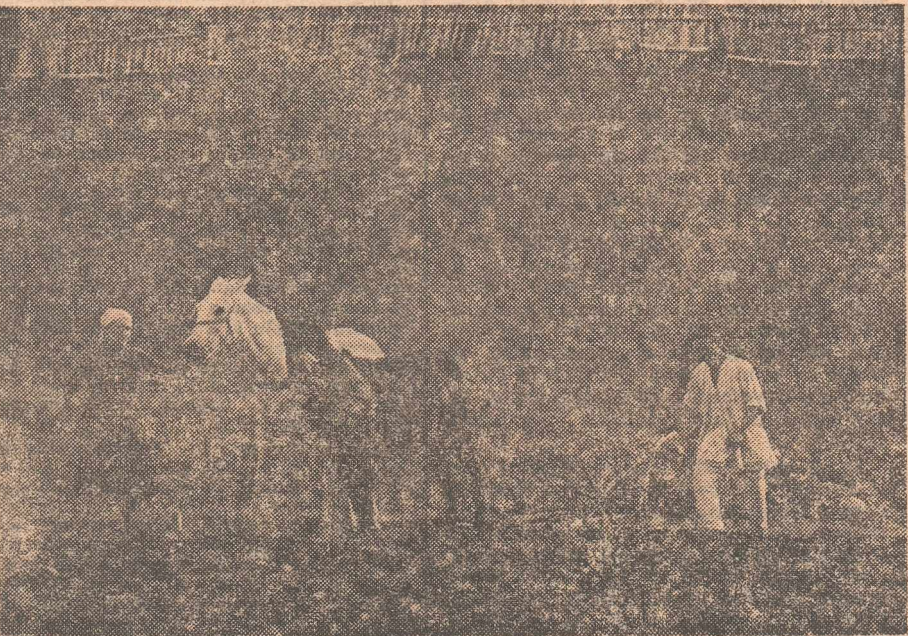
Înalte de a se ajunge să se propună ca măslinele să fie livrate la consum pentru țara în care se produce numai dacă au trecut prin depozitul din cartierul Militari, este bine ca întreprinderea în cauză să reaprecieze justetea sistemului de repartiție al unor mărfuri pe care le gestionează.

★

Ne oprim aici. Socotînd că faptele semnalate nu sint chiar accidente, că ele pot fi întilnite, ca urmare a unei mentalități care se înrădăcinează tot mai mult, și în alte „puncte strategice” privind aprovizionarea cu produse alimentare a tuturor magazinelor Capitalei, avem speranța că ele — faptele — vor constitui elemente de reper în luarea unor măsuri pentru asigurarea echității în acest sector alimentar, zilnic sollicitat de către populație.

VICTOR CONSTANTINESCU

FOTOTECĂ FLACĂRA ● FOTOTECĂ FLACĂRA ● FOTOTECĂ

Acolo unde nu pot urca tractoarele.

Cine a scris

Cîntarea României

A scris-o tristul fecior al
Zincăi Bălceasca ? Conu Vasile,
în tîhna cerdacului său de la moșie ?
Conu Alecu priponit de clopotele Sovejei ?

A fost scrisă mai întîi cu limba
franțuzului și-apoi hurducată
cu caii de poștă
pină la, sărut dreapta-i, limba
românească ?

A fost găsită ea într-o mansardă ori într-un
pod de mănăstire ?

Am scris-o eu ? Tu ? Niciodată.
S-ar fi istovit, slabă
mina noastră. Lucru boieresc în
săraca ei curăție, nu e nici măcar scrisa,
a țării. Nefudulă, țara a avut mereu
alte griji decît să se cînte,
ea nu suferă dămful trezit al
laudei de sine.

Cine, atunci cine ? Nu știu. Nici
Ion Vodă ruptul de cămile,
nici Ion Roată căciulit în divanul ad-hoc,
nici Ion Creangă, răspopitul

ei, după cite știu, un Ion
cōruia-i ziceau și Petre ori Gheorghe,
diac dar și cioban sprijinit în
săbie sau în bită. Scriind ei
și cu una și cu alta.

Au scris-o stelele, ploaia și toamna;
nu într-o strană cu călimări
ci într-o stîină și cîntărețul
tras ca prin inel
va fi fost ucis de dușmăni
acum iertate. Frații cei crunți
ii vor fi luat turmele, fluierile
dar și cîntecul. Sculă cu incuietori
de taină, cîntecul a trecut de la ei
la fiii fiilor lor
și-a ajuns pină la noi
cu capacele sărite
de i se văd
sfintele odoare.

Nu știu. Nu vreau să știu
cine a scris-o Cîntarea României.
Dar de ce s-o scrie cînd putea
s-o urle,
s-o murmure,
s-o cresteze cu cuțitul,
s-o lingă cu focul curat ?

Ea e cuvînt, iarbă și os.
Cum să scrii iarba și osul
decît cu tremurul peste noi
al stelei Orion ?

GHEORGHE TOMOZEI ■

Tetraevanghelul lui
„Io Ștefan Voievod”

Celebritatea multor opere de artă a
sorbit adeseori datorită peripețiilor
prin care ele au trecut de-a lungul vre-
mii și care se pot constitui în adevărate
dosare polițiste : furturi, mutilări, mis-
terioase apariții și dispariții, aventuri
nebanuite etc.

Nu puține sînt operele de artă create
de poporul român pentru care asemenea
dosare se pot constitui cu ușurință, ilus-
trînd condițiile vitrege în care, prin șe-
cole, pe de o parte, ne-am făurit un
tezaur de artă și cultură al nostru, iar
pe de altă parte ne-am luptat să-l păș-
trăm, în ciuda acelorși împrejurări,
uneori biruite, alteori biruitoare. Ase-
menea „dosare” sugerează ce comori de
veche artă românească se pot afla peste
hotarele țării noastre, ajunse în colec-
ții străine pe căi dintre cele mai diferite,
și explică, în același timp, ceea ce în
ochii unor neavizați poate trece drept
„sărăcia” tezaurului artistic medieval al
poporului român.

Iată, spre pildă, avem **Evangheliarul
de la Humor**, capodoperă a miniaturis-
ticii din vremea lui Ștefan cel Mare,
manuscris care conține cel mai strălucitor
și mai autentic portret al acestui vo-
ievod, una dintre acele infățișări vi-
brînd de viață, care merită a fi larg
popularizate. Prin această miniatură, E-
vangheliarul de la Humor poate sta alături
de capodoperele occidentale ale ge-
nului. Dar nu asupra valorii sale artis-
tice vom stăruia aici. Trei însemnări de
pe filele de pergament și una de pe fe-
recătura de argint aurit — publicate în
1907 de istoricul și slavistul I. Bogdan —
și la care se adaugă cîteva alte știri, re-
compun — ca adevărate piese de dosar —
istoria zbuciumată a acestui manu-
scris.

Piesa nr. 1. o însemnare din 1473, ne
dă numele artistului din mîinile căruia
a ieșit această splendidă operă de artă :
„Binecredinciosul și de Hristos iubitorul
țar, Io Ștefan voievod, domn al țării
Moldovlahiei, a pus să se scrie acest tetra-
evanghel cu mina ieromonahului Ni-
codim, și l-a dat mănăstirii de la Humor,
spre pomenirea sufletului său și al pă-
rintților săi și al copiilor săi, egumen
fiind atunci popa Gherondie ; și s-a sffe-
șit în luna lui iunie, în 17, la anul 6981”,
adică în 1473. Dacă Ștefan cel Mare a
făcut ieromonahului Nicodim cîntea de
a-i poza — căci portretul a fost realizat
în mod evident cu modelul în față — în-
scriindu-i numele în eternitate și prin
această notiță, călugărul-artist a ținut,
la rîndu-i, să-l reprezinte pe domn în-
veșmîntat în haine somptuoase — boga-
tul costum de curte al acelei vremi —
purtînd pe cap o strălucitoare coroană
de aur bătută în pietre scumpe, de sub

care pletele blonde țîsnesc pentru a în-
cadra fața rotundă, luminată de marii
ochi albaștri privind în sus, spre tronul
ceresc. Dar Nicodim și-a înveșmîntat
stăpînul pămîntesc și cu, altceva : cu
rangul, neobișnuit în titlatura domnilor
Moldovei, de țar, adică împărat. Nu a
fost, desigur, fantezia ieromonahului Ni-
codim și nici o copie deșartă de titlu
din cronici bizantine cum s-a crezut ;
cu citeva luni înainte, în septembrie
1472, Ștefan cel Mare se căsătorise cu
Maria de Mangop, coboritoare din nea-
murile împărătești ale Bizanțului, din
bazileii acestuia și, prin ea, Ștefan s-a
putut considera, o clipă, moștenitor, și
el, al acestei strălucite împărății. Așa se
explică titlul din această notiță, titlu care
mai apare și în alte locuri și care ilus-
trează suficient existența ideii imperiale
la marele voievod moldovean, care a
fost, în același timp, un veritabil urmaș
al eroului mioritic, cum vom arăta cu
alt prilej.

Piesa nr. 2 e o inscripție mai scurtă,
gravată pe ferecătura de argint aurit a
copertei, și în ea se arată că „Io Ștefan
voievod, din mila lui Dumnezeu domn al
țării Moldovei, fiul lui Bogdan voievod,
a ferecat această evanghelie în mănăstire
de la Humor, în anul 6995, noiembrie
20 (1487). Trebuie precizat că mănăstire
de la Humor, care a beneficiat
de această splendidă danie a lui Ștefan
nu e mănăstirea de la care a rămas ac-
tuală biserică, una din perlele șiragului
de mănăstiri bucovinene, ci predecesoa-
rea sa, ctitoria familiei unui mare boier
de la începutul veacului XV, Oană vor-
nicul de Suceava. Peste mai bine de un
veac, această mănăstire risipindu-se,
Toader Bubuiog, marele logofăt din
prima domnie (1527—1538) a lui Petru vodă
Rareș, a înălțat aici o nouă mănăstire,
a cărei biserică era destinată a fi necro-
pola familiei sale. Această mănăstire a
prelucit, de la cea veche, obiectele de
cult, între care și tetraevanghelul lui
Ștefan, păstrat cu grija cea mai mare de
călugării conștienți de valoarea sa de-
osebită.

O emoționantă mărturie a acestei griji
— și, totodată, o veritabilă filă de istorie
a zbuciumului românesc — o consti-
tuie **piesa nr. 3**, o însemnare pe filele
manuscrisului. O transcriem (în tradu-
cere) în întregime : „În anul 46 peste
7 000 (7046, adică 1538), s-a întimplat să
se ridice împăratul turcesc cu toată țara
sa, cu părțile de răsărit și cu cele tătă-
rești și cu cele muntenești, asupra ace-
stei biete țări a Moldovei, în zilele dom-
nului Petru voievod ; și toată țara s-a
însălmîntat. Iar noi, călugării de la
Humor, din pricina groazei ce cuprin-
sesse țara, am trimis acest tetraevanghel
în țara urgurească, la cetatea Ciceului.
Și cînd i s-a întimplat domnului Petru
voievod să iasă din domnie, el trecu la
țara ungurească și ajunse la cetatea sa.
Ciceul, și gâsi acolo acest tetraevanghel,
și luîndu-l la sine și în mîinile sale, îl
ținu la sine cîtă vreme petrecu în cetă-
tea Ciceului. Iar cînd s-a dus la țara
turcească, îl luă iarăși, îl luă cu sine și
la Tarigrad, și păstră și acolo în mîinile

sale sfînta evanghelie. Și peste puțină
vreme, aflîndu-se în țara turcească, se
milostivi de el Dumnezeu și precurata
lui Maică și-i dăruî coroana domniei, ca
să fie iarăși domn al țării Moldovei și al
creștinilor. Și veni cu turcii, și luă în
mîini schiptrul, adică steagul țării Mol-
dovei, și veni cu bine la vestita sa cetate
de scaun Suceava, și dădu iarăși acest
sfînt tetraevanghel sfîntei mănăstiri a
Humorului, pentru sufletul său și pen-
tru sufletul părintelui său Ștefan voie-
vod cel Bătrîn, egumen fiind pe vremea
aceea Paisie ieromonahul, cel care l-a
fost trimis (la Ciceu)”.

Însemnarea stă mărturie, cum se
vede, unuia dintre cele mai dramatice
episoade din viața domnitorilor noștri :
pribeag, Petru Rareș — înlocuit în sep-
tembrie 1538 de sultanul Soliman Mag-
nificul prin Ștefan vodă Lăcustă (1538—
1540) — a purtat cu el, în Transilvania,
pe drumul spre Istambul ca și în lunile
șederii sale acolo, acest manuscris cu
portretul tatălui său. E, acesta, argu-
mentul cei mai convingător, fiind de
ordin moral, pentru siguranța filiației
lui Rareș din Ștefan cel Mare.

Înapoiat Humorului, tetraevanghelul
a avut liniște un veac. În august 1653
— ne arată **piesa nr. 4**, tot o însemnare
pe manuscris — „venit-am Timuș Hmel-
nețchi cu cazacii aici, în țara noastră
moldovenească, fiind doamna lui Vasile
voievod (Lupu) închisă în cetatea Su-
cevii, pină ce Timuș Hmelnețchi, care
era ginerele lui Vasile voievod, a venit
cu oștile sale, ca să o scoată din cetatea
Sucevii. Și în vremea aceea prădară și
arseră bisericile și mănăstirile, bătura și
sfînta mănăstire a Humorului, prădînd
toate sculele frumoase, podobe și o-
dăjdiile ei ; și nimic n-a rămas din ave-
rea sfîntelor mănăstiri, și s-a întimplat
să cadă și acest sfînt tetraevanghel în
mîinile cazacilor. Într-aceea, cu ajutorul
lui Dumnezeu, venit-am noi cu oștile
noastre și cu ale lui Gheorghe Racoți,
Măria Sa prințul Ardealului, și în toiul
luptei cu cazacii îl luară oștile ungurești
de la cazaci ; și ajunse acest sfînt tetra-
evanghel în mîinile marelui general cu
numele Chimin Ianăș, iar de la Măria
Sa l-am răscumpărat noi, Io Gheorghe
Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu
domn al țării Moldovei. Și apoi domnia
mea m-am milostivit și am dat acest
sfînt tetraevanghel iarăși în sfînta mănă-
stire mai sus scrisă a Humorului, ca
să fie de pomană domniei mele și de
ajutor, cînd voi avea nevoie de ajutor
întru iertarea păcatelor. Acum, cînd
l-am răscumpărat e cursul anilor de la
Adam 7165, luna lui septembrie în 25”
(1656).

„Marele general” care a smuls cazaci-
lor cartea lui Ștefan e viitorul principe
al Ardealului Ioan Kemény, căzut eroic
pe cîmpul luptei antiotomane de la Se-
leușul Mare (22 ianuarie 1662). Arhivele
Statului din București au semnalat, nu
demult, prezența, în depozitele lor a în-
suși actului de cumpărare a manuscri-
sului — **piesa nr. 5** — datat tot 25 sep-
tembrie 1656 ; în acest act (păstrat în-
tr-o copie modernă), se menționează
atît însemnarea daniei lui Ștefan cît și
cea privind episodul din 1538.

istoria tetraevanghelului nu se ter-
mină însă aici. Din nou înapoiat Hu-
morului, s-a mai bucurat de două
veacuri de anonimă liniște. În acest răs-
timp, în Bucovina răpită de habsburgi
la 1775, mănăstirea Humorului a fost
desființată și toate obiectele de preț au
ajuns la Cernăuți. Acolo l-a descoperit
cărturarul episcop Melchisedec, în sep-
tembrie 1881. Era tocmai vremea cînd,
după o dorință exprimată încă de la
1856, se lucra statuia lui Ștefan cel Mare,
menită Iașilor. Sculptorul francez Em-
manuel Frémiet primise, ca model, un
desen al lui Gh. Asachi, infățișîndu-l pe
marele domn cu barbă ; acum, Melchi-
sedec prezenta Academiei Române un
portret autentic — nu fantezist, ca al
lui Asachi — din care se vedea că Ște-
fan nu purtase barbă ! Dezbaterile aca-
demice privind barba lui Ștefan cel
Mare — constituind un alt dosar, foarte
real, de data aceasta — au durat din noi-
embrie 1881 pină în februarie 1882, cînd
portretul a fost acceptat ca autentic și
contemporan voievodului — pină atunci,
B.P. Hasdeu se încăpățînase a considera
că era vorba de portretul lui... Rareș !
Din păcate, statuia era terminată, și
nimic nu se mai putea modifica în fizi-
onomia voievodului care străjuieste și
azi, falnic, în fața Palatului culturii din
Iași.

După chipul din tetraevanghelul de
la Humor, pictorul bucovinean Epami-
nonda Bucevschi a realizat un frumos
tablou, foarte cunoscut, de altminteri,
infățișîndu-l pe Ștefan cel Mare în fața
tronului său, într-o atitudine dirză și se-
meață, așa cum trebuie să fi fost cînd
împărțea dreptatea, slobozea poruncile
și primea soliile.

ȘTEFAN S. GOROVEI ■

Constantin C. Giurescu
la 75 de ani

Historicul Con-
stantin C. Giu-
rescu — profes-
or la Universi-
tatea din Bucu-
resti și membru
al Academiei
R.S. României,
cea mai impu-
nătoare perso-
nalitate a is-
toriografiei ro-
mâne conțem-
porane — va
implini la 26 oc-

tombrie 75 de ani.
Ceea ce caracterizează personalitatea
profesorului Constantin C. Giurescu sînt
masiva și inepuizabila sa energie, dina-
mismul său spiritual, elanul, vigoarea
și tenacitatea cu care își urmărește pro-
iectele concepute, uimitorul sa putere
de muncă, demnitatea și dragostea sa
pentru adevăr, și, mai presus de toate,
patriotismul său. Aceste calități l-au fă-
cut să dea un înalt prestigiu catedrei sale
universitare, Revistei istorice române,
pe care a condus-o vreme de 17 ani, pre-
cum și primului institut de istorie națio-
nală înființat pe lângă catedra sa. Intrea-
ga sa operă didactică și științifică a fost
pusă în slujba patriei, a poporului român,
a istoriei sale, pe care a servit-o vreme
de peste 55 de ani. A îmbrățișat cu ace-
eași competență toate epocile istoriei
românești, din antichitate și pină la o-
rînduirea socialistă. Studiile și sintezele
sale asupra istoriei românilor — scrise pe
baza unor pasionante confruntări cu docu-
mente — sînt tot atîtea pietre de teme-
lie pentru istoriografia română și, în
același timp, tot atîtea îndemnuri înflăcă-
rate la dragostea de patrie, la dragostea
de libertate și de independență. Cele mai
vibrante din paginile scrierilor sale sînt
cele consacrate luptelor duse de înaintașii
noștri pentru apărarea patriei, jertfașii
fără de număr săvîrșite de poporul român
pentru independența și unitatea sa. Și
odată cu vitejia poporului și a voievozi-
lor săi, istoricul Giurescu a scos în relief
cu aceeași dragoste și cu aceeași teme-
nicie capacitatea de creație artistică și
economică a colectivității noastre, ma-
rile noastre înfăptuiri sociale și culturale,
contribuțiile noastre la dezvoltarea umă-
nității, progresul românesc realizat sub
toate formele și în toate direcțiile.

Citind scrierile profesorului Giurescu,
ești tentat să strigi ca și odinioară bătrî-
nul Samuil Micu : **Mare lucru iaste a fi
născut român !**

Pentru elevii săi, și am cîntea să mă
număr printre aceștia, profesorul Giu-
rescu a fost totodată un excelent pedagog,
un maestru al metodei, al spiritului cri-
tic, al bibliografiei, al expunerii concise
și precise, un exemplu de împlinirea daco-
toriei, un dascăl — în ceea ce privește
cerințele vieții — binevoitor în cel mai
înalt grad, dar tot atît de exigent și sever
față de îndatoririle de muncă și studiu.
În opera sa, de o vastitate și profunzime
impresionante, și-au găsit locul meritat
atît sintezele consacrate trecutului întregu-
lui neam — **Istoria românilor din cele
mai vechi timpuri pină la 1821** (5 volume
între anii 1935 și 1946) — cît și cele con-
sacrate unor aspecte mai puțin cercetate
pină acum : **Istoria pescuitului și a pisci-
culturii în România** (1964), **Istoricul pod-
goriei Odobești** (1969), **Istoria pădurii
românești** (1975).

De numele său se leagă și cele mai im-
punătoare și mai documentate monografii
dedicate orașului București (1967), **Tîr-
urilor, orașelor și cetăților moldovene din
secolul al X-lea pină în mijlocul seco-
lului al XVI-lea** (1967) **Brăila** (1963) s.a.

O culme greu de egalat în istoriografia
noastră o reprezintă marea sa lucrare in-
titulată **Viața și opera lui Cuza Vodă**
(1966), scrisă pe baza arhivei domnului
Unirii.

Ca răspuns la unele lucrări străine pu-
țin scrupuloase față de adevărul istoric
cu privire la teritoriul și caracterul po-
porului român, Constantin C. Giurescu a
publicat în ultimii ani — concomitent cu
rezumarea vechii sinteze a „Istoriei ro-
mânilor” în colaborare cu fiul său Dinu C.
Giurescu, (1971) și a unei noi versiuni,
concepută în 8 volume, din care au apă-
rînt pină acum două — substanțialele
scrieri intitulate : **Transilvania în istoria
poporului român** (1967), **Formarea statu-
lui unitar român** (1971), **Formarea po-
porului român și a limbii sale** (1972), **For-
marea poporului român** (1973). Pe lângă
publicarea în limba română, aceste scrieri
au fost traduse și în diferite limbi străi-
ne : franceză, engleză, rusă, maghiară,
spaniolă, japoneză.

Călătoriile sale în Statele Unite și în
alte țări i-au oferit bogate constatări pen-
tru un **Jurnal de călătorie** publicat în
1971 și aflat acum în curs de reditare.

Profesor, istoric, conferențiar, editor
de documente, autor de manuale, publi-
cist, polemist, călător, conducător de insti-
tuții și periodice științifice, Constantin
C. Giurescu este o prezență vie, luminoasă
și fecundă în viața științifică româ-
nească, un patriot și un educator de pres-
tigiu.

Prof. dr. VASILE NETEA ■

Nu — parazitismului care pulverizează omenia!

O, mamă, dulce mamă...

Parcurgem tragicul film în sens invers, începând cu deznodământul, care s-a petrecut cu câțiva ani în urmă. Vom reda consecințele unei nesăbuite, pustiu unui loc, unde a bîntuit la un moment dat o ură inexplicabilă, ca apoi să suprapunem câteva fugare imagini fericite, din păcate puține la număr, desfășurate în același decor provincial, pe vremea cînd aici domnea o oarecare armonie și ceasurile măsurau timpul în deplină liniște. Pe vremea aceea, nici o forță obscură nu pîndise încă pacea familiei ce locuia în orașul Salonta. Casa se compunea din două camere, bucătărie, o curte micuță cu flori și spaliere, cu viță-de-vie, cu alte cuvinte, dichisul și curățenia unei familii este din vestul Transilvaniei. Salonta este un oraș cu străzi lungi, porți înalte și arbori bătrîni, iar la câțiva ani după cele întîmplate, pe str. Crișului nr. 88, impresiile produse asupra locuitorilor ei s-au mai estompat.

Am luat cunoștință de fapte îngrozitoare și am intrat, ascultîndu-le povestite în contact cu o realitate terifiantă. O elevă din clasa a XI-a a liceului local a participat, cu sînge rece, alături de iubitul său, la uciderea propriei mame, într-o seară geroasă de februarie, sugrumînd-o și zvirlîndu-i apoi trupul neînsuflețit în curtea din spatele casei. Tinerii asasinii încercaseră zadarnic s-o urce într-un pod și acolo cu ajutorul unei frînghii să însceneze sinuciderea victimei.

Priveam împreună cu oamenii legii care au anchetat cazul, casa devastată parcă de nebunia acestui asasinat. Imobilul, cumpărat ulterior de alți proprietari, fusese lăsat o vreme în părăsire, parcă să iasă duhurile rele ce au poposit cîndva aici. Camerele aveau un aspect jalnic, prăfuit, un miros stătut. Din lucrurile mamei și ale fetei se mai găseau acolo risipite pe jos doar câteva obiecte de toaletă; cărțile fostei eleve, notițele de la școală, un bloc-notes cu însemnări neînțelese, o mapă plină cu scrisori de dragoste primite de la diferiți draguți din țară și din străinătate. Fata avea printre alte trăsături și patina iubirilor spontane și oarbe, spuneau anchetatorii.

La un moment dat, privirile tuturor ne-au căzut spre un rol-film dezvoltat, zvirlit ca un șarpe de celuloid pe pervaz, și am descoperit, desfășcîndu-l în lumină, câteva scene din viața mamei și a fiicei. Mama era încă o femeie puternică și arătoasă, fata nu mai puțin înzestrată fizic, avantajată în plus de prospețimea și drăgălăsenia vrstei de 17 ani. Băieții se uitau lung după această fetișcană pe care mămică-sa o îmbrăca din dragoste ca pe o păpușă și era mîndră de ea. „Să nu-i lipsească nimic”, zicea dînsa. Ca mamă, l-a intuit temperamentul și în consecință îi satisfăcea dorințele, ca nu cumva să rîvnească dăruri din alte părți. A încercat în câteva rînduri să-i mai strunească pornirile, rugînd-o să se mai astîmpere, să-și vadă în continuare de școală, să ajungă, potrivit aspirației întregii familii, profesoară sau medic. Nu-i era de ajuns, o întreba mama ei, că o vedea muncind din greu, spălînd vasele și dușumelele

restaurantului „Criș” din șosea unde a numiți bețivani se mai luau de dînsa, fiindcă era văduvă și nu avea cine s-o aple de gîndurile onora din ei?

— Iuliana, te rog fii cuminte, îi zicea deseori, potolește-te Iuliana. Știi bine cîte sacrificii fac pentru tine. Nu da cu piciorul la tot ce-am clădit ca tu să nu mai ai griji.

Dar, pasă-mi-te, Iuți să-i urmeze sfaturile. Intrase în dirdora vrstei critice. Un oarecare individ ce se dăduse drept măcelar la trustul orașenesc și care-i încercase inima cu abilitate, făcîndu-i și anumite propuneri, n-o mai slăbise. În urechile ei fierbîntei Carol Vereș turna cuvintele pe care Iulișka nu le auzea pentru prima oară, dar parcă sunau altfel decît în gura altora. Se cunoscuseră cu cîteva luni în urmă, în timpul serbărilor de la sîrșitul lui august în parcul gării și de atunci s-a legat prietenia. Iulișka nu uitase seara aceea frumoasă cu artificii, ghirlande de becuri colorate spînzurate în copaci. Tonete cu răcoitoare, băuturi de tot felul, pretutindeni. Pe lîngă o fanfară, în capătul celălalt al grădinii cînta un taraf de țigani, executînd ceardașuri pentru dansatorii de pe alei. Învălmășeală amețitoare, Iuți se prinsese în păienjenșul veseliei, care o înconjură. Tinărul fără căpătii se bucurase că pusese mîna pe cea mai tînără elevă participantă la serbare și o determinase să rămînă cu el pînă tîrziu. Ce s-o fi petrecut în mintea lui Iuți nu se putea ști. Era suficient să se constate, începînd de atunci, o schimbare în rîu în privința obligațiilor ei de fiică. Își luase libertăți intolerabile la anii ei. Carol Vereș o zăpăcise? Poate, unde nu era tocmai atît de echilibrată sau poate pentru faptul că voia să iasă în evidență în fața celorlalte colege că avea trecere la bărbați, nu se știe; un fapt era cert, însă, că ea n-a mai vrut să se mai despartă de pușlamaa întîlnită în seara carnavalului și a călcat în picioare bună-cuviința și rușinea ce ar fi trebuit să caracterizeze o fată de liceu. Oricine a întîlnit-o a condamnat-o pentru purtările ei nesezioase, așa cum făcuse întreaga familie, și, în primul rînd, mama, care auzise că Vereș Carol este un oarecare neisprăvit ce nu-și terminase școala, nu învățase o meserie ca lumea și umbra brambura, trăind ca un parazit. Fugise de acasă, aciindu-se la o soră în Salonta. Cînd n-a mai găsit bani pentru cheful — umbra mai tot timpul beat — și nici amatori să-l invite la bodegi, ca să-i ofere de băut, s-a strecurat în casa lui Nagy Emeric, mai bine-zis în atelierul meșterului și, profitînd de neatenția acestuia, furase pur și simplu din buzunarul halatului 400 de lei, simulînd că venise chipurile să-l dea ajutor. Cînd Nagy Emeric sesizase lipsa banilor, a rîndind, cum era firesc, vina asupra acestui musafir, Vereș dispăru într-o direcție necunoscută...

Pe urmă, Carol Vereș începu să-i scrie în ascuns Iulianei, de pe unde se pripășise. Nimerise la Drobeta-Turnu Severin cu scopul să urmeze o școală de calificare, numai că flăcăului fără tragere de inimă pentru muncă onestă, îi ardea prea puțin să se pregătească. Își pusese de gînd să trăiască, potrivit obiceiului, pe spinarea cuiva, și bineînțeles că acest gînd se îndreptase în primul rînd către Iuți. Iulișka avea o casă bună, o situație frumoasă, mama economisise în decursul anilor aproximativ 30 000 lei. Prilejul nu trebuia scăpat. Scrisorile înflăcărate mascau intențiile reale ale acestui escroc sentimental, speculant și vagabond. Fata se perpelea de dorul lui. Nimic și nimeni pe lume nu putea să-i scoată din cap pe Carol Vereș. Cel plecat arăta fetei în scrisori că dorește reîntoarcerea dar, deocamdată, nu era posibil, întrucît avea niște încurcături, și-i mărturisii Iuliei de ce natură erau ele. Rugămintele lui Iuți, pe lîngă Alexandru Vereș, fratele lui Carol, ca să-l determine pe Nagy Emeric să-l lerte pe hoț, restituind în același timp pîgubașul banii, au dat rezultatele scontate. Nagy Emeric, rudă îndepărtată a familiei Vereș, se înduplecase în cele din urmă și-și retrăsese acuzațiile. Cînd s-a aflat la Salonta despre cauzele adevărate ale dispariției lui Carol Vereș, rușinea n-a cuprins-o pe eleva Iuliana Hagyo (numele primului soț al mamei, tatăl Iuliei), căci ea aștepta în continuare scrisorile „secrete” și nu-și potolea aleanul, cu una cu două, ci pe mama ei, Iuliana Debreczeni, fiindcă, zicea ea, nu s-a găsit să bată la ușa lor un băiat cuminte și de ispravă, ci pur și simplu un derbedeu. Acest intrus voia cu orice chip să distrugă

tihna familiei, pîngea ea pe toate drumurile, simțindu-se de-a dreptul nenorocită. Această legătură o compromisese pe fata din clasa a XI-a a liceului, dar hoțului ce-l păsa, revenise în localitate triumfător. Avu grijă s-o anunțe imediat după aceasta pe Iuți că a sosit. Îndemnurile mamei și ale dirigintei clasei ca eleva să-și continue studiile și să lase preocupările neconcordante cu vrsta ei deoparte, nu avură nici o influență, se evaporară într-o clipă și ea se înfîlni din nou cu Carol Vereș. Colegele de școală constatară surprinse că Iuliana se schimbase radical, părea inabordabilă. De învățat nu mai învăța, pierduse gustul pentru studii, deși pînă la un moment dat profesorele se declaraseră mulțumite de rezultatele Iulianei la învățătură. Cum s-o mai îndrepti și s-o abați de la drumul periculos pe care apucase? Mama începu să se plîngă pretutindeni că este disperată, cerînd ajutorul oamenilor.

Din depozițiile angajatelor bufetului cu autoservire, reieșea că femeia își pierduse cu totul controlul asupra mișcărilor, concentrarea în muncă. Scăpa pe jos, făcînd țîndări, pahare și farfurii, devenise irascibilă, izbucea în plîns din te miri ce, obsedată permanent de certurile de acasă. Lacrimile se adunau tot timpul în colțul ochilor. Simțea că nu mai putea suporta starea de tensiune pricinuită de relațiile încordate cu fiica ei. Nu o mai recunoștea. La aceste frămîntări, din care părea că nu există nici o salvare, se adăuga prezența în casă a unei martore pe cît de venerabilă, pe atît de neputincioasă. Era vorba de bunica Iuliei. Acestea îi lipsea energia necesară pentru a pune capăt conflictului, număra 83 de ani, iar în odăile casei scandalurile nu mai conteneau. Bătrîna ținea isonul la plîns fiicei sale și atunci neastîmpărata domnișoară dispărea de acasă ostentativ, se întorcea noaptea tîrziu sau lipsea pînă la ziuă. Tactica intimidării și șantajului o aplica cu regularitatea unui crez.

În dosarele încheiate de miliție și procuratură se arăta că cei doi s-au înțeles să exercite asupra victimei o teroare neînteruptă și prin scrisori anume ticluite s-o amenințe că viața ei va lua sfîrșit dacă ea se va opune ca cei doi s-o jefuiască sistematic. Iuliana Debreczeni a primit pe adresa ei asemenea depeșe, dar n-a divulgat nimănui conținutul lor, de teamă să nu se facă de ris.

Într-o seară din luna ianuarie, Carol Vereș se introdusese în curte și apoi pe culoarul casei, provocînd un scurtcircuit la tabloul electric, după care a așteptat s-o atace pe Iuliana Debreczeni, mama iubitei, dacă ar fi ieșit în întunericul holului. În locul ei și-a făcut apariția Iuți, anunțîndu-l că acțiunea lor s-a ratat, întrucît mama se dezbrăcase și se culcase. Cîteva zile mai tîrziu, fiica puse în aplicare un alt plan diabolic. Dizolvă în farfuria cu mîncare, la un prînz, 18 pastile de napoton, sperînd să producă mamei un colaps. De această tentativă n-ar fi scăpat nici bunica ei. Intenționa să le suprima pe amîndouă odată. Spre norocul celor două femei, reacția chimică rezultată din amestecul medicamentului cu alimentele a alterat în așa măsură mîncarea, încît a început să degaje un miros greu în sufragerie. Femeile s-au lipsit de mîncare și au răsturnat atît farfuriile cît și oala cu mîncare la gunoi. Cu alte cuvinte, cei doi criminali erau hotărîți să n-o mai lase în viață pe Iuliana Debreczeni. Mama nu mai avea nici o șansă, îi juraseră pieirea. Ultimul act nesăbuit și în același timp fatal pe care l-au pregătit împreună cu mai multă „atenție” l-au pus în aplicare în seara zilei de 2 februarie.

Vom reda într-un limbaj apropiat de cel al anchetatorilor faptele:

În după-amiaza zilei de 2 februarie, inculpatul Vereș Carol a căutat-o acasă pe inculpata Hagyo Iuliana și negăsind-o a așteptat-o lîngă restaurantul cu autoservire, unde lucra mama acesteia. Era ora 19,30. Inculpata, împreună cu mama, a venit de la croitoreasă. (Mama dăduse la lucru două cămăși de noapte vaporoză pentru domnișoara Iuți, pe care din economiile ei o împodobeau ca pe o prințesă. sporindu-i mereu trusoul, pregătit cu grijă). Cele două femei au intrat în restaurant. În timp ce se aflau înăuntru, inculpata, vîzîndu-și complicele prin geamul ușii — Carol ieșise din întuneric unde stătuse ascuns pînă atunci — l-a făcut semn, dîndu-i să înțeleagă lui Vereș că a sosit momentul s-o omoare pe maică-sa, așa

cum se înțeleseseră anterior. Recepționînd „mesajul” de la inculpată, Vereș Carol a plecat direct la domiciliul victimei Debreczeni Iuliana. Peste aproximativ o jumătate de oră a sosit și victima, împreună cu fiica sa. Aceasta din urmă a descuiat poarta dînd prioritate mamei să intre în curte. În momentul cînd victima a pătruns sub spalierele cu viță uscată, la începutul aleii, pardosită cu cărămidă, femeia nemaiavînd decît zece pași pînă la pragul casei, și în timp ce inculpata închidea poarta cu cheia, mama a fost atacată de către inculpat. Nu s-a auzit nici un zgomot. Altfel, oricît ar fi fost de slabă de auz bunica, ar fi ieșit să vadă ce se întîmplase afară. Se pare însă că ceva mai tîrziu, cînd zgomotele din fundul curții i-au ajuns vag la urechi, bătrîna s-a tîrfit pînă în prag, întrebînd ce se întîmplă, iar cei doi, cu un aer nevinovat, au liniștit-o, spunînd că stau de vorbă la poartă. În realitate, cadavrul fusese tîrît de către inculpați pe toată lungimea aleii, iar călcîiele încălțămintei victimei au scrijelit dîre adînci. Criminaliștii au fotografiat urmele, au prins în obiectiv și o panglică găsită în același loc, o pereche de mînuși de lînă verde căzute de pe palmele care munciseră pentru Iuliana și o legăneră în copilărie și acum purta pe brațe frumoasele cămăși de noapte. Între timp, panica celor doi s-a accentuat; mai tîrziu au vrut să simuleze aducerea ei din șosea, unde chipurile ar fi găsit-o în stare de comă, accidentată de o mașină. S-au răzgîndit. Le-a venit apoi ideea s-o spînzure de o grindă în pod, dar nici planul acesta nu le-a reușit.

Seara era abia la început. Proportia faptelor săvîrșite nu i-a zgduid însă pe cei doi. Iuți pătrunse în casă, jucînd în fața bunicii scena inocenței. Scoase din geantă cărțile și le înșiră pe masă, ca să lase bătrînei impresia că se apucă de învățat, chiar începuse să citească. Vereș rămăsese afară, dînd tîrcoale casei circa o jumătate de oră. Iuți îi zvirlit apoi prin deschizătura ușii un bilet în care îl ruga să se mai ducă o dată în fundul curții, oferindu-i împreună cu scrisoarea o batistă s-o ștergă pe maică-sa la gură fiindcă văzuse că-i izbuicise printre buze o spumă roșie. Ce semnificație putea avea o asemenea recomandare în astfel de împrejurări? Probabil nu vom ști niciodată! Biletul rupt în bucățele și zvirlit într-un șanț cu apă înghețată a fost cules de organele de urmărire. Altfel, îngrozitor din cele cîte s-au mai întîmplat după crimă. La insistențele lui Vereș Carol, Iuliana a părăsit locuința, l-a urmat la gazdă, adică la sora lui, într-o cameră soioasă, într-o promiscuitate de nedescris, și acolo, toată noaptea, au făcut dragoste. În zorii zilei, criminalii au fugit din Salonta, folosind autostopul, căutîndu-și refugiul în satul natal al lui Carol, comuna Băter, județul Bihor. Pe ulițele satului mașina miliției a sosit la timp. Descoperirea celor urmăriți a fost dificilă cu toate că dintr-un capăt la celălalt al Salontei indignarea oamenilor crescuse la aflarea tragicei vești. Carol și Iuliana, fiica victimei, și-au primit pedeapsa meritată. Gradul de cruzime, care l-a atins crima celor doi tineri i-a impresionat chiar și pe anchetatori. Fapta era incalificabilă și fără precedent pe meleagurile acelea și a rămas în urmă sentimentul că societatea trebuie apărată împotriva unor asemenea elemente parazitare.

Desigur, societatea nu poate răspunde pentru faptele tuturor membrilor săi și reacția ei față de asemenea acte monstruoase nu poate fi decît de condamnare vehementă a lor. Pînă la completa curățire a pădurii de uscăturile sociale va mai trece, sîntem convinși, o perioadă de timp, cum la fel de convinși sîntem de natura ecolului unor asemenea fapte antisociale într-o lume ca a noastră, o lume care ridică morala la rangul primului comandament care guvernează viața. Viața de zi cu zi, viața întregii noastre societăți, pe care ne străduim s-o facem mai demnă, mai omenească în tot ce omeneșul are mai înălțător în el.

Această groaznică întîmplare ne mai arată și cît de periculos este parazitismul, cît de tragice sînt urmările lui. De aceea, societatea nu trebuie să lase parazitismul să se transforme în crimă, ci să-l stîrpească fără milă de la început.

EUGEN TEODORU ■

Știm și să negăm, dar forța noastră stă în afirmație!

Poetul Florin Mugur s-a născut la 7 februarie 1934 la București. Este redactor la Editura „Cartea românească”. Bibliografie selectivă: Mituri (1967), Destinele intermediare (1968), Cartea regilor (1970), Aproape noiembrie (1972), Convorbiri cu Marin Preda (1973), Cartea prințului (1973), Cartea numelor (1975), Roman (1975).

— În primul rînd, dați-mi voie să vă mărturisesc sfiala și teama care m-au cuprins. Mă aflu doar în fața unui cunoscut autor de interviuri...

— Vă dau voie cu plăcere. Dar nu vă văd chiar așa de înfricoșat...

— Acum, după ce m-am mărturisit sfiala și teama care m-au cuprins, spuneți-mi, vă rog, în ce măsură poezia dumneavoastră, o poezie care descrie decurii fabuloase, de basm, prin care colindă personaje legendare sau din cărți, fapuri vapoaze izvorite din imaginație, e o poezie care dovedește că trăiți în acest secol și nu în evul mediu, să zicem, că sunteți contemporan cu noi, cei care vă citim?

— Ați spus că mă citiți. Perfect! Aceasta e și dovada pe care mi-o cereați. O poezie care nu e contemporană în spirit cu cititorul ei nu interesează pe nimeni. Dacă vă interesează ce scriu, asta se întâmplă tocmai pentru că traiesc în același secol cu dumneavoastră.

— Nu m-ați prea convins...

— Bine, atunci am să fiu mai explicit: felul în care gândesc, ceea ce simt nu are nici o legătură cu gândurile și simțirile unui om din evul mediu. Chiar dacă într-o poezie a mea vorbește, să zicem, un prinț, cuvintele lui sînt cele ale unui om de azi care are sau ar dori să aibă un spirit princiar, să fie nobil, demn, omenos, cum sînt prinții din basme. Sigur că sentimentele suportă greu datarea, dar un anumit tip de neliniște poate fi recunoscut cu ușurință. El poartă semnul secolului XX. Un secol extraordinar, cel mai frumos din istorie. Acum aproximativ o sută de ani, în vremea Unirii, Mihail Kogălniceanu spunea că România nu înscamnă în nici un caz numai „cei două mii de boieri”. Vă fac atent asupra acestui număr: două mii. Atîția erau. Numai două mii de oameni trăiau în țara noastră o viață pe deplin îndestulată. Ce înscamnă secolul XX pentru România? Înscamnă — simplificînd, dar raminînd în marginile adevărului — trecerea, de la două mii, la douăzeci de milioane. Douăzeci de milioane de oameni care viețuiesc nu în huzur, dar omește. Oameni pe care i-aș dori de o desăvîrșită ținută morală, curajoși, înțelepți, onști, ca niște — lertați-mă că mă repet — priaiți din legendă. Erau două mii de boieri. Astăzi „casta” oamenilor nobili (cu adevărat nobili) numără în România douăzeci de milioane de reprezentanți. Acum v-am convins?

— Da și nu! Dovediți-mi și mai concret că aparțineți ca poet acestui timp și acestui loc.

— Cit de concrete pot fi asemenea „dovezi”? Din moment ce în centrul poeziei mele se află un personaj din folclorul românesc, Jumătate de om călare pe jumătate de iepure șchiop, din moment ce sentimentele care mă animă sînt cele ale unui contemporan, poezia mea se legitimează singură prin aceste date. Dacă scriu o poezie bună...

— Scrieți o poezie bună.

— ...și dacă folosesc limba română cu pricepere...

— O folosiți cu pricepere.

— ...atunci sînt al acestui loc și al acestui timp. Aici m-am născut, aici trăiesc: în România, și mai precis în București. Dacă veneați acum cîteva săptămîni, într-o zi anume, v-aș fi arătat jos, pe strada Bibescu Vodă, unde ne aflăm, chipul unui mare bucureștean. Se repara trotuarul de peste drum și muncitorii a lucrat îndelung cu smoala și cu scindura lui de netezit pavajul. Cînd a terminat, a stat o vreme în picioare și a examinat cu ochiul liber ce făcuse. Era și nu era mulțumit. Dacă rămăseseră denivelări? Trebuia să verifice. Și atunci a făcut un gest pe care nu-l voi uita ușor. A ingenunchat și a început să pipăie pavajul cu palma, centimetru cu centimetru. Dumneavoastră ați văzut vreodată un om ingenunchînd în fața Bucureștiului și mîngîindu-l? Eu am avut fericirea să văd un asemenea om. Trăiesc nu oriunde, ci în orașul pe care l-am mîngîiat acel pavator.

— Un personaj... Personaje apar și în poezia dumneavoastră. De ce? Prințul, Jumătate de om, Romeo...

— E vorba de o anume timiditate. Mai e vorba și de teama de ridicol. Transfer de gânduri, de sentimente... Îi las pe ei să vorbească în locul meu. N-ati avut niciodată o senzație de jenă înlînd volum de versuri în care același poet le mărturisese dragoste eternă, folosind uneori și dedicații, mai multor femei? Eu ocalesc — nu totdeauna, bineînțeles — mărturisirea directă. Dar ați pomenit de Romeo și aș vrea să nu ne despărțim încă de el. Am recitat de curînd „Romeo și Julieta”. Uite, o am la îndemînă. Vă amintii desigur că, după ce-l ucide în duel pe Tyball, Romeo este pedepsit li așteaptă surghiunul. Vorbește călugărul Lorenzo: „Gresalci tale legea-i zice moarte. / Dar milostivul print te-a ocrotit / Și-n bunătatea lui a strămutat / Cuvîntul sumbru: moarte, în surghiun”. Lorenzo nu pare prea speriat. Dar Romeo? Iată cuvintele lui: „E mai rău ca moartea. / Mai trist surghiunul! / Nu roști la capăt o treabă serioasă. / Imi plă-

ce la asemenea oameni modestia, dragostea de muncă, setea de autoperfecționare morală, daruirea, și cred că țara e nămic de seamă nu s-ar putea face. Nu-mi place la ei exagerarea modestiei, incapacitatea lor (relativă) de a-și face singuri dreptate, lipsa lor (tot relativă) de combativitate. Dintre oamenii modești și dăruiți se ridică adevărații luptători. Dar ei nu trebuie să întirzie să se ridice! Și de cele mai multe ori, nici nu întirzie. Tabloul vieții noastre sociale ne dovedește că asemenea oameni, îndrăzneți cu sufletul și nu cu gura, sînt cei de care nu ne putem lipsi. E vorba despre ostașii obișnuiți al revoluției și dintre asemenea ostași se ridică viitorii comandanți.

— Ce credeți că deosebește revoluția noastră socialistă de alte revoluții care au avut loc pe pămîntul românesc?

— Dacă ne gîndim, de pildă, la revoluția de la 1848 și la zilele revoluționare pe care le trăim astăzi, observăm întii asemanările. Lipsesc violența dezlanțuită, Lipsesc brutalitatea, Lipsesc crimele. Cine și i-ar putea imagina pe marele Bălcescu avînd de-a face cu călăii? Se deschide un spațiu larg pentru omenie, pentru măsură în relațiile dintre oameni, pentru înțelegere. Dintre deosebirile esențiale, iată două. În primul rînd, prezența — în cazul revoluției socialiste — a unei ideologii științifice, ferm constituite, care se perfecționează din mers, dar care a existat de la bun început: ideologia clasei muncitoare, a Partidului Comunist Român. E vorba, în al doilea rînd, de importanța extraordinară pe care a dobîndit-o astăzi factorul constructiv, factorul creator. Urmărînd „mersul revoluției” la români, o să observăm că e vorba nu atît de revoluții împotriva, cit de revoluții pentru. Știm și să negăm, dar forța noastră cea mare stă în afirmație!

— O măsură din istoria anilor noștri care v-a impresionat mult.

— Faptul că în România s-au desființat închisorile politice. Implicit și explicit, toate lucrurile bune și mai puțin bune care s-au petrecut în acești ani s-au așezat lîmpede sub semnul libertății.

— Cum sînteți dumneavoastră implicat în politica de azi a României?

— Doresc ca oamenii să devină mai buni și știu că bunătatea este astăzi o chestiune politică. Încerc deci să acționez în sensul respectiv. Scriu despre posibilitatea trecerii de a deveni ceea ce secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, numește „un comunist de omenie”. În calitate de redactor, propun spre publicare cărți adevărate și drepte. Mă gîndesc, de asemenea, în ce măsură activitatea mea și a confrărilor mei răspunde cerințelor acestei epoci. De curînd a fost publicată sinteza programului de măsuri care ne va călăuzi munca noastră culturală și de educație. Aștept ca el să devină o realitate.

— Cu ce rămîne datoare poezia de azi vremurilor pe care le trăim?

— Cu și mai mult adevăr. Cu și mai multă noblețe. Cu și mai multă dragoste față de om. Cu — aș spune — și mai multă vehemență în afirmarea idealurilor sale comuniste. Cred că mă veți înțelege, dacă voi preciza că nu confund vehemența cu tipătul sau cu vorbele umflute. Dar atunci cînd ești pe deplin convins de un lucru, se cuvine să-l afirmi cu toată țaria și să nu accepți să fii întrerupt de nici un nechemat. Adevărul poate fi spus și în șoaptă, dar uneori e nevoie să-l rostești înalt și răspicat. Avem o poezie foarte bună și poezi străluciri. Observați, desigur, că există în această ultimă propoziție o nepotrivire: de ce sînt unii poeți superiori operelor lor? E o întrebare la care nu numai noi doi trebuie să răspundem și, de fapt, implicit sau explicit, criticii noștri cei mai buni au încercat și uneori au izbutit să dea, într-un caz sau altul, răspunsuri nuanțate și convingătoare.

— Sînteți un poet remarcabil, dar fără o mare audiență la public. Ați vrea să fiți mai cunoscut?

— Sigur, îmi place gloria, care e o formă a prieteniei, dar nu mă socotesc nedreptățit nici de cititori și nici de critică. Există un război al demnității pe care îl duc singur. Nu aștept să mi se ofere pahare de șampanie și mai ales mă sperie paharele prea adînci, pentru că mi-ar încăpea în ele toată cenușa. Gîndul că n-aș avea nici măcar un singur cititor mi se pare însă dintre cele mai întunecate. Bineînțeles, nu mă aflu în această neplăcută situație.

— V-a ajutat să publicați mai multe cărți faptul că sînteți redactor la o editură atît de prestigioasă?

— Poate. Nu știu. Dar zău că nu are nici o importanță. Cînd eram profesor de liceu, publicam mai mult decît azi.

— Ce v-ar putea determina să renunțați la poezie?

— Nici nu vreau să-mi pun problema. Și nici nu mă gîndesc să răspund la o asemenea întrebare. Se spune că orice poet, dacă ar renunța la poezie, ar muri. E bine, probabil că nu ar muri. Dar lumea în care un singur poet s-ar simți îndemnat să renunțe la poezie ar fi o lume nesfîrșit de tristă.

— Dar Rimbaud?

— Arthur Rimbaud nu a renunțat niciodată la poezie. El și-a scris opera și a murit în plină tinerețe. După moartea lui, un alt ins, care purta înnumplător numele Arthur Rimbaud, s-a ocupat o vreme cu negustoria: un personaj lipsit de orice interese.

— E adevărat că în poezia dumneavoastră anumite lucruri se repetă? Că e intrucitivă monotonă?

— Se repetă, se repetă, e adevărat, și poate că există și o anume monotonie (eu cred că nu), dar întrebarea e cit de importantă pentru cititor sînt lucrurile pe care le spun. Dacă sînt cu adevărat importante, faptul că le comunic în mai multe feluri devine neglijabil. Din clipa în care ai senzația că ți-ai găsit drumul și că ceea ce spui sînt vorbe tale și plină în clipa în care nu mai poți să scrii nu faci decît să afirmi în mai multe feluri și mereu la altă înălțime cîteva idei.

— Care sînt aceste idei în opera dv.?

— Recitii și o să vedeți! Nu se poate spune... Dar pentru că vreți neapărat un răspuns, poftim. Spun că oamenii sînt toți buni. Nu buni, ci toți buni. Și mai spun că eu sînt totuși un om fericit. Nu fericit, ci toțiși fericit.

— Sînteți un om bun?

— Cred uneori că da. În orice caz, am o însușire: nu pot fi invidios. Mă bucur sincer de victoriile confrărilor mei. Am citit în ultimele luni cărți admirabile: a doua ediție a „Delirului”, proză de George Bălăiță, Paul Gheorghiu, Fănuș Neagu, Constantin Toiu, Virgil Duda, Dumitru Radu Popescu, Alexandru Ivasiuc, o fermecătoare carte despre visele copilăriei scrisă de Sonia Larian („Biblioteca fantastică”), volume de critică semnate de S. Cioculescu, L. Raicu, Gelu Ionescu, Valeriu Cristea, N. Manolescu, I. Negoțescu, Dana Dumitriu, M. Iorgulescu, M. Ungheanu, Ov. S. Crohmălniceanu, versurile lui Emil Botta, Gh. Tomozei, Ion Caraion, ale Constanței Buzea, ale Floricăi Mitroi, ale lui Marius Robescu, ale lui Adrian Popescu. Mă bucur de asemenea de biruințele confrărilor mei din Cenuciul „Flacăra”, un cenuclu condus de un poet de excepție. De excepție în toate privințele. Am văzut cîteva spectacole televizate ale acestui cenuclu și mi-au lăsat o impresie de neuitat... Nu numai cei de pe scenă, ci și — în primul rînd — publicul. Dar, revenind la întrebare, să știți că eu e deloc ușor să fii bun. E complicat.

— Nu e mai complicat să fii rău?

— Nu. Pentru a face răutăți e de ajuns să dispui de oarecare abilitate. Ca să fii cu adevărat bun, astăzi, în condițiile revoluției socialiste și ale revoluției tehnico-științifice, e nevoie de o mare înțelegere. E nevoie de multă știință. E nevoie de capacitate organizatorică. Pentru că bunătatea nu mai e o chestiune de interes personal, ci una de mare însemnătate socială. Vechea expresie: „asta e prost, de bui ce e!” nu se mai potrivește vremurilor noastre, și-a pierdut orice conținut. Viața e prea complicată, iar prostul nu mai găsește nici o cale să fie bun. Astăzi învățăm să fim buni, în primul rînd, la bibliotecă.

— Nu în relațiile cu oamenii?

— Nu. Acolo arătăm ce-am învățat. Dar întii trebuie carte multă. Puneți-vă o clipă în situația conducătorului unei mari întreprinderi socialiste: posibilitatea lui de a fi bun și de a face nu un simplu gest de amabilitate, ci un act de generozitate comunistă, în stare să modifice viața unui om, depinde de un număr de factori aproape cu neputință de calculat... Da, revoluția se face cu un anumit tip de bunătate, care nu are nimic comun cu milogeala sau cu îngăduința exagerată. Lipsită de rigoare, bunătatea devine mîlăiață și își pierde forma ca un fruct prea copt.

— Dar poezia dumneavoastră vă arată mai curînd blafin. Se poate descoperi vreun sens activ în ea?

— Poezia mea te îndeamnă să fii neînduplecat cu oamenii mărunt și lași și să-l iubești cu atîta forță pe cei ce merită să fie iubiți încît să poți și muri de atîta dragoste. Criticul Mircea Iorgulescu (un autor care își apără convingerile literare cu vehemență, ceea ce nu-i lipsit de riscuri) spunea cîndva că versurile mele au un fond erotic. Nu știu dacă au într-adevăr, dar eu așa le-am dorit. E nevoie de eroi și ei pot fi formați și cu ajutorul poeziei.

— Parcă suncați că în centrul atenției dumneavoastră stă anonimul, cel din rîndul al doilea...

— Așa și este. Urmăresc încercările lui de a deveni un adevărat erou. Aspiratia lui Jumătate de om este aceea de a fi un om întreg.

— O acuzație de care v-ați temut...

— Aceea că sînt prea singur. Această acuzație mi-o aduc eu însuși.

— Ce vreți să alle neapărat cititorii despre dumneavoastră?

— Că încerc să scriu o carte care să nu poată fi uitată. Și că o voi scrie.

— Și ce nu ați vrea să alle?

— Cit de greu e să scrii o asemenea carte.

Faptele și vorbele

O chestiune de estetică

Unul din tipurile foarte reușite de mobilă (nu multe), puse în vânzare la noi, este garnitura „Primăvara”. Chestiune de gust, veți zice. Bineînțeles. Oricum însă, fiindcă fotoliile și canapeaua ne-au plăcut amindurora, și nevestei mele și mie, am luat decizia să le cumpărăm. Am scăpat de garnitura noastră veche și am pornit voioși la îndeplinirea intenției. După diverse și numeroase trimiteri din magazine-expoziție (unde nu poți cumpăra) în depozite (unde găsești altceva), am ajuns pe șoseaua Pantelimon. Aici, într-o unitate comercială nou deschisă, spațioasă și elegantă, cu sortimentul realment bogat, am găsit imediat ceea ce căutam. Se aflau expuse chiar două modele și stăteam încurcați, neștiind pe care să-l alegem. În sfârșit, ne-am hotărât și am vrut să trecem la fapte. Dar acum a intervenit surpriza! Achiziționarea garniturii presupune ca piesele ei să se afle și în depozitul magazinului. „Până ieri am avut, ne-a explicat, extrem de civilizată, o vânzătoare amabilă și drăguță. Ne vin mereu. Treceți dumneavoastră, zilele astea, pe la 10, când primim marfă și vă servim cu plăcere”. De unde stăm noi, nu e ușor de venit până în Pantelimon, zilnic, o săptămână, două, dar pentru satisfacerea gustului merită să depunem și nițel efort (așa ne învață, de altfel, și estetica modernă). „Putem să o luăm atunci pe asta, care ne place?” am întrebat. Răspunsul a fost tot plin de curiozitate, însă (vai!) negativ. „Alegeți din ce ne vine, nu putem să înaintăm”. „Și dacă achizițăm înainte?” „Atunci am căpătat răspunsul — primiți sigur în maximum 27 de zile”. „Pe aceasta?” „Nu, una exact din aceeași categorie, fiindcă există mai multe calități dar modelul stofei, după cum se nimerește”. Aici a început problema de estetică. „Și dacă modelul nu-mi place?” „Atunci veniți în continuare zilnic, până când ne sosește una care vă convine și o luați!”

N-am înțeles, oricât mi-am bătut capul, ce interpretare dă O.C.L.-ul ideii de comandă. Ba, ca să fiu sincer, am priceput, dar mi-am dat seama că gustul cumpărătorului joacă în această concepție un rol cu totul neglijabil. Comanda, plătită anticipat, asigură termenul livrării, categoria, cum spuneam. Că eu aș prefera o stofă în dungi verde pe alb și nu niște flori violete cu fond roșu, asta-i o pretenție excesivă și inacceptabilă. O atare specificare în contractul de comandă nici n-ar fi posibilă, pentru că lipsește denumirea corespunzătoare. Cum, mi-am zis, cheltui milioane cu magazinele afit de frumoase și ne zgircim la un biet catalog sau neglijăm să expunem esanțioanele stoffelor. Ce mare greutate ar fi ca modelul lor să se poată indica în comandă? De ce să-și rupă cetățeanul pingelele și să-și facă nervii?

Cred însă că motivul mai adânc al defecțiunii semnalate e efectiv... o chestiune de estetică.

În comerțul nostru de stat mai există totuși foarte stimabili care consideră precizarea gustului cumpărătorului peste tipul mărfii (sub raport calitativ), un răstăit putred burghez. De ce să vrei neapărat o garnitură „Primăvara” în dungi și încă pe o anumită culoare? Zi bogdaproste că ai găsit-o, sub orice înfățișare, chiar dacă nu faci o cheltuială de un fleac.

Am și avut prilejul să urmăresc principiul în acțiune ca să spun așa: într-un magazin de confecții din centru, responsabilul sau șeful raionului mi-a arătat și mi-a vizibil scopuri instructive, o vânzătoare pipirică și timidă foc. „Nu trebuie lăsat clientul să plece” — o dăscălea el. „Dar a vrut un sacou maro” — încerca să explice ea cu o voce de afă. Mentorul, nedescurajat, îi replica însă prompt: „Ce înseamnă că voia maro? Uite, ai albastru și gri, o gramadă! Nu putea să la unul din astea? Doar sint la fel de bune și au aceeași croială! Mata trebuia să-l convingi că e tot aia și să nu lasă de aici fără sacou pe dinsul!”

Avea ceva dreptate și responsabilul. Un vânzător bun are talentul acesta. Mi-am amintit de o poveste a lui Salom Alehem. Acolo, eroul reușește să vândă chiar trei calendare aceluiași client, un general. Dar în cazul nostru am fost frapat de o altă latură a gândirii comerciale, dacă mă pot exprima astfel. Pentru unii, și nu puțini, gustul decis e o aberație care trebuie combătută. Ce sint mofturile astea, culori, asortare, modele... Unde o să ajungem, dacă dăm friu liber atitor capricii?

Eu, și mulți alții sint sigur, cred, dimpotrivă, că exercitarea gustului personal constituie o expresie a democrației, iar satisfacerea lui, cit timp rămâne rezonabilă, la o gamă foarte variată, ilustrează o treaptă atinsă de civilizația socialistă.

Cerem, pe drept cuvânt, esteticii să se intereseze îndeaproape de activitățile umane productive. Dar și acestea n-ar strica să respecte, la rindul lor, cerințele minime, fiindcă exprimă tot niște nevoi omenești legitime.

Exemplul meu e cam vulgar comercial. Dar dacă ne gândim bine, vom băga ușor de seamă că are tîlc și pentru literatură.

OV. S. CROHMALNICEANU ■

Poezia și spiritul citadin

Prin citadinism, în poezie, se înțelege sau se subînțelege adeseori frecvența unor elemente de decor ca automobil, cinematograful, parc cu îndrăgostiți etc. Într-o anumită măsură, această evaluare statistică este îndreptățită, deoarece, de obicei, o viziune lirică nouă vine cu propriul ei inventar de obiecte. Raportul însă nu este obligatoriu, în orice caz, nu într-atît de obligatoriu încît să ne dea dreptul de a vorbi despre spiritul citadin ori de cite ori descoperim că un autor evocă orașul. O poezie sămănătoristă despre metropolă sau una futuristă despre munca la cîmp sint perfect posibile.

O asemenea distincție trebuie făcută cu fermitate cu atît mai mult cu cît citadinismul, ca atitudine estetică, și nu ca temă, reprezintă o cucerire și, totodată, o trăsătură caracteristică a literaturii noastre de azi.

Revenind la poezie, să examinăm, o clipă, „concepția” unuia dintre cei mai consecvenți reprezentanți ai orientării: Leonid Dimov. Poezii tradiționale — chiar și cei care, ca Topircan, se proclamă oameni ai orașului — sint fanțeziști cu moderație, respectînd succesiunea anotimpurilor, admitînd, fie și ca obiect al ironiei, conceptul de „natură”, căutînd, cu o nostalgie paremiologică, formule rezistente la timp. Modul lor de gândire fundamental țărănesc îl de-

Cercul adevărului

Radu Selean:

Un roman ambițios e **Cercul adevărului**: nu sub aspect artistic (formal), ci ca document. Scrisul lui Radu Selean convinge tocmai prin patosul justițiar și critic. Simplitatea, aici, are și o adresă precisă: scriitorul nu vrea să fie doar un intermediar al adevărului. Fiește, în acest caz, interesul cade în special pe „conținut”. Oamenii, în roman, se confruntă cu probleme de producție, de etică a muncii socialiste. Nu lipsesc bune momente (sugestive) de eroism cotidian, de investigație și dezbateri morale. Autorul expune faptele degajat, atent mai ales la detaliul realist și replica decisivă. **Cercul adevărului** însuși nu e o simplă metaforă. Adevărul inginerului Dudu este adevărul faptei. El învinge pină la urmă, deși — se înțelege — cu prețul unor sacrificii. În final, odată cu revenirea lui Dudu la mina Slova, cercul se închide. E un fel de a spune „se închide”. În realitate, cercul adevărului se lărgește și-l arată pe toți așa cum sint.

Acțiunea se petrece, așadar, la o mină. Pentru a redresa planul este adus inginerul Dudu în locul lui Ran, un individ abject. Oamenii lucrează în condiții grele. În plus, aveau de suportat incompetența și mai ales incorectitudinea unor șefi înverșurați în funcție. Fiindcă le era teamă, discutau mai mult pe la colțuri. E și acesta un aspect al adevărului. După cum nu întîmplător noul șef al minei află despre afacerile murdare și înșenările unor adversari numai dintr-un caiet, „uitat” de cineva pe biroul său. Om dintr-o bucată, cinstit, pasionat de meserie, tinărul inginer luptă, nu dezarmează și își impune punctul de vedere. Victoria sa e bineînțeles a întregului colectiv. Prozatorul a intuit exact cum stau lucrurile. Prin temperament și sinceritate în relațiile cu oamenii, inginerul Dudu părea mai degrabă condamnat la izolare. Nu e deloc ușor să înfrunți pe toată „lumea”. Numai că interesele lui Dudu sint aceleași cu interesele tuturor. Cu alte cuvinte, eroul nostru acționează în numele unui ideal etic superior. Muncitorii, secretarul de partid, cei cîțiva funcționari corecți sint mereu alături de el, fiindcă văd în Dudu un exponent al propriului lor adevăr.

Tabloul social, paginile de atmosferă, descripțiile au o pondere privilegiată în roman. Oamenii, fără complicații sufletesti, trec pe planul al doilea. Mai bine conturați ni se par escroci ca Șargu și Lișcu sau chiar directorul Ioveanu — și acesta șarjat. Se mai desprind cîteva figuri de muncitori, creionați cu simpatie, ceea ce indică echilibrarea nota satirică dominantă.

Cercul adevărului îl trădează la tot pa-

termină să vadă în descrierea unui popă călare, cu țuca de sticlă la oblic, un act de temeritate a imaginației. La Leonid Dimov, interdicția a căror minimă încălcare să producă delicii de acest gen nu există. Sensibilitatea sa a fost sau, în orice caz, se manifestă ca și cum ar fi fost educată de freamătul marilor aglomerări urbane, care se constituie ca un spațiu al tuturor posibilităților: patinaj vara, inot iarna, vitrine cu mașine mai frumoase decît femeile care trec pe stradă, convoaie mortuare încrucișîndu-se cu alaiuri de nunță, case suprapuse și, mai ales, opinii contrare în aceleași probleme. Acest eliberator sentiment al relativității, al capacității omului de a-și rectifica neconținut obișnuințele pentru a rămîne el însuși explică, în mare măsură, și rapidă succesiune de perspectivă din poezia lui Nichita Stănescu, caracterul „ipotetic” al viziunilor construite de Ana Blandiana.

Citadinismul, confundat cu prezența materială a orașului în poezie, nu semnifică nimic în plan estetic și cultivarea sau necultivarea lui reprezintă o falsă problemă, de aceeași natură cu aceea a cuiva care ar medita îndelung cu ce cerneală să-și umple stiloul pentru a da o anumită „culoare” scrierii sale. În schimb, luat în accepția de atitudine, de mod de a gândi și a reprezenta, se constituie ca o direcție valoroasă și necesară. Și aceasta, pentru că spiritul citadin, în ultimă instanță, este o componentă și poate chiar matricea spiritului modern.

ALEX. ȘTEFANESCU ■

sul pe reporter. Artistul și martorul evenimentelor nu se confundă: e vorba de două experiențe distincte. Primează a doua dintre ele. De unde, psihologia sumară a personajelor (în cel mai fericit caz, oameni de acțiune și decizie). Într-un cuvînt autorul operează cu decupaje de realitate brută, structurate liniar, fără nici un relief. Într-un fel se revine aici la proza naivă: se resimte insuficiența travaliului artistic, deși dialogul și narațiunea sint conduse cu multă abilitate. Ceea ce ne surprinde însă cel mai mult este prezența unor clișee. Iată, de exemplu, jurnalul pe care-l ține aproape tot timpul inginerul Dudu, jurnal cărui noi nu-i vedem rațiunea: poate numai ca artificiu care să facă posibilă expunerea la persoana întâi, ca în proza autenticității sau pentru a marca totuși mai apăsător ideea artistică. Autorul însuși se arată incomod de restricția pe care singur și-a pus-o. Uneori, confuzia între timpul evenimentelor rememorate și al transcripției propriu-zise nu mai poate fi niciem mascată. Trimitem la o secvență în care se face bilanțul primelor săptămîni de activitate la mina Slova. Trecem peste notația cam seacă, lipsită de suportul introspecției. După un timp, reproduce un lung dialog cu un medic. De-acum jurnalul nici nu mai e de fapt jurnal. În sfârșit, inginerul Dudu — tot scriind — constată cu uimire că s-a făcut ora trei, cheamă portarul și-l dă instrucțiuni pentru a doua zi (în același timp notează mereu în caiet, chiar faptul că scrie!), stinge lumina, se culcă, dar fîrește nu adoarme imediat și continuă rememorarea, scriind mai departe (dar lampa fusese stinsă o dată!) încă vreo oră... Afară de asta, nu se face nici o diferențiere — de registru stilistic măcar — între jurnal și textul înglobant. Dacă ar fi o simplă neglijență, n-am insista atît. Explicația e alta: materia epică îl depășește pe scriitor, care — atent la detaliu — uită uneori mișcarea întregului. Jurnalul nu pune ordine în fapte și nici nu lasă impresia de autenticitate (lipsește dimensiunea conștiinței: oamenii judecă instinctiv, la limita bumului simț), ci complică exact acolo unde ne-am așteptat cel mai puțin. Din cauza aceasta unitatea de ansamblu ni se pare a fi de cîteva ori în pericol.

O carte despre adevăr impresionează întotdeauna. Radu Selean și-a asumat dificultatea unei teme majore. Romanul impune desigur: este o carte despre actualitate, în sensul grav al cuvîntului. Așteptăm cu interes al doilea volum și de ce nu, afirmarea deplină a unui prozator ca frumose resurse.

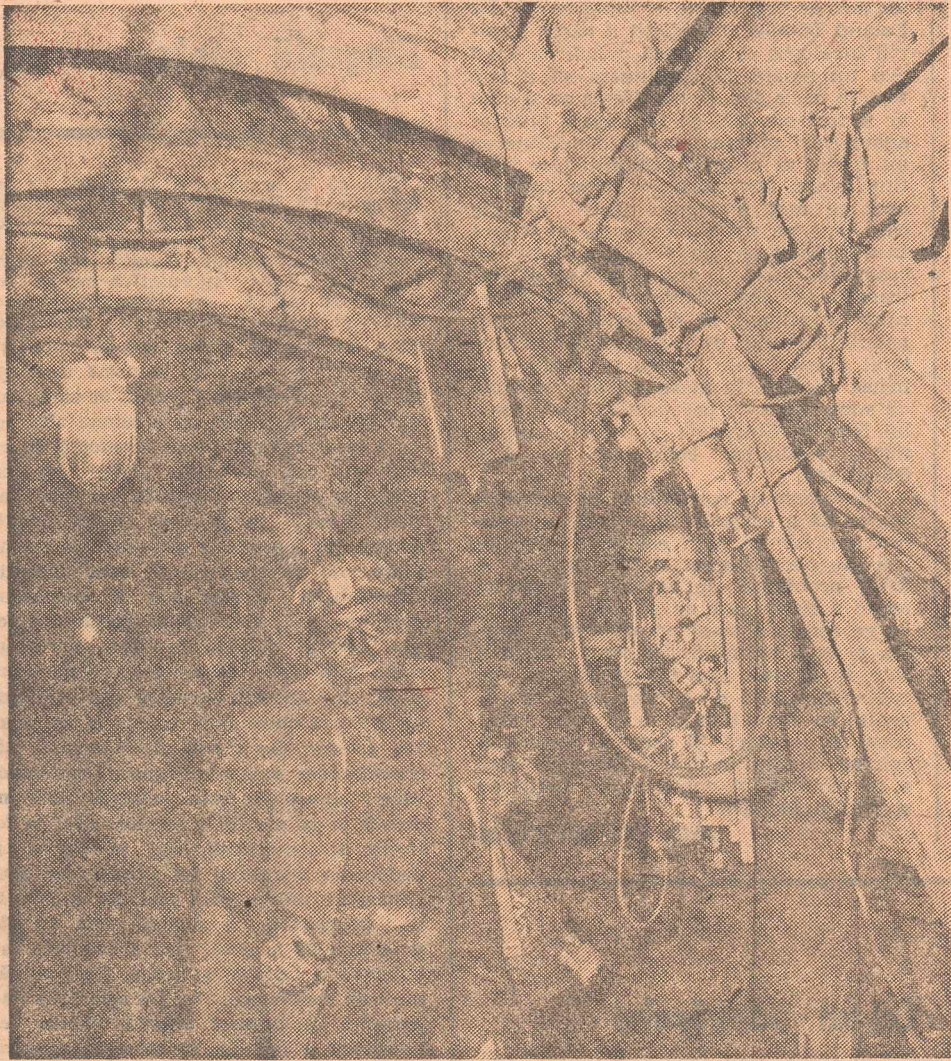
CORNEL MORARU ■

Biografii contemporane

Iată că în acest secol al foamei de informații, în care literatura de document are un succes extraordinar, singură critica literară este paralizată în fața unor specii considerate anacronice: biografia și fiziologia. Ori prea speculativă ori de tot doctă, ea refuză cu încăpăținare orice referință la viața scriitorilor contemporani. Sedusă de cîteva metode moderne (și ele niște convenții, la urma urmelor) ea nu mai vede decît cărțile în sine. Autorii acestora rămîn niște semne abstracte, a căror biografie este cunoscută, în cel mai bun caz, din surse orale, adeseori dubioase și false. Biografie nu mai are decît clasicii, ca și cum numai viețile acestora ar reprezenta niște modele exemplare de scriitor, ca și cum tipologia adevăratului scriitor s-ar fi epuizat odată cu ei. Credem că biografia, fiziologia literară a autorilor sau portretul, chiar dacă rămîn oarecum specii de frontieră, sint absolut necesare într-o literatură. Toată chestiunea constă în asimilarea acestor specii prin noile metode ale criticii, prin exigențele epocii contemporane; observația este valabilă, fără îndoială, și la nivelul clasicilor. Căci la fel lipsite de semnificație sint, să spunem, și deducerea talentului lui Coșbuc sau specificitatea universului său din înclinația de povestitoare a mamei sale ori din strigătura de la horă, dar și plăcerea fabulatoare a lui Fănuș Neagu din voluptățile sale oenologice. Dar nu este fără importanță, în ordinea creației, faptul că Eminescu a fost un conservator convins, după cum la fel de revelatoare se impune pentru poezia sa conștiința publică, militantă, a lui Eugen Jebeleanu. În cazul scriitorilor nu există o viață care să nu însemne nimic. Nu doar biografiile excepționale interesează. Așa cum pentru unii, viața însăși a constituit o „operă” (Louis Vaché), opera altora a fost explicată în bună parte printr-o existență anostă, obscură (Franz Kafka sau Urmuz al nostru). Referindu-ne la scriitorul român contemporan, trebuie precizate cîteva lucruri: existența lui este în esență socializată. El e, îndeobște, un funcționar, este, cu alte cuvinte, cuprins în anumite activități instituționalizate, avînd, în felul acesta, o biografie intrucitivă „comună”. Ceea ce nu înseamnă că e lipsit de o viață particulară. Astăzi, cafenelele și-a substituit tribuna, iar boemul activitatea publică. Extravaganțele nu mai spun aproape nimic despre valoarea scriitorului contemporan. Ceea ce e cu adevărat interesant este portretul său moral, biografia esențială. El trebuie definit atît în funcție de modelul uman al societății umane, cit și în funcție de universul operei sale, de idealul acesteia, fără a evita, bineînțeles, particularitățile psihologice, fiziologice etc. Intenția noastră, însă, nu e de a oferi rețete. La urma urmelor, știința de a schița portretul unui scriitor, fie el interior sau exterior, nu ține neapărat de o metodă ci de vocația criticului. Și totuși, o personalitate nu poate fi definită cit de cit exact fără o raportare la modelul uman ideal al timpului său. Nu demult s-a tradus la noi biografia, exemplară în acest sens, a lui Erasmus, scrisă de Huizinga. Este o biografie a omului văzut prin opera sa. Dar celebrul filozof îi oferă lui Huizinga toate datele pentru circumscrierea modelului unui umanist, așa cum odinvoară Călinescu extrăgea din viața lui Creangă elementele figurativei genului natural autohton.

O probă că cititorul de astăzi agreează asemenea specii rămîne marele succes al lui Eugen Barbu cu a sa *Istorie polemică*. Dincolo de subiectivismul ei, cartea reconstituie cîteva fiziologii, lucrate călinescian; și, ceea ce este și mai important, reface atmosfera unor diverse medii literare, reușind, prin toate acestea, să depășească pitorescul și să configureze o idee despre mediul actual al poeziei. Sigur, de aici pină la ceea ce propunem noi, realizarea unor „biografii interioare” ale scriitorilor contemporani, drumul este lung. Dar, oricum, avem de-a face cu un început!

PETRU POANTA ■

Brigadierul Eugen Voicu: Nu am nevoie de statuie, dar știu că este foarte important ca la abataj să nu se simtă momentul înlocuirii unui schimb cu altul.

Sectorul 4, abatajul 7 Vest

EROISMUL DE ZI CU ZI AL MINERILOR

Se știe, „colivia” este adevărata poartă a minei. O poartă prin care pătrunzi dintr-o lume într-alta. Zborul în colivia spre subteran: 600 de metri înghițiți în câteva zeci de secunde! Prin comparație cu el, căderea unui avion într-un gol de aer pare pasagerului o

dulce legănare. Primii pași în orizontul 14. De fapt, primii pași în mină. Într-o mină care a depășit venerabila vîrstă de 100 de ani. Nu-ți trebuie multă imaginație ca în clarobscurul, mai bine-zis obscurul-clar al galeriei să ai sentimentul că pășești într-o

Minerul fruntaș Mircea Florescu, șeful schimbului doi în brigada lui Voicu, și soția lui, doi oameni cărora mina le-a dat totul.

uriasă catedrală. De fapt, așa și este: intri într-o catedrală a muncii. Petrița. Tot românul a făcut cunoștință cu ea din geografie și din istorie. Cunoștința pe viu, ca orice trăire nemijlocită ieșită din comun, se face sub imperiul emoțiilor, care sînt stîrnite de orice luminiță, de orice umbră mișcătoare. Înaintăm, trei oameni, spre abatajul 7 Vest al sectorului 4, acolo unde muncește brigada condusă de Eugen Voicu. Ajungem la transversala 7 V, un fel de arteră secundară — prin comparație cu galeriile orizontului 14 — care duce direct la abataj.

2

Ne îndreptăm spre abataj cînd, din întuneric, țîșnește un braț puternic care ni se pune barieră în piept. „Stați o țîră că acum se pușcă!” Gol pînă la briu, autorul avertismentului ar putea fi ușor confundat, pe pămînt, la lumină, cu un halterofil sau cu un boxer de categoria grea, conformația sa atletică impresionantă ieșind parcă mai mult în evidență datorită luciului negru al pielii înnegrite de praful de cărbune. „Nu vă supărați, da' așa-i regula la noi, nu intră nimeni cînd se pușcă” — continuă halterofilul-miner, care, spre uimirea noastră, ne face următoarea mărturisire: „Aș fi și eu acum la abataj, dar is spinzurat... cu sănătatea... stau prost cu tensiunea și cu spatele. Un an însă tot l-oi mai duce pînă la pensie.” Privesc platoșa de mușchi din fața mea și nu mai zic nimic. Nu poți fi sigur niciodată ce ascunde un om, oricare ar fi aparențele, gîndesc, meditația fiindu-mi întreruptă de un zgomot surd care răzbește din spre abataj. Cîteva clipe de liniște adîncă și dintr-o dată se declanșează un adevărat carusel. Pornește năvalnic transportorul cu raclete, cărbunele curge pe el, se aud strigăte, comenzi scurte, apare alergînd un tînăr miner care dă cîteva telefoane la aparatul montat aici, în galerie, și iată că, de nimeni așteptată, se produce o pană... S-a rupt lanțul la transportor. Dinspre abataj, apare, strigînd — „E vreun revizor pe aici?” — un om negru din cap pînă în picioare, inventarul lucrurilor de pe el puțînd fi făcut dintr-o ochire: cască de protecție, chiloții și cizmele. E aproape gol, din cauza căldurii, și în întregime negru, pînă și în albul ochilor, din cauza cărbunelui. Revizorul nu se află, întîmplător, în acele momente aici. E o clipă de tensiune, de nervozitate ușor de înțeles dacă te gîndești că minutele de stagnare înseamnă aici tone de cărbune pierdut. Și fără revizor, lanțul se repară, totuși, în mai puțîn de un sfert de oră, iar cărbunele joacă din nou pe benzile transportorului.

Se încarcă virtos cu lopata, o lopată uriasă, în formă de inimă, o lopată de vreo 3—4 ori mai mare decît cea pe care o știm din munca la grădină.

Întreb: cît cărbune se aruncă la fiecare lopată?

Răspuns: cam 15 kilograme.

Și cîte lopeți aruncă un miner în timpul unui schimb?

Răspuns: cam 600 de lopeți.

Faceți socoteala: 600 de lopeți a 15 kilograme = 9 000 de kilograme de cărbune.

Faceți și o comparație: ce greu vi

Șeful sectorului 4, inginerul Vasile Ioan: Nimeni nu-mi numără nopțile cînd mă gîndesc cum să depășim planul pe sector.

se pare, uneori, drumul de la piață acasă atunci cînd sînteți încărcăți cu două plase conținînd 10—15 kg de cartofi. Lor, minerilor, oare cum li s-or fi părănd cele 600 de lopeți a cite 15 kilograme fiecare?

3

Ajungem în abataj. Spectacolul muncii (acești doi termeni, care aparent se exclud, în mină se apropie mai greu ca oriunde) în subteran a fost descris în nenumărate pagini de roman și de ziar. Asta nu înseamnă că emoția reîntîlnirii lui scade. Dimpotrivă. Fiecare reîntîlnire cu viața minei are un dat comun, dar îți oferă și nebănuite elemente noi. În abataj e gaz metan. Se simte. Nu e mult, dar e. Fiind ușor, se ridică spre înaltul galeriei. Aflîndu-ne la cîteva minute după pușcare, aerul are mult praful de cărbune (ne vine în gînd nemulțumirea unora dintre noi, în birouri, strîmbînd citeodată din nas supărați ba de un curent, ba de soare, ba de umbră...). Cum apa care alimentează pulverizatoarele s-a întrerupt — se mai întîmplă uneori — se recurge la pulverizatorul de mină pentru a fixa praful. Operația o face chiar brigadierul Eugen Voicu, aflat în șut în schimbul 1. Bărbat scund, dar foarte bine legat, Voicu este de un dinamism uimitor, apare peste tot în galerie, pune umărul la fiecare operație de lucru, la „răpirea” stîlpilor hidraulici și la întinderea plasei pentru prevenirea unei surpări, conduce în fiecare moment munca în abataj, are vorba scurtă și repezită. În timpul șutului, ca și în discuția ulterioară, de la sfîrșitul schimbului, pe care am avut-o cu brigadierul Voicu, aveam să mă conving, o dată în plus, că minerii fac parte dintre acei oameni care muncesc mult, dar vorbesc puțîn de munca lor, raport considerat în Valea Jiului cît se poate de firesc: unde-i multă muncă, rămîne puțîn loc pentru vorbă.

Eugen Voicu, 46 de ani. Miner din 1957. Oltean de pe malul Dunării.

— Am venit în Valea Jiului din orașul lui Oblemenco, din Corabia. Ce am căutat aici? Bani, de ce să nu spun adevărul. Am aflat că la mină se cîștigă bine, eram tînăr însurat și m-am gîndit să-mi încropesc și eu o gospodărie. La început mi s-a părut foarte greu. Am zis întîi că rămîn trei luni, apoi un an, și uite că mai am puțîn și fac 20. Dacă-s mulțumit de viața mea? Păi cum să nu fiu?! Mina mi-a dat tot. E drept că și eu i-am dat ei totul.

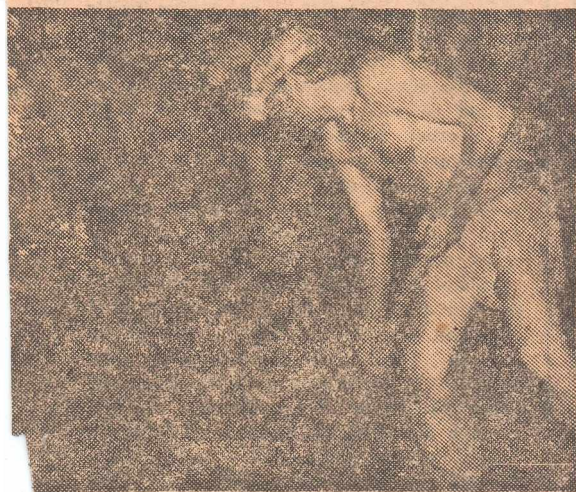
— Venind în abatajul dumneavoastră nu știam că anul trecut ați cîștigat locul întîi în întrecerea pe întreaga Vale a Jiului la abataje frontale scurte. Cum ați ajuns la un asemenea rezultat?

— Să știți că nu am cine știe ce secret și nici vreo metodă nemaipomenită de scoatere a cărbunelui. „Secretele” mele cam astea ar fi: mă trezesc — întotdeauna înainte să suna ceasul! — la ora trei și jumătate. Așa m-am obișnuit, mi-a intrat în singe, nu m-a obligat nimeni să mă scol la ora asta. La 4 fără un sfert sînt la mină. Pînă

Anchetă socială

Ochi căprui și mină lum

Cînd a fost numită la casa de mări numărul 4, sosire, a stației C.F.R. „16 bruarie” de lingă București, Constantin Tirtan s-a gîndit că viața e scurtă și dacă vrei să te apuci de furat, cel bine e s-o iei devreme, doar citise cîndva că de te scoli de dimineață, parte ajungi. Constantina Tirtan, care mează să-și sărbătorească multe onorifici din cele care vin altfel decît cerul liber, n-a ajuns departe, deși vreo patru ani pe la casieria unde lucra trecut nu numai multe anotimpuri, c multe revizii contabile, fără ca oam puși s-o verifice să poată depista falsul grosolan ale casieriei ce-și va însuși, delapidare, fals în inscripții oficiale, de fals și înșelăciune în dauna avut obștesc, frumuşica sumă de 170 060

Intinderea plasei, o operație foarte importantă pentru viața abatajului și pentru viața oamenilor (sus și în dreapta)

O lopată = 15 kg de cărbune.
600 de lopeți = 9 000 kg cărbune (stinga)

Fotografii
de ION PREDOȘANU

la ora 4 vine tot schimbul nostru, decât pontajul e abia la 5. Nu am silit pe nimeni să vină la ora mea, dar băieții m-au găsit în vestiar, la aceeași oră, o săptămână, o lună, un an. Și s-au luat și ei după mine. Poate din rușine, poate din respect. Prima colivie care coboară în mină, se știe, e cu oamenii lui Voicu. Ultima colivie care urcă, la fel. „Crezi că o să-ți ridice statuie la club, Voicule?“, mă mai ia câte unul peste picior. Nu cred. Și nici n-am nevoie de statuie, dar știu, de pildă, că este foarte important ca la abataj să nu se simtă momentul înlocuirii unui schimb cu altul. Schimbul care urmează să plece din șut lucrează în plin până când schimbul următor s-a așternut și el bine pe treabă. Chestia asta e, bineînțeles, o consecință și a lucrului în acord, dar marele adevăr este că simțem toți o familie. O familie de oameni corecți care nu păcălesc pe nimeni. Când am auzit, ni s-a întâmplat și nouă de vreo câteva ori, că un ortac de-al nostru a luat-o razna, și-a bătut mințile, ba și-a mai bătut și nevasta, m-am dus la el acasă și i-am spus: Nenică, nu ne potrivim! Trece la altă brigadă că nu încapem împreună în același abataj. Dacă s-a îndreptat, l-am mai fiert puțin un timp până să-l primim înapoi. Dacă nu, dus a fost. Cam asta ar fi. Zic oamenilor, știți cum e gura lumii, „Voicu e bun“, „Voicu e rău“, treaba lor, eu sint mulțumit că vin băieții toțmai din fundul Moldovei și cer să lucreze la Voicu. De ce? Păi uite așa! Se iau după rezultate. Rezultatele spun totul, nu vorbele mele, nici ale altora. În întrecerea lunară pe exploatarea noastră minieră, o dată, mi se pare, am luat locul II, restul, se știe, avem locul I mereu. Și viața noastră e în consecință. Eu, nu știu dacă ați aflat, mă știe toată lumea pe aici, tal trei porci pe an, că-mi place să trăiesc bine. Mașină nu-mi cumpăr, că vreau să simt pământul sub picioare, dar mulți dintre băieții și-au luat Dacia, Skodice. Ce să vă mai spun? E bine. Și-o să fie și mai bine. Când am venit acum 20 de ani în Valea Jiului, am locuit vreo șase luni într-o baracă și iarna mă trezeam uneori cu zăpada în cameră... Azi, toată lumea — mineri vechi și tineri veniți din toate colturile țării — stă la bloc, apă caldă, televizor, mobilă frumoasă, mâncare bună, piine bună. E foarte important să ai piine bună. Nu știu dacă știți, dar în 1971, când a venit în Valea Jiului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost și la noi la Petrila. Cinste mare pentru noi. Tot de atunci, de la vizita aceea a președintelui țării, viața noastră a cunoscut multe îmbunătățiri. Noi, la Petrila, ne-am simțit datorii să-i arătăm tovarășului Ceaușescu că merităm ajutorul și grija dumealui și asta-i primul secret al depășirilor noastre de plan: în 1974 am dat 19 524 de tone peste plan, în 1975 — 55 000 de tone, iar în 1976, până acum, avem 15 000 tone peste plan.

— Tovarășe Voicu, dumneata care lucrezi de aproape 20 de ani sub pământ, cum privești munca oamenilor de la suprafața lui, ce sentimente nutrești față de ei?

— Cum s-o privească? Noi muncim pentru ei, ei muncesc pentru noi. Cu toții muncim pentru România noastră. Asta-i sentimentul meu: de unire. De unire în muncă. De unire în dragoste de țară și de neam.

MARIUS POPESCU

Desigur, dacă mult timp contabilii n-au putut dibui mișmașurile Constantinei Tirtan, nu același lucru l-a făcut mai târziu, în timpul anchetei, casiera, care a sesizat exact cum stau lucrurile, scriind pe hirtie următoarele rânduri, bune să figureze la loc de cinste în antologia candorilor: „De fapta săvârșită nu spun că nu mă fac vinovată, dar se fac vinovați și șeful de unitate împreună cu verificatoarea care încă totuși îmi făceau verificări mai aeriște, conform instrucției de casă 60 (n.n. — ce bine cunoaște legile infractoarei!). Ajungeam să am un prejudiciu așa de mare și puteam fi depistată cu mult mai devreme“.

Să întrerupem pentru o clipă tulburătoarele destăinuirii ale hoatei și să vedem

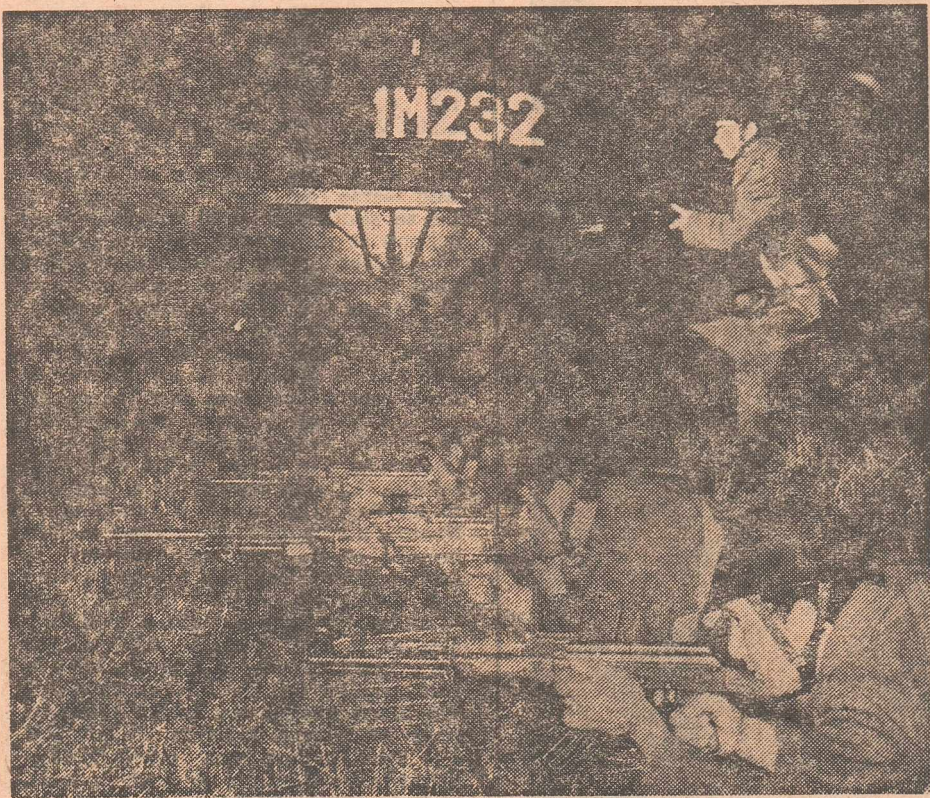
cum a acționat ea. Simplu. A modificat nu mai puțin de 376 de documente, scriind alte sume pe unicatelor scrisorilor de trăsura cu plata prin C.E.C. decât cele oficiale, rămase înregistrate în exemplarele de serviciu, în unicat și în aviz, provocând pagube mai mici unității și pagube mai mari beneficiarilor de transporturi, de la care încasa, regulat, diferențele de bani, desigur și prin neglijența delegaților acestora care n-au avut, nici măcar o dată, curiozitatea să confrunte hirtile rămase la casieră cu cele primite, achitate și, firește, legal înaintate spre decontare. Tînăra cu ochi căprui și mină lungă n-a fost încercată, vreme de patru ani, de nici un fel de sentimentalism, ea „executând“ în egală măsură pe oamenii de dincolo de ghișeu, furturile ei lezînd, prin obligația de a plăti nedatorat sume mari de bani, 75 de întreprinderi de cel mai divers profil, de la C.A.P. Clinceni la Institutul de cercetări pentru creșterea taurinelor de la Corbeanca, de la întreprinderea de ace de tricostat până la Patriarhia Română, de unde se vede clar că lucrătoarea de la casieria numărul 4 a gărij „16 Februarie“ nu avea, la propriu și la fi-

gurat, nici un Dumnezeu. Într-o bună zi, cum era și firesc într-o țară a lucrurilor lipsezi ca a noastră, falsurile Constantinei Tirtan au ieșit la iveală, revizii contabile s-au pus în mișcare, organele de miliție au purces la constatări tehnico-științifice grafoscopice, iar tribunalul a dat sentința în concordanță cu gravitatea faptelor femeii ce confundase, sistematic, buzunarul propriu cu buzunarul statului, în care băgase mina până dincolo de... genunchi! La condamnarea firească de 15 ani, Constantina Tirtan a făcut recurs, așternînd din nou pe hirtie cu o inocență jucată ca în marile tragedii shakespeareene: „Nu am făcut lux, am fost o familie modestă, am dus o viață sobră... Promit în fața tuturor că nu voi mai da ocazia să ajung niciodată în viață în asemenea situații... îmi iau angajamentul de a plăti fiecărei unități păgubite prejudiciul provocat“ etc. etc., invocînd, desigur, și suita argumentelor de rigoare, menite să impresioneze instanța, cu pînții pe moarte, cu copilul bolnav și așa mai departe. Uita, biata de ea, că nu-i va fi chiar așa la îndemină să achite 170 060 de lei care se pot aduna, nu-i așa, într-o via-

ță de om, dar cinstită și dreaptă, că toate cele agonisite de ea și familia ei, prin furt și înșelăciune, casă nouă, mobilă nouă, televizor nou, haine noi, cecuri noi, căci Constantinei Tirtan îi plăcea, iată, nu numai să fure, ci și să se înnoiască, nu vor găsi altă justificare, la veniturile legale ale familiei, decât în actele ei de deosebită periculozitate socială. Firește, judecînd cu legea în mină, instanța nu s-a lăsat impresionată de regretele tardive ale infractoarei, confirmînd prin sentință definitivă condamnarea de 15 ani.

O viață care nu s-a întemeiat, așa cum se obișnuiește în România socialistă la tot pasul, pe dreptate și muncă a fost pedepsită exemplar cu țaria legilor noastre înțelepte, casiera cu ochi căprui și mină lungă avînd la dispoziție suficient timp să reflecteze, ea și alții de teapa ei, e drept, tot mai puțini, cazuri nefericite și de excepție, că a băga mina adînc în buzunarul statului nu e o joacă. Cî o infractiune dintre cele mai grave. Condamnată în egală măsură de legi și de opinia publică.

OVIDIU IOANIȚOIAIA

De meserie: apărătorii patriei

Zilele trecute am fost oaspetele unei unități militare, unitate a cărei cazarmă este realmente inundată de flori, având aspectul unui modern cămin studentesc. Am încercat să răpesc puțin timp liber tovarășului comandant.

„Sint de multă vreme în armată, sensul vieții mele a fost permanent îndreptat către această ocupație. La cei 49 de ani ai mei mă simt un om împlinit — ceea ce nu înseamnă că nu trebuie să mă perfecționez continuu — și cred că armata a fost catalizatorul bunei mele orientări. Armata trebuie să se încadreze tot mai mult în viața social-politică a țării, sensul acestui raport, militar-cetățean, trebuie să fie iminent. Tinerul, când vine în armată, se confruntă cu o serie de privațiuni impuse de activitatea militară, de pregătirea pentru apărarea patriei. Această confruntare presupune multă atenție din partea cadrelor, pentru găsirea celor mai penetrante forme sau metode de a transmite tinerului militar nu numai cunoștințele și deprinderi de luptător, dar și înțelegerea sensurilor instruirii și călirii sale temeinice. Saltul calitativ în transformarea tinerilor ca ostași compleți nu se realizează ușor.

Sint și unele cazuri de tineri ce vin în armată cu anumite antecedente. Ei sint repede recuperați și înrolați în marcele detașament al celor buni. Armata, prin preocupările ei pe planul pregătirii de luptă și politice a trupelor, este o instituție ca o facultate a vieții, pentru toți aceia ce devin apărătorii țării. În această „facultate” potrivit reglementărilor existente, întreaga activitate se desfășoară într-o manieră modernă, de relații civilizate între comandanți și subordonați, promovind inițiativa tuturor oamenilor.”

Cu acest om, de 49 de ani, este o plăcere să stai de vorbă, să-l asculți vorbind despre atașamentul său și al subordonaților față de armată.

Am stat de vorbă cu câțiva ostași. Caporalul Drăgan Lică, născut la poalele mării, absolut al liceului: „Am devenit caporal și am fost trimis ca instructor la militari cu termen redus, rezultatul aprecierii comandanților. Sint de opt luni în armată, am învățat mult aici, am răspuns la toate nevoile unității. Acum sint legat de armată, mi-am însușit specialitatea de radiotelegrafist. Aici, în cazarmă, toate activitățile sint ordonate, iar în ceea ce privește viața și relațiile cu cei din jur am câștigat în respect”. Soldatul Borhidan Gheorghe, din satul Ghija, județul Satu Mare, îmi spunea: „Am fost tractorist la mine în sat și aici am învățat o a doua meserie, aceea de radiotelegrafist. Eu în general vorbesc mai puțin, dar armata m-a făcut mai comunicativ, m-am împrietenit cu câțiva dintre colegii mei, armata fiind o școală de perfecționare, care pregătește „elevi” de cea mai înaltă tinută politică și patriotică și educativă. Să vă dau un exemplu din primele zile ale venirii mele aici în unitate: mi-a fost tare greu noaptea când am făcut prima gardă. După care mi-am spus: Borhidane, ai pușca cu tine și ai o misiune de îndeplinit. Acum, orice misiune o execut cu îndrăzneală. Armata este o mare familie, de care, atunci

când te obișnuiești cu ea, îți vine greu să te mai desparți”.

Pe tovarășul locotenent colonel Miutescu Nicolae l-am găsit la ora 17,00 în unitate. „În 1953 am venit aici cu gradul de locotenent. Sint bănățean, dar m-am stabilit aici, de unde doresc să nu mai plec. Am reușit o serie de succese pe terenul pregătirii de luptă și politic. După terminarea Academiei militare, am revenit în unitatea de unde plecasem. Să vă povestesc o istorioară dintr-o aplicație: era o perioadă de îngheț-dezghet, forțele părților erau egale, se punea problema iscusinței, a folosirii terenului cât mai bine și a sesizării punctului slab al adversarului. Mi-am organizat cercetarea. Trebuia să descopăr adversarul. Ștind că acesta vine dintr-o anumită direcție, am luat măsuri pentru acoperirea flancurilor, am încercat să-l fixez de front pe adversar, pentru a-mi putea desfășura forțele și mijloacele de lovire în timp scurt. Acțiunea a fost realizată în foarte bune condiții, aceasta a constituit pentru mine un mare împlinire. Îmi iubesc unitatea din care fac parte, pentru că am rămas pe viață doborogean. Din an în an, vin tineri mai buni, dându-se cu trup și suflet înțelegerii misiunii ce le revine, formării lor ca luptători desăvirșiți. Ei înțeleg că țara are nevoie de ei. Mi-au plăcut soldații de cind eram locotenent și la fel îmi plac și acum. Sint permanent în mijlocul lor, nu cred că îndrăgesc ceva mai mult decât meseria de a educa. Pregătirea noastră nu este pur militară, imbinăm instrucția cu educația, ne pasionează știința, arta, cultura, sportul, toate acestea fac parte din preocupările noastre”.

Ofițerul Suchină Dumitru îmi spunea: „Nu este duminică să nu fiu în unitate, nu cunosc activitate la care să nu particip, lupt pentru dezideratul „să fii activist”, aceasta numai prin munca de zi cu zi. Pe cel ce îmbracă haina militară, îl considerăm ca membru al familiei noastre, noi sintem niște părinți care ne educăm propriii copii. La noi vin soldații din toată țara și toți sint orientați spre același deziderat: să acționeze ferm, pentru îndeplinirea politicii partidului, a obiectivelor privind întărirea capacității de apărare a patriei, ridicarea forței combative a unităților, creșterea contribuției armatei noastre la dezvoltarea României socialiste.

EMANUEL TÂNJALA ■

„Din motive personale”

O scrisoare de numai patru rinduri dactilografiate pe o coală mare, imaculată, cu o ștampilă albastră-violet, sus, în dreapta paginii — „Secret” — și scrisoarea păstrată în securitate absolută, în seiful directorului Z. I., la un loc cu celelalte secrete ale întreprinderii. Și directorul Z. I. deschizând prudent seiful, scoțind cu atenție cea hirtie cu patru rinduri dactilografiate, cu ștampilă „Secret” — și întinzându-mi-o ca pe un document sacru, pe care abia îndrăznesc să-l citesc, intimidat de cea ștampilă — „Secret”: „Subsemnatul, Cr. I. vă rog să mă înlocuiți din funcție, din motive personale. Vă rog totodată să aprobați să lucrez, în continuare, în întreprindere”. Și directorul Z. I. luind din nou hirtia și închizând-o cu gravitate la loc, în seif, printre celelalte secrete ale întreprinderii.

Ce necazuri, ce nenorociri, în lanț, au dat peste acest om! În numele acestor motive personale — care se știu, care se subînțeleg; care sint atât de dureroase încât nici nu mai trebuie pomenite ci doar păstrate în taină — directorul adjunct Cr. I. cere în mod discret, cu maximă sobrietate în cuvinte, să fie înlocuit din funcția de răspundere, pe care — din acele motive personale — el nu o mai poate duce în mod demn și corect și conform Codului eticii și echității socialiste pe care a jurat. Cere singur, din proprie inițiativă, să fie înlocuit. Este gestul unui om exigent cu sine și conștient de răspunderea pe care i-o impune funcția — și care, sub loviturile soartei abătute asupra lui și numite de el, în mod decent și discret, motive personale — își dă seama că nu mai poate duce sarcinile încredințate. Cît respect la acest om față de sarcini și față de societate!

Gestul este emoționant. Și modesta scrisoare dactilografiată, cu ștampilă „Secret” și închisă în blocul de oțel al seifului — totul este impresionant. Și iarăși te cutremură la gândul „motive personale”: ce nenorociri s-au abătut asupra acestui om, care în măreția suferinței lui, înăbușându-și durerea, găsește totuși timp să anunțe neîntârziat colectivitatea în care lucrează că, în situația lui, de lovit de soartă, nu mai poate duce răspunderea care i-a fost încredințată și cere imediat să fie înlocuit.

★

Și abia după ce plec din cabinetul directorului Z. I. și ies în aerul tare și necruțat al vieții, al realității, mă scutur ca de un mizerabil desăvârșit și îndrăznesc să arunc lespede de oțel de pe mormintul în care zac acele „motive personale” din cererea de demisie a lui Cr. I. Ia să nu ne mai fie frică de ceremonii hughube, să nu ne mai lăsăm impresionați! Ia să vedem totuși acele „motive personale” trecute sub îndoliată tăcere de directorul adjunct, Cr. I., din respectabila întreprindere I.F.L.G.S. — M.M.P.G.! Ia, să deschidem coșciugul — să deschidem seiful! Minune însă! Seiful este gol, coșciugul-i gol — cererea de demisie a zburat! „Păi, și-a retras-o! Omul are dreptul să și-o retragă!” — explică, ghidus, paznicul cavoului. A fost o glumă?! A fost o batjocură!

Cr. I. este director adjunct de vreo paisprezece ani. Și de vreo paisprezece ani năpăstuiește, persecută, terorizează, sabotează colegii, angajații din întreprindere în care conduce. Iar ca o compensație a naturii sale, Cr. I. iubește femeile din întreprindere în care conduce, în calitate de director adjunct. Iubește femeile din întreprindere — este puțin spus! Este director adjunct, este sef, are dreptul! Nu vor angajatele?! Găsește el un motiv să le „cucerască”, un mijloc să le convingă — să le strângă cu ușa în cabinetul lui — în mina lui este puterea! Posturi confortabile — de „golgotieri” — promovări sigure și rapide, trimiteri la muncă în afară — tarapanaua-i lungă!..

A mai fost adăpostit în seiful de oțel și păzit cu zece yale; a mai fost — tot așa, cu o cerere mică și supărată — și cu „din motive personale” — dar el pe afară, el tot director adjunct, luind-o pe porumbița lui — Tb. E. — și desfăcându-i aripile peste mai multe șantiere, unde le stă bine îndrăgostiiților, și răsplătind-o apoi cu un contract în străinătate; smulgând din familia ei soția unui subaltern de pe șantier și aducînd-o și făcîndu-i cuib sub streșină capitonată a cabinetului lui. Și tot așa, paisprezece ani de „motive personale”, paisprezece ani de nelegiuiri, de abuzuri și corupție — pină a dat peste el, ca întotdeauna, nenorocirea „din motive personale” și s-a amoroizat de I. L. — o handbalistă din echipa întreprinderii (sportul, sănătatea!) — și a calificat-o urgent și a luat-o cu el, prin marile orașe, să vadă atleta cum se muncește pe teren! Soțul acestei nefericite răsfățate i-a descoperit și a divorțat și a reclamat nelegiuirea. În baza controlului competent și răspicat, conducerea întreprinderii avea obligația să ia măsurile corespunzătoare. Conducerea întreprinderii a găsit însă că este mai bine ca bălatul să introducă repede o cerere mică, cu „motive personale”, acolo, în seiful directorului...

Cînd venise în această întreprindere — I.F.L.G.S. — M.M.P.G., în acest post de răspundere, Cr. I. împărțise unor colegi despre care crezuse că vor „colabora” cu el: „Nici eu nu știu prea bine de unde mi-a venit această funcție — dar să știți de la mine că nu totul este munca! Eu nu am muncit în viață. Munca nu rezolvă totul! Nu munca are importanță”. Și în continuare: „Vino în căruță cu mine dacă vrei să-ți fie bine. Cine nu-i cu noi e împotriva noastră. Hai să secerăm și să cosim de aici pe câțiva, pe cine cred eu”. Cu asemenea profesiune de credință, cu asemenea bagaj ideologic și etic venise Cr. I. director adjunct în întreprindere. Colegii au refuzat ceea „colaborare” propusă de el — și desigur și l-au făcut dușman! Și după aceea: „Munca nu este totul, hai să secerăm, hai să cosim pe cine cred eu printre colegii ăștia; hai, să iubim pe cine apucăm” — l-a călăuzit pe Cr. I. de-a lungul funcției lui. Și „a iubit” și „a cosit” pe cine a crezut el; a persecutat, a sabotat colegii, a terorizat angajații, a făcut eforturi să zădărnicească munca unor co-

legi. Din ambiția lui de a-și zădărnici colegii, de a-i pune în dificultate, de a-i compromite în muncă, de a le minimaliza eforturile, realizările — el, care nu muncea nimic! — nu s-a dat în lături să calce în picioare investiții, eforturi, interese ale țării. Toată strădania lui — și din funcția și cu puterea lui — a fost să tărăgăneze, să încerce să îngroape lucrări, investiții ale țării, eforturi ale colegilor, numai din ambiția de a dovedi prin manevre ascunse că acolo unde colegii lui descopereau ceva, nu este decît „un rahat și o praștie!” — aici are o expresie elegantă, de director adjunct și cu care califica eforturile cinstite și realizările evidente ale oamenilor. Toată activitatea și toată strădania lui au fost să se răzbune pe colegii care îi refuzaseră ceea „colaborare” propusă de el — „hai să cosim, hai să iubim”.

Împărțind după bunul plac („așa vreau eu!”) privilegiul sau persecuții, a reușit să umple întreprinderea de confuzie și vrajbă, rupind astfel unitatea colectivului în favorizați și ostracițați, după acel principiu al lui „Vino în căruță cu mine dacă vrei să-ți fie bine”.

„Din motive personale” este — după cum bine se vede — un fel de ceremonial pervers, o penibilă metodă de a șantaja, o jalnică dar și periculoasă metodă de cocoloșire și de mușamalizare a abuzurilor, a încălcărilor, a ticăloșilor unora și de a-i scoate basma curată.

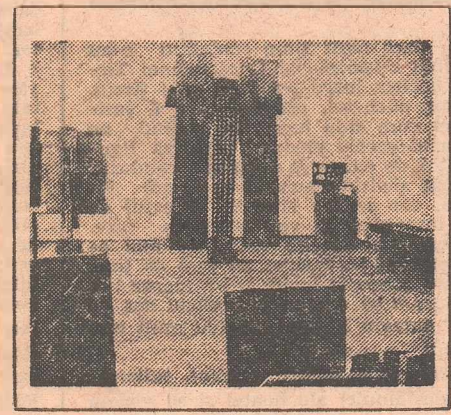
Să demontăm mecanismul stupid al acestei metode. Individul săvârșește fapte pentru care trebuie sancționat conform legilor noastre, trebuie destituit din funcția de care a abuzat și exclus din colectivitatea pe care a prejudiciat-o. Pentru a-l pune la adăpost de consecințele abuzurilor lui și pentru ca să se pună și ei la adăpost — în eventualitatea că ar fi trași la răspundere — ocrotitorii îl pun pe acesta să scrie o scurtă cerere moftuză, prin care cere să fie înlocuit în funcție „din motive personale”. I se lasă, adică, inițiativa și privilegiul să-și aleagă singur soluția cea mai convenabilă și care nu afectează cu nimic nici dosarul lui de serviciu, nici cartea lui de muncă: nu intră în conflict cu nici un articol din Codul eticii și echității socialiste sau din Codul penal. I se lasă, adică, să-și învaluiască toate abaterile pe care le-a săvârșit în misterul acestei formule „din motive personale”. Apoi cererea aceasta — neînregistrată — și care constituie un fel de document din care reiese că individul și-a cerut singur să fie înlocuit „din motive personale” și că ocrotitorii s-au ocupat de cazul respectiv, l-au cercetat, l-au analizat — este luată, i se aplică ștampilă „Secret” și este închisă în seiful directorului. Nu știu despre existența acestei hirtii secrete, și cu regim special, decît acei câțiva care vor să-l cocoloșească pe individ și individul cocoloșit. Cît timp vor ține hirtia secretă în seif? Cît mai mult și pină cînd vor fi siguri cu toții că furtuna a trecut, că primejdia a trecut; că reclamațiile, conflictele, protestele, cercetările au trecut, au oboșit, s-a așternut un strat suficient de învechire, de uitare peste ticăloșii și greul a trecut. În acest timp individul vinovat, care ar trebui să se afile sub anchetă, își continuă funcția, își vede de treabă — spre stupoarea lumii — ca și cum nimic nu s-a întimplat — și în același timp demisionat — așteaptă cu urechea ciulită, aleargă după aranjamente. Dacă se întimplă să vină cineva să se intereseze de abuzuri, de încălcările lui și de măsurile care s-au luat — protegutorii — cît sint ei de oameni serioși! — joacă cea comedie penibilă — adică iau o poză amărită, de înmormintare, scot cererea nenorocitului din seif și o arată: „Da, noi cunoaștem cazul; noi am cercetat, am analizat, cazul a fost dezbătut și persoana a recunoscut, cere singur să fie înlocuit. Totul este clar. Măsurile sint ca și luate, cazul este ca și rezolvat. Nu vrem să facem vilvă. Trebuie să mai avem o discuție și să hotărîm definitiv...”

„Din motive personale” — cită lașitate, cită josnicie, cită rușine!!!... Cită abjecție!

Cită periculoasă întîrziere și falsificare în gîndirea unor oameni.

Într-o epocă atât de uriașă și severă, încît nici gîndul de a încerca înșelăciunea nu-l scapă din vedere și nu-l iartă!!!

TRAIAN COȘOVEI ■

Un brav inginer numit Virgil Chiricescu

Se părea că a treia soluție nu există. Se frământaseră destui oameni, specialiști serioși pe care viața și profesia nu-i încercaseră pentru prima oară. Căbele electrice subfluviale care traversează Dunărea și fac legătura între stația de transformare și sistemul de irigații și desecări se defectaseră. Alimentarea cu energie electrică a sistemului încetează și, practic, ajunge inutil, practic, o investiție de multe milioane de lei devine neproductivă, practic, pământul nu mai poate fi ud, ajutat să învingă seceta Bărăganului. Și dacă ne aducem aminte, primăvara anul trecut a fost excesiv de secetoasă, prevestind parca prin tăcerea ei uscată acea furtună de ape din timpul verii. Zece ani căbele își făuseră datoria. Acum se defectaseră. Curentii fluviului îi scoseră din adâncul albiei și nisipul fin în perpetua lui mișcare le erodaseră. Rezolvarea se impunea urgent. Dar cum? Soluția cea mai la îndemână ar fi fost, firește, să se înlocuiască. Dar o pozare de cable de douăzeci de kilovolți sub apele unui fluviu nu este o treabă de bună-zua, nu se face simplu cum ai schimba un cordon la fierul de căleat. Dar nu aceasta ar fi fost dificultatea. Căbele sînt din import, foarte scumpe și mai ales foarte greu de procurat. Ar fi trebuit o comandă specială, de o lungime egală cu lățimea Dunării în acel punct, către o firmă străină. Ar fi durat mult. Numai o pozare de cablu ca acesta durează trei luni. Și orice așteptare, orice întârziere însemna un timp irecuperabil, ireversibil pentru pământ. Și sate întregi rămase fără lumină electrică. A doua soluție ar fi fost execuția unor linii aeriene care să supratraverseze Dunărea. De asemenea o treabă la fel de costisitoare, de durată, și mai puțin modernă pe plan tehnic. În perspectivă cu riscuri mult mai mari. Și atunci? Care ar putea fi soluția a treia? Chiar nu poate exista soluția a treia? Se răsfoiesc cu febrilitate tomuri de literatură de specialitate și nu prea se găsește. Inginerul Hincu pleacă într-o zi de la I.R.E.B., din Bd. 1 Mai, în str. Candiano Popescu nr. 1, acolo într-o latură a Parcului Libertății, unde se află sediul Grupului de șantieri electromontaj — București. I se plinge directorului general, inginerul Macioc, cerindu-i un sfat, o părere. Directorul pune mîna pe telefon și-l cheamă pe inginerul tehnolog Virgil Chiricescu. Acesta vine, intră în birou, așa, cu statura sa mică, umplînd încăperea cu stînjeneala modestiei și timidității sale, dar directorul care îl cunoaște atît de bine, lucrează împreună de peste 15 ani, îl lasă întîi să „se dezghețe”. Îi spune despre ce e vorba și acesta răspunde simplu de tot, ca și cum ar fi răspuns la salutul unui prieten, dar cu un fel de licărare în ochi, cu acea știință de înțelegere și de siguranță a omului stăpîn pe ceea ce știe. „Păi, să-l reparăm”. „Dar e cu puțință?”, răspunde confratele său de la I.R.E.B. Nicăieri în lume nu se face așa ceva, nu se cunoaște o tehnologie de reparare a cablului subfluvial. „Păi, nu-i nimic, să încercăm să găsim noi una!”. Răspunde cu calm și încetineala sa care, la prima vedere, trezesc neîncredere. Cere câteva zile de studiu și se retrage în laboratorul său. După timpul propus, bate în usa cabinetului directorial. Se consultă împreună, perfectează împreună ideea, mai mult, metoda ce se născuse, și-i dau telefon inginerului Hincu. Nu peste mult timp, două echipe de muncitori, una de la I.R.E.B. și una de la Electromontaj, se aflau la Dunăre. Împreună cu inginerii Chiricescu, Hincu și directorul general Macioc. Scafandrii scot din greu cablul din milul adîncurilor fluviului, cu ajutorul unor dintre acele vase care salvează epavele, care aduc la suprafață navele scufundate. Le așază cu grijă pe niște pontoane speciale și de acum intră în acțiune acest doctor de cablu numit Virgil Chiricescu. Începe consultul, apoi actual operator Extirpă „rana” și cu artificii și dispozitivele pe care le-a adus de-acasă, din laborator — calculate, probate, încercate —, numindu-se tehnic mufe speciale, cleme, izolații speciale etc., reintregește primul cablu. Cu ajutorul laboratorului mobil adus de la București, se încep probele și încercările — de etanșitate, de rezistență la curentii de apă,

la tensiunile solicitate în cablu, rezistența la umiditate, la șocuri și alte și alte rezistențe... Cablul răspunde perfect. O primă victorie e cucerită. Ideea inginerului Chiricescu n-a fost un hazard, ci chiar o idee. O soluție tehnică. Se lansează cablul la apă, din nou pe fundul Dunării, cu o suită de precauții și măsuri tehnice supravegheate cu tensiune și în cordare. Se fac din nou probe. Victoria este definitivă. S-a lucrat de la 8 dimineața, cînd cablul a fost adus de scafandri la lumina zilei, și pînă a doua zi la orele 16. Timp în care nimeni n-a dormit, nimeni n-a întrebat cît e ceasul și de mîncat, au mîncat pe rînd și în fugă, uneori acolo pe ponton, cu o mină tînd sandvișul și cu alta cheia franceză... De fapt, ni se spune, tot acest travaliu nu mai contează. Oricît a fost el de încordat și de curajos. „Dacă nu reușeam ni se imputau toate pagubele produse. Iar de consecințe, să nu mai vorbim, afirmă directorul general. Contează că s-a terminat cu succes și, să notați, în condițiile în care circulația fluvială n-a fost întreruptă. Nici măcar un minut”. Poate că nici asta nu contează. Totul a fost, este și va rămîne această soluție tehnică, necunoscută încă pe plan mondial, necercetată, neexperimentată. (Ulterior institutul de cercetări în specialitate confirmă că repararea cablului subfluvial e neproductivă în lume și socotită ca imposibilă). Și totuși ea a fost gîndită, concepută, realizată de către un inginer român pe nume Virgil Chiricescu.

ILEANA ALEXENI ■

Griul, dulcea neliniște a unui om

Comloșul Mic, sat cu adevărat mic. Are cu mic cu mare 1460 de locuitori. Sat, capăt de țară, parte a comunei Comloșul Mare aflată în cornul de vest al Cîmpiei Banatului, sat de graniță. Sat de români și germani. Ajung aici datorită unei scrisori a lui Tudor Măndreci. Îi întîlnesc repede și mă descumpănesc. Nu e țaran, cum bănuiaam, și nu mă așteptam să fie atît de tînăr. Are 28 de ani, deși nu-i dai nici 25, este tehnician veterinar și secretarul comitetului de partid din C.A.P.

— Aș vrea să scrieți despre oamenii de-aiici, despre niște țărani, români și germani, și despre un președinte. Fără el C.A.P.-ul Comloșul Mic n-ar fi obținut într-un singur cincinal șase Ordine ale Muncii clasa I și n-ar fi fost de două ori declarat Erou al Muncii Socialiste. A venit la noi modest și cînstit și a rămas modest și cînstit. Chiar dacă la început unii nu l-au iubit, chiar dacă a avut nezezuri cu diuimul.

Vasile Dobre, președintele, este inginer agronom. Gălățean de origine, dintr-o comună de pe Dealurile Bujorului. Dintr-o familie de țărani cu sapte copii, a plecat la Agronomie, în celălalt capăt de țară, la Timișoara. În 1961 își ia licența. Repartizat în Banat, la Uiheni, unde s-a dus conștiincios, chiar dacă și dorul și gîndul se întorceau necontenit spre Dunăre, acasă. Nu credea că va rămîne pe-aiici mulți ani. Că îl va adopta (și se va adapta) Banatul. Dar munca și căsătoria cu o bănețeană au învins pînă la urmă nostalgia.

— Cum ați devenit președinte la Comloș?

— Promovat. Trimis de organele de partid și de stat. Și Tudor Măndreci, secretarul de partid, îmi relatează povestea președintelui Vasile Dobre. Acum 12 ani la C.A.P. Comloșul Mic se săvîrșesc niște abuzuri, cooperativa ca și cooperatorii se aflau în grea cumpănă, abia țesut de pe bîncile școlii, sosit și el doar cu vreo lună-două înainte. Tudor Măndreci, și pe care a fost nevoit să-l mai dea și în judecată după un oarecare timp — fiindcă a părăsit Comloșul care l-a școlarizat, care îi plătiese cheltuielile de pregătire — ca să-l aducă înapoi fiindcă atunci rămînea chiar singur. Apoi fiecare l-a înțeles pe celălalt și au devenit prieteni. „Deci, înhamă-te la treabă!” și-a spus tînărul inginer. Era în aprilie, năvăliseră primăvara și campania agricolă trebuia ajunsă din urmă. Avea două date esențiale: știa că pământul este fertil și oamenii harnici. Fertil, dar 60 la sută din suprafața cooperativei și așa nu prea mare — 1105 hectare de teren arabil — era supusă bălților de apă, și astfel era redusă la zero. Oamenii, harnici, harnici dar la început nu prea veneau la lucru, se întrebau neîncrezători ce-o ieși cu noul președinte? Inginerul Vasile Dobre, care trei ani la rînd a fost și agronom, și zootehnist, și președinte, bate tot pămîntul C.A.P.-ului cu piciorul, cîntărind

în mîini țărîna și apoi se apucă să facă un proiect pentru desecări, pe care toamna și primăvara începe să-l aplice. „Mi-amintesc, era în '65, pe plan local, cu forțele noastre, proiectat de noi, executat de noi, am realizat un sistem de desecări. Membrii cooperatori au dislocat 23000 de metri cubi de pămînt. Cu tirnăcoapele, cu lophețele, cu miinile”. Se pare că de-aici au început să se dezghețe și apele în sufletele comloșenilor, să facă punte spre tînărul lor președinte. Să-l simtă de-al lor, să-l simtă al lor. „Am redat pămîntului puterea lui adevărată”. După vreo șase-șapte ani, generalizează sistemul de desecare pentru tot pămîntul C.A.P.-ului, de data asta după un proiect făcut de specialiști, executat mecanizat și plătit de cooperativă, fără să ia credite de la stat. Dealtfel, de cînd e inginerul Dobre aici, n-a existat investiție întreprinsă să nu se facă „pe cont propriu”. Secret al puterii acestui C.A.P. și al retribuției mari a oamenilor. În general profilată pe cereale — grîu, porumb — și plante tehnice, sfeclă-de-zahăr și cîneapă pentru fuier — doi-trei ani menține soiurile pe care le-a găsit în cultură, crezînd că e vorba de o experiență, de un fapt verificat. Și, în plus, cînd nu ai în totalitate oamenii de parte ta, experimentele și schimbările trebuie făcute mai cu prudență, eșecurile pot fi dezastruoase. Bun psiholog, suflet de țaran care știe să pătrundă și să înțeleagă sufletul țărănesc, are răbdare, face însă totul să se obțină recolte mari cu sîmînța pe care o avea, pe care a găsit-o. Se scoală cu noaptea în cap, la patru-cinci dimineața și după tractoriști se ține literalmente după ei, ca să lucreze pămîntul ca lumea, fiindcă mulți, în goană după cantitate, lucrează bine la capetele tarlarelor, iar la mijloc ridică plugul și zgirie doar coaja brazdei și-i dau bătaie cu toată viteza înainte. La fel procedează cu oamenii și la întîrînirea recoltelor. În 1971 se produce saltul calitativ. Comloșul Mic începe să devină celebru. Dar pînă atunci au avut loc, uneori dramatic, acumulările. Producțiile cele mai mari pe județ le obține mai întîi la porumb. Sigur, au spus circotașii, cum să nu obțină, cînd la Comloș există forță de muncă? Intre specialiști se spune că porumbul este foarte mult al țăranelor, producția depinzînd de felul cum îl prășește, iar grîul e al agronomului. Fără să fie de acord cu asta, inginerul Vasile Dobre recunoaște că stuși grîul a fost frumoasa și dulcea sa neliniște. Ambitia sa. Lovrinul, stațiunea experimentală agricolă, nu era prea departe. Se duce acolo, discută cu specialistii, urmărește eșpurile experimentale și schimbă radical soiurile. La grîu ca și la porumb. Adoptă, permanentizează hibridii și soiuri de la Lovrin. Vorbeste cu oamenii pe cîmp, îi verifică, îi controlează, îi învață ca pe niște școlari, îi școlarizează ca pe niște tehnicieni, ca nu cumva din mic sau mari erori, din neaplicarea la timp a normelor agrotehnice să se instaureze eșecul. Și palmaresul începe să se arate. Din 1971 în 1975 recordurile se țîn lanț: pornește cu 3550 kilograme de grîu la hectar între primele pe țară, și în 1974 ajunge la 5467 kilograme la hectar cu salturi anuale de pînă aproape 1000 kilograme la hectar. La porumb, ajunge în 1971 la 5842 kg boabe la hectar, iar în 1974 la aproape 8000. La sfeclă-de-zahăr atinge aproape 50000, o cifră care oscilează de la toamnă la toamnă doar la compartimentul sotelor și niciodată la nivelul miilor. Recorduri adevărate la nivelul țării devin însă nivelul obișnuit al Comloșului Mic. Așa devin țărani de-aiici adevărați și drepte celebriități. Acest mic sat de la capăt de țară ajunge de două ori Erou al Muncii Socialiste, de două ori distins cu Medalia de aur „Secera și Cioacanul” și de șase ori cu Ordinul Muncii clasa I. Doar un singur om rămîne anonim, așa cum le stă bine eroilor adevărați, spiritelor mari, oamenilor pentru care viața fierbinte și lupta este o naturală condiție umană: fostul copil de țărani, Vasile Dobre.

CICI IORDACHE ■

Un tată anonim, un fiu și 2500 de locomotive

În hala de montaj a locomotivelor, la Întreprinderea „23 August”, subansamblele, fabricate în alte secții, se adună pe diferite canale, ca apele unor guri de fluviu într-o deltă. Se însuma, după o ordine pe care oamenii o poartă parca în ei, și pe ecartamentele din hală se conturează locomotiva. Îi caut pe șeful de echipă Emil Stoia, unul dintre oamenii care de 40 de ani dirijează acest flux.

La ora actuală, echipa lui lucrează la cele mai mari locomotive hidraulice care s-au construit vreodată în uzina bucureșteană. Sînt concepute, proiectate și executate, pînă la ultimul șurub, de români. Primele două, care se află acum în hala de montaj și pe care oamenii lui Stoia stau cîochine, sînt destinate exportului: vor fi livrate în Republica Democrată Germană. Cînd livrezi un produs, îmi spune Emil Stoia, înseamnă că livrezi și inteligență umană. Și aceasta încă nu este nici un

secret. Cînd îl fabrici însă în premieră și îl livrezi de la întîiul exemplar, parca te încearcă neliniștea.

Sul, după șeful de echipă, la bordul celui mai mare LDH românesc, construit la Întreprinderea „23 August”. Echipată cu două motoare, cu două transmisii hidraulice și alte două auxiliare, cu generator pentru curent electric, locomotiva dezvoltă o viteză sporită, iar una dintre caracteristicile deosebite este aceea că, atunci cînd se cuplează la trenurile de persoane, asigură încălzirea electrică a vagoanelor. Ceea ce înseamnă că este și mai puternică dar și mai economică. Implicat în întregul proces de modernizare al uzinei, șeful de echipă Emil Stoia, mai mult decît alții, a participat la reorganizarea fluxului tehnologic pe baze noi științifice. Autor al mai multor inovații, „nu le-am ținut niciodată socoteala”, a perfecționat suportii de frînă, mai ales la primele tipuri de locomotive, economisind astfel metal și manoperă: a înlocuit unele piese din bronz cu altele din fontă etc.

— Înainte, îmi spune lăcătușul Vasile Miron, 60 de oameni asiguram montarea și centrarea motoarelor, a transmisiorilor, a calei de rulare. Acum, aceleași lucrări le executăm numai cu 50 de oameni. Lucrul a devenit posibil tot prin reducerea manoperelor îmbunătățirea unor operațiuni, perfecționarea fluxului tehnologic.

Stînd aproape zilnic peste orele de program, „la vîrstă mea am început să confund uzina cu casa”. Stoia s-a nutrit gîndi la toate acele greutăți cu care se confruntă oamenii. De pildă, găurirea suportilor motorului se făcea pînă nu demult prin trasaș manual. „Ne trebuiau cam două ore”. Stoia a găsit o soluție. Nu savantă, dar practică și economică: a gîndit și confecționat un dispozitiv cu ajutorul căruia timpul operațiilor respective s-a redus de la două ore la o jumătate de oră. Efortul oamenilor a fost micșorat de asemenea.

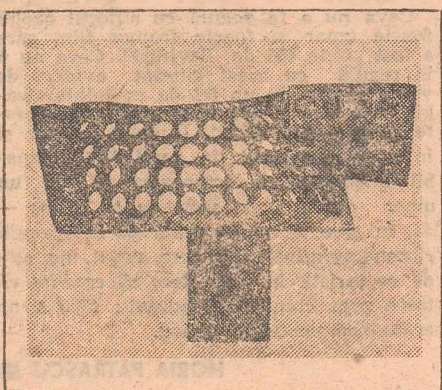
Intre timp, am coborît din LDH și stau de vorbă cu oamenii care îl înconjoară pe Emil Stoia. Mulți îmi spun că dacă se află pe locomotivă și nu aude sirena, nu pleacă pînă noaptea acasă. Gheorghe Buruc, Erou al Muncii Socialiste, îmi spune că nu demult a fost livrată cea de-a doua mișcă cinci sute locomotivă. La toate acestea a lucrat și Emil Stoia. Le-a echipat pe fiecare și le-a privit cum pleacă pe poartă uzinei. Părăsirea uzinei de către o locomotivă gata fabricată nu este la fel de spectaculoasă ca a unui vapor, să zicem, atunci cînd se lansează la apă. Trăirile oamenilor, ale aceluia care au lăsat o parte din ei în masină, sînt la fel de înalte. Viața acestui om scund, cu ochi vioi, cu un zîmbet nelipsit de pe față — amănunt care-l dezbăluie firea — seamănă cu o bogată lecție de istorie: s-a angajat la Malaxa în 1933, cînd muncitorii se aflau în grevă. În 1939 s-a alăturat comunistilor. În 1945, a fost primit în celnula de partid. „Sedintele le țineam în niște barăci, pe locul unde azi se află stadionul uzinei. Căpătasem curaj, viața era grea și nu era ză aproape să nu demonstrăm într-un fel. Odată, în '45, cînd cu partidele acelea multe, ne-am grupat câteva sute de muncitori, pînă la urmă s-au adunat cîteva mii și am umplut Piața Palatului. Strigam așa: „Jos guvernul, jos Rădescu!” Și, pesemne, lui Rădescu nu i-a prea convenit, că a ordonat soldaților de la Palat să tragă în noi. Nici azi nu-i pot înțelege de soldații aceia cum de au tras. Îmi place să cred că au închis ochii și au tras. Dar chiar și așa, tot nu pot să-i iert în bratele mele a murit atunci îmbrăcat prietenul și colegul meu de muncă Nicolae Stan. Să fi avut 35 de ani. I-a rămas soția Copii nu a avut”.

În hala de montaj, zgomotul scade și crește și iar scade în intensitate, ca valurile unei mări zbuciumate. După cum se vede ciocanele, după cum oamenii se înclătează cu munca. Aflu, tot aici, că Emil Stoia și-a adus în uzină un singur fiu. În 1957, cînd avea doar 12 ani, l-a adus să-i arate cum se nasc locomotivele. Înțelegeți că a fost un pretext. Emil Stoia își aducea un singur fiu în uzină pentru a înțelege de foarte tînăr că munca este singurul mijloc de a reuși în viață. După trei ani de școală profesională, Vasile Stoia, fiul lui Emil Stoia, a devenit muncitor. A lucrat pînă anul acesta cot la cot cu tatăl său. A învățat de la tatăl său și meseria, dar și respectul față de oameni. Și pentru că posedă aceste învățături, conducerea uzinei l-a trimis să acorde asistență tehnică beneficiarilor de locomotive românești din Irak. Locomotivele s-au comportat foarte bine și Vasile s-a reintors în țară. Acum acordă asistență tehnică beneficiarilor interni.

N-am părăsit secția de montaj, mai înainte de a consemna ultimele gînduri ale șefului de echipă Emil Stoia: „Cred că la ora actuală am tot ce-mi trebuie, zice. Cîstig pînă la 3800 de lei pe lună, stau la bloc cu Didina, soția mea, pe care am adus-o din Calafat, și cred că am fost și răsplătit: am 10 stelute de frunză, cîteva medalii, iar în 1971 cînd uzina noastră a împlinit 50 de ani, am primit aici, în hala aceasta, chiar din mîna tovarășului Nicolae Ceaușescu, Ordinul Muncii clasa I”.

Intre timp, oamenii lui Stoia au pornit motoarele la una din locomotivele care stau gata să părăsească uzina. Va pleca în Polonia. După ea va pleca poate și fiul lui Stoia, Vasile. Și îmi dau seama că, redusă la esență, viața acestui anonim din Calafat devine un caz de excepție, un exemplu de mare curaj.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

O istorie a libertății

Paul Everac e un împătimit de teatru, un autor care dacă ar putea, de dimineață până seara ar sta în teatru, ar minca teatru, uneori cu critici cu tot, cu dramaturgi cu tot, fapt ce l-a adus și o duioasă dragoste din partea cronicarilor dramatice și a confratrilor. Mult timp considerat un dramaturg fără public, se revanșează în ultimii ani și umple săli întregi cu vagoane de spectatori la piesele sale, rezolvind în practică o mai veche polemică a sa despre succes. Cunoscut și ca eseist și ca autor al unor multiple corespondențe personale, având deci apetit spre teorii și teze, pe scenă însă Paul Everac aduce oameni care încearcă să înțeleagă lumea și timpul și problemele lumii și ale timpului, aduce oameni, o mulțime de oameni și nu o puderie de teorie sau reci și reci. Ape și oglinzi, remarcabilă oglindă a apelor primelor inundații de după 1970 și a apelor timpului dintotdeauna, nu rămâne, ca și Matca lui Sorescu, mai tirziu, la simpla descriere a unei calamități, efemeră, în fond, ca orice calamitate naturală sau nenaturală, ci încearcă o înțelegere a lumii, a vieții, a acelui moment dramatic. Paul Everac pleacă întotdeauna în piesele sale de la ce numim îndeobște realitatea zilelor noastre, de la viață, nu de la niște teze sau dogme pe care să le supună unor canoane scenice sau din afara scenei. El a scris despre țărani, despre muncitori, despre șantieri, inundații, a abordat și piesa istorică pornind tot de la fapte concrete, folosind aceeași metodă deci și în *Urme pe zăpadă* și în *Constandinești*; el este autorul cu aria cea mai vastă de cuprindere a problemelor sociale și politice contemporane, autorul care a propus cunoașterii și a făcut astfel să intre pe scenă și în scenă și în artă multe aspecte mai puțin cercetate ale actualității. Fiind un neobosit călător prin țară, cu pasul și „Trabantul”, Paul Everac este cel mai previzibil autor și poate cel mai fecund și incontestabil, unul dintre cei mai prețioși de mișcare noastră teatrală. Într-un vagon de dormit anodin și plin de călători firesc colorat peștii, sub aparenta intrigă circumstanțială de loc de dormit, treptat ne trezim în fața întrebării locului pe care trebuie să-l aibă în societate și în acest tren omul care produce prin

munca sa aceste valori materiale ce se numesc vagoane. Revoluția nu trebuie să fie una în fața strungului și alta în viața publică, revoluția este peste tot una și aceeași și cei care dorm într-o revoluție ca într-un tren, profitând de balcanicul și turcescul nostru bacșis, trebuie puși la locul ce-l merită, în socialism și în revoluție se intră cu toată ființa, cu mintea și cu munca fizică și nu pe ușa din dos sau cu bacșis. Aici este interesant Everac, nu în neaoșimele intenționate, care i-au fost neaplaudate de critici. *Fluturile pe lampă*, cu imensul său succes bucurăstean, pune o mare problemă contemporană, aceea a libertății individului în societate — și cred că dincolo de peisajele pariziene și de peripețiile lui Ovidiu Petrescu, această problemă reieșită din odiseea unui transfug interesează publicul. Toți dramaturgii visează să scrie o istorie a libertății, toți oamenii visează de mii de ani să fie liberi — așa cum visează și eroul lui Everac — părăsindu-și patria și legile patriei și crezând că acest lucru e suficient și prea destul ca să fie liber, și că a nu avea legi și responsabilități și a nu avea patrie înseamnă a fi liber. Această ieșire dintr-o realitate, această trecere în partea opusă, această iluzie vor face din erou un fluture. Dar poate că Ovidiu Petrescu era un fluture de la început, el nu stătea cu picioarele pe pământ, neavând picioare, și neavând nici prea multă înțelegere asupra lumii de azi. Acestui tip de erou Everac îi oferă posibilitatea de a-și vedea iluzia cu ochii, cum s-ar putea spune. Libertatea pe care o refuza el nu era izvorâtă dintr-un efect al puterii societății noastre, era efectul unei imaturități personale. Istoria caruselului occidental în care intră este produsul unei puteri a banului și a intereselor politice — și iluzia sa nu găsește o realitate cu care să intre în armonie afectivă, într-o alt fel de armonie (financiară ori sexuală), și negându-și libertatea visată el rămâne în exteriorul acestei lumi, transfug și din visul visat. Paul Everac demonstrează cum această libertate burgheză, prin presiunile sociale și politice interpersonale pe care le exercită nu este altceva decât o nouă față a închiștii. *Fluturile pe lampă* este deci istoria scrisă de Paul Everac despre un vis care nu este altceva decât libertatea închiștii ce arde pină la urmă ca un foc aripile plâpânde ale celor atrași de lumina ei.

DUMITRU RADU POPESCU ■

Viață — film. Dus și-ntors

Unde-i femeia?

Intrebarea nu este cituși de puțin o obsesie de sufragetă, ci, dacă vreți, o încercare de feed-back: unde-i femeia în filmele noastre? Ce hram poartă ea?

Să luăm filmul cel mai nou de pe ecrane: *Ultimele zile ale verii*, tratat de unii critici politici, de alții acrișor, de ciuva (aici se încadrează și subsemnata) cu o plăcere, parțială e drept, dar sinceră. Deci unde-i femeia? Femeia este:

a) o tinăra foarte frumoasă. Se înțelege că lucrează la laborator, detaliu insignifiant atit pentru noi, cit și pentru personaj, drama fetei fiind iubirea. Stă cu un bărbat (foarte ocupat pe șantier, dar iubeste pe altul (foarte îndrăgostit de meserie). Fata îl părăsește pe primul ca să trăiască — cinstit! — cu al doilea, dar cu al doilea fiind înțeleg că cinstit era să procedeze invers, deci îl va părăsi și pe al doilea în favoarea unui final (deschis).

b) o semitînără cu priviri ciudate. Bate la mașină, face cafele și își soarbe din priviri șeful. Toate secretarele din filme sînt mai mult sau mai puțin amozestate de șefii lor, dar fata asta este pierită cu totul. Cînd îi aude pașii e ca hipnotizată. Cînd îi întinde hirtile la semnat e ca o somnambula, dar el, bineînțeles, nu observă. Eroul n-are timp de fleacuri.

c) o fostă tinăra, o profesoară distinsă cu vagi ticuri de fată bătrînă, în realitate o făptură blindă și răbdătoare. De ani și ani și ani îl așteaptă în tăcere. O dată pe an, în vacanță, vine să-l vadă, dar eroul n-are nici atunci timp. El trebuie să fugă noaptea pe șantier, el trebuie să stea ziua în ședințe. Femeia nu se supără. Înțelege și așteaptă. Mai frunzărește o carte și iar așteaptă. Mai își pune o rochie (retro), mai se uită într-o oglindă, mai privește puțin în gol: vine? nu vine?

Să luăm ultimul (ultimul în momentul scrierii acestor rânduri), ultimul nostru film prezentat la televizor: *Un zîmbet pentru mai tirziu*. Unde-i femeia și ce face ea? Femeia este:

a) o tinăra foarte frumoasă. Lucrează undeva într-un birou, la un moment dat urmează chiar să fie mutată (victima zănelor) dar nu asta este important nici pentru noi, nici pentru personaj. Important este că ea, fata, îl iubeste pătimaș pe el, el veșnic neliniștit, el care nu pune pleoapă peste pleoapă pentru că binele uzinei îl cere să fie mereu treaz, pe erou.

b) o giscuță drăguță. I-a pus dumnezeu mina în cap pentru că inginerul care

pare să invirte toată uzina pe degete, s-a îndrăgostit de ea: „Vino să-ți spun ceva!” Fata se duce „sus” să-i spună, dar la sfîrșit tehnocratul poltron se duce spre alte zări albastre (femeia — victima credulității), iar ea, pe bancă în parc, „în opt luni” privește adolescentele din sală, cu subțitil: cine-o face ca mine, ca mine etc...

c) mama junel de mai sus. Gospodină cumsecade. Se bucură ca mama, cînd domnul inginer îi calcă pragul cu un carton de prăjituri: „Ce băiat bun și marnierat!”

d) soția. Soția unuia dintre bărbații care iau parte la încrîncenare. Rolul ei este să sufere pe lingă el și să-i aprindă țigara, el, soțul, fiind grav accidentat în bălălia muncii și cu mina-n ghips.

Ezit să pun în enumerarea de mai sus pe „tovarășa de la cadre”. În intimidanta ei asprime (interpretarea actriței este o reușită plină de subtilități) se vede bine că personajul n-a fost conceput pe rol de femeie propriu-zisă. De fapt avem de-a face cu o ființă trăind între lumea sexului tare și lumea sexului slab, în interstii.

Inventarul s-ar mai putea extinde dar lăsînd la o parte citeva — puține! — excepții, ca de pildă *Orașul văzui de sus* (care are, ca să zic așa, ca temă „locul și rolul femeii în etapa actuală”) nu cred că vom obține o îmbogățire calitativă a galeriei de portrete feminine descrise mai sus.

De ce spun toate astea? În nici un caz nu pentru a propune psihanalizarea viziunii acestui tip de filme (este evident că ele au asupra lumii în general și asupra lumii noastre în special o viziune strict masculină, în care femeia este întotdeauna „celălalt”), ci pentru a observa, ca subconștient sau conștient, o foarte mare cantitate de peliculă tînde să acrediteze o diviziune tipologică în foarte mare măsură anacronică: bărbatul în mod constant responsabil cu principală acțiune a filmului, cu munca, mai mult: cu „eroismul cotidian”, femeia în mod constant responsabilă cu pata de culoare și cu amorul. El la centrală, el la toporie, el în hală, bătaios, hărțuit, infatigabil. El mutînd muntii din loc sau, mă rog, încercînd să-l mute. Ea topită pe lingă reșou, pe lingă oglindă, cu ochii pe fearestră, așteptîndu-l fidelă, drăguță și dacă se poate și foarte tinerică. Repet: departe de aceste gînduri intenții de investigație freudistă. Și mai departe de mine (păcatele mele!) ideea unui secret război civil între bărbați și femei. Intrebarea de la început nu vizează esteticul ci, în primul rînd, sociologicul. Unde-i femeia care...?

ECATERINA OPROIU ■

Expoziții

ANTON ȘUTEU

În mica sală pentru expoziții a Ateneului Tineretului din Aleea Alexandru, prezintă grafică Anton Șuteu, muzician de profesie și om de fină cultură umanistă. În acest Ateneu, care și-a câștigat, pe merit, un loc bun între galeriile noastre de artă pentru calitatea operei expuse și patronate, au debutat cîțiva din artiștii ce fac fala generațiilor medii sau mergînd spre maturitate. Tot aici au mai venit cu serii de lucrări o seamă de artiști amatori, întotdeauna însă oameni cu daruri clare și mult cultivate, astfel că „amatorismul” lor a fost expresia prea plinului emoțional și niciodată stăruință de veleitar intru arte. Anton Șuteu este asistent la Conservatorul de muzică „Ciprian Porumbescu”. Grafica lui, îndeosebi peisajele în alb și negru, ne dezvăluie o sensibilitate frumos dotată pentru visare și penumbre, pentru dispozițiile sumbre sau melancolice ale peisajului. El știe destul de exact momentul în care natura îl poate primi pe acești contemplativi cu gustul însingurării și mai știe să facă din discreție o mare virtute. În general, desenul amatorilor păcătuiește cînd vrea să lîmite o anume manieră profesionalistă. Anton Șuteu nu copiază pe nimeni, tușa lui este modestă și oarecum stingace dar iată cum, avînd un țel limpede, tușa își schimbă modestia în valoare. Un desen care, pină la urmă, pare ieșit din mina unui om sigur de ceea ce vrea să spună și care pune totul în slujba ideii. De unde o admirabilă senzație de continuitate a sentimentului, de unde un suflu de neliniștită cugetare, de statură încremenit în elegie ce dănuie după ce-i privești grafică. Este cazul tipic al intelectualului care intră cu sfială și sinceritate într-o artă spre care nutrește și admirație, și iubire. Unele desene cu pomi desfrunziți și văi

sărace văzute parcă în zi grea de toamnă sînt compuse cu multă franchețe și adevăr. Este semnificativ că grafica lui Anton Șuteu a putut să înlînească elogiul unui profesionist cu o bună cotă valorică. „Compoziții torsionate sau peisaje cu plefe, monumente de arhitectură sau copaci și ape — scrie Dan Erceanu în catalog — se relevă — cadru scenografic — de manieră faustiană, acestea fiind cele două mari direcții în care-mi pare că se desfășoară plastica lui Anton Șuteu”.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cronica spectacolelor

Spectacol de nuanțe

Scrînd piesa *Nu sîntem Ingeri*, actorul dramaturg Paul Ioachim a pornit de la înțelegerea unui adevăr de viață: o judecată, ca act de justiție, nu înseamnă doar simpla invocare, simpla paradă a unui principiu, a unei norme sau a unei lozinci, fie de drept, fie morale, fie politice; ea înseamnă o concretizare a aceluși principiu, a acelei norme, a acelei lozinci; înseamnă un act de aplicare. Iar lucrurile simple la nivelul abstractului, al teoriei, se complică, ba chiar devin dilematice, la nivelul concretului, al practicii; pentru că lumea oamenilor nu-l alcătuiți nici din ingeri absoluți, nici din draci absoluți, lumea mai are și nuanțe intermediare, pe care, înainte de a pronunța o hotărîre, trebuie să le descoperim, să le precizăm.

Spectacolul de la Teatrul Național din Timișoara e gîndit — și chiar bine dus pină la capăt — tot sub semnul nuanțelor. Alternanțele dintre scenele dramatice și momentele de petrecere sînt nu îngerește, ci ale naibii de bine și cu rafinament dozate. E clar că regizorul Emil Reus a muncit cu pasiune și a gîndit cu responsabilitate artistică. Și la fel de clar este că același a fost și stilul de muncă și artă al celorlalți coautori ai spectacolului. Mă gîndesc la scenografa Doina Almășan Popa, care a știut să distribuie citeva mobile — mobile în spațiul scenei în așa fel în-

cit să creeze multiple spații de joc, deci să ofere posibilități pentru nuanțe; dar care a știut să facă palpabilă și ideea, de nuanță a interpretării piesei, că gustul unui parvenit poate căpăta apetit tocmai pentru cadrul domestic al celor din clasa împotriva căreia, pină la un moment dat, el a luptat cu adevărat revoluționar. Și mă gîndesc la nuanțele jocului actorilor Lucia Doroftei Moll — rol pentru ipostaza complicității inconștiente, rol din păcate insuficient aprofundat de autor; Irene Flaman Catalina — rol pentru ipostaza primei slăbiciuni, a primei renunțări la intransigență; Miron Șuvăgău — rol pentru ipostaza omului care se ticăloșește și ajunge nedrept pentru că, mai întîi, viața a fost nedreaptă cu el; Vladimir Jurăscu — rol scurt dar care oferă două ipostaze pentru un singur chip: intransigența și jovialitatea; Horia Ionescu — rol pentru ipostaza pragmatismului fără scrupule juvenil. Dar mai ales, mă gîndesc la Emil Reus care, de data aceasta ca actor, a găsit, în interpretarea rolului principal al piesei, nuanțe pină și în anume contorsionări trupesti; precum și la Eugen Cristea. Pe acest actor l-am lăsat special la urmă pentru că, recent absolut al institutului fiind, e la primul său rol de profesionist cu acte-n regulă. Emil Reus a făcut gestul generos responsabil de a preda — și public, și intim pedagogic — ștabela artei actoricești unui începător care, la rîndul său, a avut momente în care a reușit să preia el conducerea jocului. Este și asta o „nuanță”, nu numai morală, ci și de un alt anume fel: pentru că personajul Petre Vereș este, în esență, personajul Radu Vereș în plin farmec al onestității adolescentine; iar actorii Emil Reus și Eugen Cristea au știut să reprezinte — în doi — drama unui singur personaj care are împărțita sarcină de acuzator și apărător, de învinuit și judecător.

Teatrul Național din Timișoara a pornit cu dreptul în această stagiune, iar actorul Eugen Cristea cu dreptul în profesie. E frumos colegial și gestul secretarei literare Doina Popa, care a dedicat două pagini din caietul program prezentării tinărului absolut.

NELU IONESCU ■

Cronica filmului

Noaptea americană

În 1973 acest film al lui François Truffaut — producție franco-italiană — a primit premiul Oscar pentru cel mai bun film străin. Formula lui nu este nouă: filmul în film, sau filmul creării unui film, a adus uneori surprize dintre cele mai plăcute, dacă ar fi să ne rezumăm chiar la numai două dintre acestea: „8 și 1/2” al lui Fellini sau „Totul de vinzare” al lui Wajda.

În cazul filmului de față — care se urmărește cu plăcere, care este bine făcut și în care interpretii sînt foarte buni etc., etc. — lucrurile se schimbă, în sensul că Truffaut pretinde a expune cinematografia nu numai „facerea” unui film — de altfel filmul pasiunii sale binecunoscute, declarate aproape ostentativ, pentru cinematografie — dar și condiția cineastului (a actorului mai cu seamă), „starea”, zice-se, cu totul aparte, pe care o are un cineast. Din acest ultim punct de vedere filmul scriștie, fără a trena, dar scriștie în mod categoric! Ca și în alte filme a sale, Truffaut se dovedește iarăși a fi handicapat de tema propusă.

Ni se spune că viața actorilor de film este extrem de grea; bun, sîntem de acord, este grea, în acest film însă — în afara filmărilor propriu-zise — actorii știu bea sau fac, mai mult sau mai puțin, amor! Iar demonstrația, „spectaculosul” vieții cinematografice, constă în dezvăluirea, rînd pe rînd, a principalelor trucaje la care recurge, sau este obligat să recurgă orice regizor care se respectă. Așa. Și ?!

Ceva nu e în regulă cu autorul aceluși foarte amar și foarte frumos film care a fost „Cele 400 de lovituri”. Ceva nu e în regulă cu acest cineast evident de valoare, plin de un fel de nostalgie stranie la o vîrstă încă necharacteristică acestei stări — în sfîrșit, la acest regizor și interpret principal (în acest film), capabil uneori de a demonstra că are un umor nebulos (vezi secvența cu pisica — ea, în sine, o mică perlă de inteligență cinematografică), dar care, repet, nu știu de ce insistă în a ne face să credem că trece prin chinurile iadului; fără a ne arăta însă nici un fel de iad.

HORIA PĂTRAȘCU ■

Limbajul tinerilor, o problemă de viață. Viața tinerilor, o problemă de limbaj

Ceea ce urmează este rezultatul unei anchete care avea drept țel să spună cum este limbajul tinerilor. Tema este, de bună seamă, cuprinzătoare și ar putea să dea de lucru unei întregi echipe de cercetători, mai multe săptămâni sau luni. Studiul, astfel născut, ne-ar lămurii cum se cuvine asupra cauzelor ce fac uneori ca vorba tinerilor să fie socotită o chestiune de interes lingvistic, asupra tuturor cauzelor care strică sau nuanțează în chip fericit vorbirea la vîrsta tuturor posibilităților, în fine, ne-ar arăta cîte categorii de tineri există, ce interese au tinerii și, în consecință, cum grăiesc aceste categorii. Cum nu putem concura lucrul specialiștilor în gramatică, vom proceda ceva mai simplu. Vom încerca să vedem cum vorbesc tinerii cînd vine cazul să discute despre ideal sau, mai bine-zis, despre modelul umăr pe care-l urmează. La Școala generală 79 din București învață foarte puțini bucureșteni și foarte mulți adolescenți din județe moldovene, din Vaslui, de exemplu, din zona Vrancei, precum și din Ialomița. Aceștia urmează aici treapta întâi de liceu ca după aceea să se califice în meserii, în cele mecanice, îndeosebi, Elevii din clasa a X-a (anul II) sînt veniți de un an în Capitală. Ei și-au schimbat bișor și mersul, și portul, și vorba. E de înțeles că au voit să găsească un prieten și o prietenie nouă, în locul celei lăsată în sat. Sigur, există în sat televizore, cinema, radio și cărți, există acolo oameni de tot felul și, cu acestea, ar părea să existe și obiceiul de a alege un model de om dintre eroii cărților, filmelor ori, cel puțin, din rîndul personalităților vieții satului.

„Prietenă mea — zice un băiat — era o fată destul de cultă... Era o fată destul de harnică... Mă ajuta la lecții dar avea și unele calități mai urite prin aceea că fiind mai nervoasă. Dar mie îmi pare rău pentru că era o fată cu calități în general destul de bune, gîndindu-mă că nu există om fără calități urite. Acum am unii prieteni care sînt foarte vulgari... dar eu îi consider prieteni numai cîteodată fiindcă nu mă înhăitez în gașca lor...”

Și iată cum sună niște fraze mai bine stăpînite, deși afectele o iau, și aici, bișor înaintea gramaticii: „Acel băiat care a fost prieten cu mine avea calități bune, fiindcă nu era chiar așa de îndrăgăneț cum sînt alți băieți. Eu zic că nu avea nici un defect. Era sincer și eu eram sinceră. Amîndoi eram sinceri și ne înțelegeam dar eu eram mai sinceră că i-am zis că plec...”

Ion Condoiu și Carmina Băltatu, directorii Școlii generale 79, ne-au spus, de altfel, că trebuie să avem anume înțelegere pentru vorbirea elevilor școlii. „O să vi se pară curios, dar unii dintre ei, deși absolviseră 8 clase, abia știau să scrie. Avem și elevi mai răsăriți, însă nu prea mulți. Opinia noastră este că pregătirea modestă a acestor elevi se explică lînd în considerare pregătirea foarte modestă a multora din cei ce le-au fost învățători și profesori.”

Să vedem, dar, mai departe ce spun elevii: „Îmi plăcea acel prieten deoarece era foarte recunoscător și în tot timpul spunea adevărul. În vocabularul său nu existau acele cuvinte pe care eu nu le pot suferi. În mod special îmi plăcea sufletul”. „Era un băiat de statură potri-

vită, cu ochi căprui, harnic și avea calități destul de bune. Era și pasionat. El era pasionat de muzica ușoară și îi plăcea mult prietenia între două persoane opuse. Îi plăcea mult să facă plimbări în aer liber cu persoana pe care o simpatiza. Eu eram atunci persoana pe care o simpatiza”. Iată portretul altui băiat pasionat de muzică ușoară și plimbări în natură: „El, îi plăcea să discute cît mai multe cuvinte despre dragoste, despre amor. El simpatiza cît mai multe fete care îi răsăreau în cale. Eu l-am iubit foarte mult, atît cît și el dar ne-am despărțit pentru că ne-am despărțit unul de altul și n-am mai putut discuta aolea cuvinte”. Cum tot vorbim despre calități, să vedem ce se întîmplă cu ele cînd dau de greu: „Pe parcursul prieteniei dintre mine și ea au intervenit unele persoane care au influențat-o greșit și astfel ea dobîndind unele calități negative nu am mai putut întretine niște prietenii ca mai-nainte. Totuși, fiind vecini ne mai vedem însă nu în aceleași situații”.

Nu e nevoie să fii lingvist ca să-ți dai seama că, îndeobște, adolescenții aceștia în pragul orășenizării și al unei învățături complete și sistematice luptă să construiască un limbaj corect, că au conștiința stîngăciei vorbei lor în unele domenii mai puțin frecventate și că dorința de a conversa convingător și „frumos” îi face să folosească termeni pe care nu-i stăpînesc prea exact, să umble cu gramatica altfel decît de obicei, să dea la iveală unele noi criterii de viață nu îndeajuns simțite. Fetele măsoară omnia ca acasă: băiatul trebuie să fie „harnic” și „cuminte” („nu așa ca acei vagabonzi de pe stradă, care-s veniți ca și noi, de la țară, și-și dau aere în București, îmbrăcați în fel și chip și cu niște plete parcă sînt niște pictori”). Băieții măsoară firea fetelor după „cumînțenia” lor („mie-mi place prietenă mai singuratică și mai respectuoasă. Am vrut să am o prietenă din Militari, dar era mai deșteaptă ca băieții și n-am mai vrut”). Sigur, scrise astfel, vorbele lor sînt stîngace și au un haz pe care, în fapt, nu-l prea înțesc. Tinerii antrenanți în această discuție s-au străduit să-și alcătuiască frazele cuvioșos, să nu se creadă cumva despre dinșii că n-ar ști bine ce spun. Idealul lor acum se precizează, odată cu limbajul.

★

Iată, mai departe, cum vorbesc niște tineri despre personajele pozitive ale unor filme românești. Notăm ideile și verbul cîtorva persoane care merg la film tocmai ca să aibă materie pentru alcătuirea unui punct de vedere, care se ocupă de modelarea limbajului propriu avînd conștiința faptului că acesta le definește personalitatea.

Categoria tinerilor care, în orice împrejurare, în orice cauză au ceva de zis și, mai ales, ceva miez, ca la carte: „Da, desigur, acest regizor deține multiple valențe în vitalizarea peliculei. Inginerul Coman se străduiește să modeleze omul, să lichideze pletoșii de pe șantier, să lichideze ciubucarii și urmările lor condamnabile de distribuire a aragazelor. Tenacitatea autenticității filmului „Zile fierbinți” derivă din analiza îndrăzneată a viclii de șantier” (Mihai Giurhete, student la filozofie, anul I, om grav, bine tuns, proaspăt ras, merge singur la cinema ca să nu fie stînjnit „în actul percepției artei”).

Cu mult, mult bun-simț se exprimă Sergiu Ioan Gecu, muncitor într-o întreprindere de prefabricate și om dispus să se oprească mai puțin asupra „multiplelor valențe în vitalizarea peliculei”, și mai mult asupra unor treburi etice: „Sincer vorbind, mie filmul mi-a plăcut cît timp a mers drept, numai că, din cînd în cînd, el o la strîmb. De pildă, acolo unde e operat bătrînul (e vorba de „Mere roșii”) Gheorghe Gheorghe Ion și apoi moare sub privirea doctorului Irod. Acesta iese noaptea din spital și se așază pe treptele scării spitalului. În loc de remuscări sufletești, el face declarații asistentei Suzi. Poate că e o chestie pe care n-am priceput-o, dar în locul lui mă duceam mai bine în căutarea fiului celui mort. Pe mine mă interesează să văd clar calitățile și, ca să zic așa, incalitățile oamenilor”. O expresie pe cît de avîntată, pe atît de improprie vădește o spectatoare de 19 ani, pe nume Iuliana Cărpinișan, elevă la un liceu economic: „Eu mă orientez la personajele care conțin ceva mai fermecător, mai natural decît în viață, ceva care să ne atragă pe noi, tinerii. Să simțim totuși ceea ce doar privim”.

În fine, din multele discuții, orientate spre ideal, spre acel tip de om și de viață bun de iubit și urmat, am notat (sau, mai corect zis, am fotografiat) o seamă de fraze clare, juste și armonioase, unde subiectul era subiect și predicatul predicat, unde cuvîntul mergea drept la țintă, pe drumul cel mai scurt. Trebuie să remarcăm faptul că vorba înțeleaptă arată nu pe omul cu școală mai multă, ci pe omul tînr care în toate împrejurările — și deci, chiar cu prilejul unei anchete ca aceasta — nu ține să pară altceva decît este. Umorul unor răspunsuri vine, cum se vede, cînd din inocență, cînd din infatuare.

TUDOR OCTAVIAN ■

Pe trenul de Oltenița am intîlnit, în trei ceasuri, 80 de călători fără bilet, dar n-am avut curajul să-i intîlnim și pe cei cu „locuri rezervate” pe vagoane!

Însoțind o echipă de control a Regionalei C.F. București, iată-ne în personalul 8715 care leagă, la ceas de prînz și pe o ploaie temeinică, Bucureștiul de Oltenița, cu plecare la 14,21 din gara Titan. E o secție, cum sună denumirea oficială a C.F.R.-ului, complicată și plină de probleme, în care mulți călători își fac treburile pe banii căilor ferate, fără să se omoare scoțind bilete, mă avertizează conducătorul echipei de controlori Năstase Lisnic, după care, în vreme ce garnitura trece prin dreptul gării Cățelu, trecem la lucru.

Primul călător căruia i se cere legitimația de călătorie înseamnă, firește, prima surpriză, dar numai pentru reporter, căci conductorul Petre Nicolae îl recunoaște repede pe Ștefan Năstase din Oltenița care a venit la București cu trenul anterior, de asemenea fără bilet. Omul n-are bilet, dar are o bască pusă pe sprînceană. N-are nici un fel de legitimație, dar are o poftă deosebită de cînt și de glumă, deși flutură o rețetă, cu care de altfel se și identifice, pentru un „medicament urgent”. Pretinde că lucrează la o spălătorie chimică, dar ora la care se plimbă cu trenul fără bilet, de la Oltenița la București și retur, pare să-l contrazică. Supus celei de a doua amenzi în decurs de un ceas, nu se arată deloc surprins și nici mihnit, poate că și o anumită cantitate de alcool îngurgitată recent îi oferă această stare de spirit fericită, dar găsește, nu fără umor, explicația plimbării sale frauduloase: „Cum adică, se miră, de ce umblu eu cu ceferul fără bilet ? Păi dacă afară plouă, merg și eu cu trenul. Nu iau bilet, dar nu mi-e frică, tot consumă trenul, iar eu ies întotdeauna pe primul loc cu controlorii”. Este, să recunoaștem, un punct de vedere plin de respect.

Între timp, ceilalți membri ai echipei de control, Anghel Stemata, Gheorghe Dinulescu, Alexandru Buiucan, Ion Ungureanu și Amza Preoteasa, au găsit suficient material pentru reporter, o sumedenie de călători fără bilet, cu toții liniștiți și spășiți, cu excepția lui Nicolae Smarandache care injură de mama focului și-și plimbă de pe ceafă pe frunte șapca de cefierist, pe care, cum zice, „a primit-o cadou de la un fin”. I se cere biletul la control, dar treaba asta îl nervează peste măsură, apoi îl distrează la aceleași proporții, drept pentru care răspunde:

— Îmi pare bine că te-am cunoscut, controlorul, că voi sinteți oameni de comitet.

— Ai sau n-ai bilet, tovarășe ? Își pierde omul în uniformă timpul și răbdarea.

Zice că a făcut dînsul prostii mai mari în viață decît să cumpere bilet, dar e bălat bun și cinstit, lucrează pe unde poate, a avut „un fel de abonament” dar a expirat, iar acum nu e la C.A.P. Budești, cum ar trebui, ci în tren, căci asta e pasiunea lui mai veche. Se alege cu amendă de rigoare, care nu-l ocolește nici pe Ștefan Dinu, care are o legitimație pe care „o reprezintă cu onoare”, eliberată de Expediția și Camionaj Obor, dar căruia îi lipsește biletul de călătorie și un ultim dram de dieț, pierdut din cauza „unui pahar de vin cu care m-a cinstit un băiat”. Ștefana Stan din Curcani, abia ieșită, cum face haz de necaz, „din medical”, ceea ce mă face să cred că a fost în concediu, nu se supără că i se întocmesc acte de predare, dar nici nu se bucură. Doar constată că are 24 de ani și bărbat, dar e sigură că soțul nu se va minia la primirea acasă a amenzi, ci doar va ride căci, ne face o confidență cu colțul basmalei în gură, nici dînsul „nu prea obișnuiește”.

Trenul a ajuns la Plătărești, comuna natală a conductorului Petre Nicolae, controlorul a fost repede depistat de călătorii frauduloși și plafonul vagonului în care ne aflăm bubuie sub călcătura lor ileagă și grăbită. Afară plouă, dar nu toți cei ce cred că C.F.R.-ul e un fel de mamă bună a călătorilor fără bilet gîndesc ca Ștefan Năstase, drept pentru care ploaia de afară nu-i sperie atît de tare ca amendă. Sergentul major Tănțel Nedelcu de la Miliția Transporturilor Feroviare din Oltenița încearcă zadarnic să-i numere pe „echilibriștii” de pe acoperiș, dar nu prea reușește. Sus e un du-te-vino neîncetat, ceea ce-l determină în cele din urmă să cadă de acord că „vreo zece înși tot sînt pe tren”. În vagoane însă numărul celor depistați fără legitimații de călătorie e în continuă creștere. Toți „sînt tratați”, după expresia conductorilor, cu amenzi sau bi-

lete cu suprataxă, mai puțin Ion Pepene din Budești care susține, sus și tare, că n-are nici un act asupra lui, întelegînd prin act, firește, și biletul de călătorie. Pînă la urmă, tînrul care și-a trecut o bună parte din biografie pe mîni — pe stînga e scris „Lumină 1971”, iar pe dreapta „Ion”, ca să nu se iste, doamne fenește, vreo confuzie — găsește pînă la urmă biletul, după șoseta piciorului drept, dar nu găsește decît o explicație hazoasă pentru lipsa biletului. „La venire, zice, nu mi-au perforat biletul, așa că m-am hotărît să nu mai iau și la întoarcere, ca să fie scor egal”. Scor egal nu va fi, ci va fi amendă, lucru care-l așteaptă și pe Dumitru Codreanu din comuna Vasilați, satul Gălbinași, care în loc de bilet de călătorie arată cu dezinvoltură o amendă, primită cu două trenuri mai devreme, cînd pur și simplu „s-a luat cu problemele și a uitat să mai treacă pe la casă”.

Constantin Alecu, de asemenea din Curcani, comuna care, alături de Vasilați, Budești și Frunzanești, asigură marea majoritate a călătorilor frauduloși pe secția Oltenița, se jură că n-a avut predare în viața sa, după cum n-a avut timp să ia bilet, abonamentul expirîndu-i. Dealtfel, mulți dintre cei surprinși fără bilet cu ocazia reportajului nostru, ca și cu alte ocazii de viață, cum ar fi controlul din 9 octombrie, cînd organele de resort au scris amenzi de peste 8 000 de lei în cîteva ore, au avut abonamente, dar au omis să le reînnoiască. Naveștiți fiind, ei continuă să facă drumuri zilnice către și de la locurile lor de muncă, desigur fără bilete, realitate care-l determină pe Năstase Lisnic să creadă, după multă experiență în meserie, că s-ar cuveni „un interes mai puțin formal din partea întreprinderilor care ar trebui, pe bază de tabel și printr-un delegat, să se ocupe de asigurarea abonamentelor la zi pentru lucrătorii respectivi. Din treaba asta, întăreste, ar avea de cîștigat, pe de-o parte, C.F.R.-ul și, pe de alta, unitățile respective, adică pînă la urmă statul sau, cu alte cuvinte, fiecare dintre noi”.

Înainte de Budești, unde garnitura 8 715 va face cruce cu 8 718, cu care vom reveni în gara Titan, la ora 16,20, e găsit fără bilet și Aurel Cristea din Vasilați. N-are biletul de identitate, oprit, cum se lamentează, „pe bază de schimb” și e gata să plătească oricît numai să nu fie întăziat de la judecata la care trebuie numai să ajungă la Mitreni. Lucrează, cum zice, la o macara la Cățelu din cînd în cînd, iar acum are în vedere un proces cu soția. „Niște împărțiri, niște cazuri, chestie de divorț”. Doar chestia cu biletul a uitat-o. Avea, firește, 7 lei, dar s-a gîndit că nu e cazul, acum o să-l coste ceva mai mult, 120 de lei, ceea ce nu-l pune prea serios pe gînduri: „amenda e una, recunoaște, dar obișnuința e alta”, de unde, desigur cheia problemei.

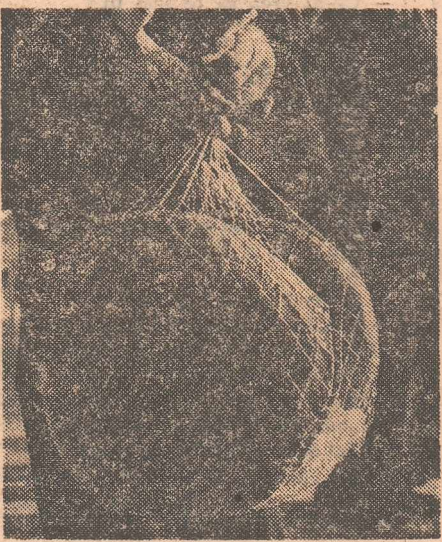
La întoarcere, lucrurile nu mai sînt așa complicate, iar contravenițiile mai puțin numeroși, căci la Budești s-a dat a-larma cuvenită, strigîndu-se în gura mare că „juriții sînt în tren !” Cu toate astea, carnetele de amenzi continuă să-și piardă foile, iar acoperișurile vagoanelor continuă să-și cîștige adepții tot mai mulți, deși continuă să plouă. Plătește Nicolae Corneliu din Vasilați care, ametiț fiind și „lovit la vedere”, renunță și la biletul de identitate. Îl imită Nicolae Dincă, după ce „măca înțelegere” cu conductorul nu-i reușește. Ion Turică, Ion Constantinescu din Vasilați și Lixandru Arapu din Suhatu. Ultimul se legitimează cu o altă contravenție, dar procesul verbal mai vechi n-are darul să-i impresioneze prea tare pe controlori, obișnuiți cu asemenea duble sau triple infracțiuni.

Înainte de a coborî în gara Titan și după ce Năstase Lisnic ne pune la dispoziție rezultatele finale ale controlului — 3 trenuri verificate, 80 călători fără bilet, peste 8 000 de lei amenzi încasate sau înscrise în procese verbale — avem fericita ocazie să-l cunoaștem pe Ștefan Mihai, de asemenea fără bilet. Băiat fin la cei 18 ani ai săi, Ștefan Mihai fumează, desigur Marlboro lungi și ascultă muzică la casetofonul care, chiar dacă aparține unui prieten, cum spune, îl definește pe Tom Jones la maximum de intensitate. E controlor C.T.C. la Uzina de pompe, a avut ceva treabă la Gălbinași, și-a lîtat biletul pe unde va, nu prea știe pe unde, dar asta nu l-a împiedicat, cum se plînge, să ia trenul din mers, drept pentru care a rămas fără bilet. A fost amendat și mai devreme, la dus, așa că noua contravenție nu-l sperie, achitînd 45 de lei pe loc, nu înainte de a apela la argumentele de rigoare. Cu bolnavii familiei, cu rudele înternate, cu dificultățile vecinilor... „Așa sînt toți, gîndește cu voce tare unul dintre lucrătorii căilor ferate. La început fac pe zmeii, dau din mîni și amenință cu sefi și cu relațiile. Cînd văd chitanțierile, devin blînzi și apelează la necazuri și copiii bolnavi”. S-ar putea să fie așa, conchidem, dar problemele fiecăruia, mai mari sau mai mici, după cum se întîmplă sau după cum își asterni, n-au nici o legătură cu obligația de a cumpăra bilet sau de a viza abonamentul înainte de urcarea în tren, căci pe secția Oltenița faptele ca acelea surprinse de reportajul nostru sînt zilnice, repunîndu-se cu regularitatea plecărilor și sosirilor din Mersul trenurilor. Iar spre Oltenița pleacă în 24 de ore 11 garnituri, de întors, se întorc 12, ceea ce socotind matematic după amenzile încheiate la numai 3 trenuri, înseamnă un șir de fraude nepermis de lung comise în dauna buzunarului obștesc.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

FOTOTECĂ FLACĂRA

Piine cu mîinile la spate.

Sugestiile lecturii

Oroarea de „ideile întepenite”

George Sand. Faimoasa scriitoare franceză revine în lecturile noastre ca un duh tulburător de conștiințe. Ne mai dă cite un răgaz, ne mai uită (sau o uităm), apoi apare iar, parcă pe neașteptate, spirit polemic, pasionat, arzător. Era frumoasă, era foarte frumoasă? Ne interesează mai puțin, azi, acest capitol, în orice caz mult mai puțin decât inteligența ei vie, omenească, răzbătătoare peste veac precum o flăcără de acetilenă printr-un conglomerat de filozofii și idealuri. Pină și atât de adincul Dostoievski își pleca fruntea la moartea lui George, vorbind patetic despre ceea ce a însemnat numele ei în viața lui. „Cît tribut de admirație și entuziasm și-a cules poeta aceasta, la vremea ei, de la mine — scria inegalabilul rus —, dar și cită bucurie și fericire mi-a dat!” Citind povestirea Uscoque, Dostoievski a fost cuprins, la modul cel mai propriu, de o puternică febră, o noapte întreagă. Fusese tulburat, spunea el, de „imensa sete morală din sufletul poetei”, de arzătoria „compasiune, pacientă și recunoaștere a datoriei”, de „marele orgoliu, al cerințelor și al protestului” ce decurgea „din acel sentiment de dreptate supremă”, fără de care umanitatea n-ar putea să se mențină niciodată „pe culmea ei morală”.

Este, în această mărturisire dostoievskiană, și o sugestie directă asupra stilului lecturii, stil pe care putem să-l deprindem și care refuză umoarea indiferentului, solicitând participarea totală, desigur critică, a celui ce are sub priviri pagina de carte. Intr-adevăr, George Sand n-a fost și nu putea fi citită decât în felul acesta. Dar dacă ne întrebăm noi înșine ce latură a nume a gândirii a determinat permanența neîntreruptă în timp a acestei femei, survolarea piscurilor uitării, atunci, cred, o propoziție a ei conține răspunsul în partea lui cea mai importantă:

„N-am în nici o privire idel întepenite!”

Din acest refuz s-a născut, cred, George Sand. Mama trebuie să fie de o dragoste rece, severă, se zicea. Așa cerea tradiția lăsată de evul mediu... Dar de ce? I-a răspuns includată, mamei. Pleacă-te, supune-te, robește-ți sufletul, i s-a spus la minăstire. Așa cere religia... Și ce dacă cere? s-a împotrivit întepenirii canonice adolescenta care, cu mintea ei limpede, simțea inumanul vîrît sub această neagră sutană, numită sfințită. Sfințe trebuie să fie libertatea, dreptul de a trăi cu adevărat, munca, dreptul de a alege... Opoziția față de anchiloza ideilor, a relațiilor umane, a moravurilor a condus-o la atacul față de dignitatea fariseică, la refuzul subordonării femeii, la respectul pentru clasa muncitoare, la apropierea de ideile revoluționare. A transformat-o în tribun al libertății. A devenit, pentru veacul ei și pentru todeauna, un creator...

Acum, la exact o sută de ani de cînd se stingea, fizic, anul cînd Dostoievski scria despre ea acele tulburătoare cuvinte, esența gândirii acestei faimoase scriitoare nu rămîne oare, în totalitate, actuală? Chiar într-o societate ca a noastră, al cărei suflu e perpetua innoire, nu descoperim că trebuie să fim zi de zi atenți la capcanele unor întepeniri care ne pîndesc mai tot timpul? Și apoi, nu dăm noi, zilnic aproape, nas în nas cu nenumăratele variante de întepeniri, care își fixează unde nu te aștepti scăfirile lor cu colțuri, agățînd tot ce trece în viteză pe aleile care duc spre mai bine? Un specialist, tot o femeie, inovator într-o întreprindere, îmi vorbea despre întepenitul „în ceea ce deja există”, care nu știe decât de prevederile din nomenclatoare. Am impresia, spunea această modernă căutătoare de nou, că ori de cite ori mă vede, individul cu pricina întinde spre mine un picior țepăn cu o talpă uriașă. În fața a tot ceea ce nu există încă, el e „omul-talpă”. Un exemplu, desigur. Nu-l știm noi, nu numai din caricaturi, ci și din viață, pe acel cheliuță cu ochelarii pe frunte, care nevrînd să-și expună epiderma vreunei priviri întrebătoare a șefilor lui și-a întepenit pe limbă formula lui „nu”? Nu mai auzim noi pe cite unul țîpînd în receptor: „Da? ce dracu, mă, v-ați îmbolnăvit? Ce v-a apucat de-ați devenit așa de revoluționari?” Nu motivele concrete interesează aici, nu mica schimbare pe care o propun ceilalți, care i-au provocat iritația, ci blocajul omului în formula „să nu mă doară capul”. Să stea el liniștit. Să-i întepenescă pe alții pentru ca să-i întepenescă și lui starea aceea de presupus bine în care se află. El, întepenitul în ideea de comoditate; în perna unui scaun; într-un principiu pe care știința l-a depășit de mult; în sosul propriei frici de ce-o să se întîmple cu el ilacă... (oh, și „dacă” acesta, cite variante are l); întepenitul în slugărnice; într-un lingur stil — stilul cel mai tare betonat, de regulă; în convingerea că numai prin „pile” se obține rivnita „găină a gloriei”; în ideea de prestanță obținută prin mica teroare exercitată asupra subalternilor; în ideea că numai el are idei; că numai el poate; în convingerea că numai într-un singur loc se poate realiza; în frica de

ceea ce n-a văzut; în balcanica lenă, de gîndire, indeseabi.

În frica de fereastra deschisă...

Nu știu dacă în limba franceză există un sinonim al zicalei românești despre viermele-n hrean. Știu numai că George Sand n-a vrut să fie viermele. Cărțile ei îmi spun că s-a mișcat continuu cu ochii mari, cu spiritul viu, purtînd mereu în inimă fierbînta bunăvoință a celui ce e gata să accepte orice risc pentru ceea ce n-a mai fost, dar care înseamnă un progres.

EUGEN FLORESCU ■

Arhive milenare referitoare la originea limbii române, nestudiate pînă în prezent

În cele ce urmează vom încerca să dovedim că limba română, o limbă europeană bimilenară, s-a conservat în arhive mai puțin savante, e adevărat, dar care au păstrat graiul românesc de la origini pînă azi, chiar și în acele cuvinte cărora specialiștii le-au atribuit alte origini. Este vorba despre arhivele naturii, păstrătoare de izvoare și urice a căror valoare rămîne, nu de puține ori, ca unicat în atestarea fenomenului social.

Este discutabil faptul că specialiștii noștri atribuie unei părți însemnate din vocabularul românesc origine slavă, maghiară, turcă, țigănească etc., numai prin faptul că unele cuvinte se găsesc și în graiul popoarelor respective. Altor li se atribuie origine necunoscută, iar altele, și mai surprinzător, rămîn total necunoscute.

Și acum să deschidem Dicționarul limbii române¹⁹ și să descifrăm tainele arhivelor naturii pentru explicarea etimologiei citorva cuvinte românești din sutele de exemple pe care le putem da. (Citatele sînt luate, deci, din dicționar.)

„Baltag, baltage, s.n. Topor cu coadă lungă, întrebuintat și ca armă. Fig. Lovitură aplicată cu acest topor (...var.: (reg.) baltac, s.n.) Cf. tc. balta” (DEX, p. 72). Cuvîntul nu poate fi turcesc, ci un vechi compus din limba latină din balo, are (a țîpa, a zbiera) și tactus (atingere), deci: bal(o) + tac(tus) = baltac, adică țîpa la atingere, la lovire, ceea ce se întîmplă cînd se lovește cu baltagul (baltacul). Afirmația noastră este înregistrată și confirmată pe deplin de arhivele naturii în numele baltag sau baltac dat plantei rodul pămîntului (Arum maculatum) (Borza, p. 24). Nu are nimic comun cu arma respectivă, nici măcar asemănarea. Florile ei sînt învelite într-un cornet asemănător unei capcane și ar rămîne nefecundate dacă n-ar da un miros greoi ce atrage insectele mărunte cărora le place o astfel de duhoare; acestea, înșelate, intră în cornetul asemănător unei carse pentru șoareci. Musculițele păcălîte se zbat, țîpă, vor să iasă; anterele se deschid și ele ies. Așadar, numele e clar: insecta țîpă la atingerea capcanei; la lovirea cu arma, țîpă cel atîns.

În unanimitate, lingviștii, atît români, cît și străini, atribuie cuvîntului nevastă, neveste, origine slavă din nevesta. Amintim că în slavă, cuvîntul înseamnă mireasă. În limba română înseamnă femeie măritată, soție, prin generalizare, femeie. Cuvîntul este foarte vechi, de origine dacică, provenind din fondul indo-european, din limba sanscrită, format prin compunerea a două cuvinte: negația na, care în latinește a dat ne+vastra=haină, ceea ce înseamnă fără haină. Să nu uităm că mireasa nu îmbracă veșminte groase, haine, ci doar o rochie subțire și un voal, ambele de culoare albă. Sensul se pătează identic în concepția poporului român: „chiar dacă este frig, mireasa este dezbrăcată”, adică fără haine groase (în limba sanscrită vas = a îmbrăca). După cucerirea romană, prin generalizare și specializare, cuvîntul a căpătat în limba română sensurile de azi, avînd la bază limba latină: ne + vesta, ceea ce înseamnă că nu este Vesta, zeița căminului, ci este femeie, nevestă, a bărbatului și a căminului. Nu întîmplător poporul nostru a numit narcisa (Narcissus poeticus) și nevestele (Borza, p. 115). Este știut că pînă la deschiderea corolei, orice floare este învelită de sepale. Narcisa, lucru deosebit, are aceste sepale foarte fine și prin deschidere devin albe, adevărate petale, care ies direct dintre cele două frunze lungi.

Poporul, datorită fineții și frumuseții lor, le-a confundat întotdeauna cu petalele și a considerat această plantă lipsită de sepale, adică are bobocul neimbrăcat, deci na-vastra, ne-vastra, nevasta, nevestele.

Sînt mii de cuvinte necunoscute sau neluate în seamă de lingviști, unele pe cale de dispariție, altele folosite pe o scară restrînsă, dar multe din ele foarte valoroase pentru studiul originii limbii române.

Amintim în acest sens încă un cuvînt, cupă părerea noastră pur dăcic, cuvînt care se găsește în limba română cu aceeași formă și cu același înțeles din limba sanscrită.

Numele unei plante din familia Compositae, Chrysanthemum vulgare (Tanacetum vulgare), botezată lihar (Borza, p. 168). Desigur că nimeni n-ar putea spune astăzi de unde îi vine acest nume pe care nici un dicționar al lingviștilor români nu s-a învrednicit să-l ateste, deși numele e cunoscut botaniștilor. Pentru dezlegarea enigmei este absolut nevoie de cunoașterea credințelor poporului român. Este o plantă medicinală foarte căutată și prețuită, ceaiul de lihar folosindu-se împotriva durerilor de stomac și a diareei. Mai mult, am întîlnit persoane care, pentru diaree nu fac ceai decât iarna: de primăvara pînă în toamnă iau planta, o zdrobesc în gură și o sug. Rezultatul este excelent: vindecă diareea. Numai în felul acesta putem explica originea numelui din două cuvinte sanscrite: lih, a linge + ar, pentru, ceea ce înseamnă pentru lins. Formarea cuvîntului a avut loc într-o epocă primitivă, afirmație bazată nu numai pe forma ar — ad, ci pe faptul că ar se găsește postpus.

Exemplele, cum am mai spus, sînt numeroase. Enumerarea lor succintă nu trebuie să creeze impresia că limba română n-ar fi suferit, de fapt, influențe străine. Influențe există și la noi cum există în toată lumea. Știința e datoare să le păstreze pe cele autentice tot la fel cum este datoare să revină cu instrumentele nou dobîndite pentru a le evita pe acelea care s-au datorat ignoranței.

L NANIA ■

Extemporal la grădiniță:

Ce părere aveți despre directorul care v-a alungat din întreprindere?

„Mă numesc Georgescu Viorica și sînt educatoare la grădinița 211, strada Cubului nr. 1, sector 4. În ziua de 27 septembrie a.c., am făcut o vizită la Fabrica de sticlă din apropiere cu grupa de copii cu care lucrez, împreună cu alte citeva colege. Vizita ne-a fost înlesnită de tovarășul Pandelea, angajat al acestei fabrici, care a obținut aprobarea tovarășului director adjunct. Încă din stradă am fost întîmpinați de către dînsul și de către alți citeva tovarășii împreună cu care am hotărît ca vizitarea fabricii să fie făcută succesiv, de grupuri mici de copii, pentru mai buna lor supraveghere. Noi, cei rămași la urmă, am fost poștiți în holul de la intrare, unde copiii au admirat expoziția cu obiectele lucrate în fabrică. Sosind momentul vizitei propriu-zise, am fost poștiți într-o curte interioară unde ne-am oprit pentru a organiza copiii. În acel moment a apărut un tovarăș despre care mai tirziu am aflat că este tovarășul director Togan Grigore, care țîpînd și gesticulînd i-a cerut socoteală tovarășului Pandelea. Acesta i-a explicat de la cine are aprobarea iar tovarășul director a plecat, revenind peste citeva minute pentru a-l asigura pe ghidul nostru, pe același ton ridicat, că va răspunde pentru această vizită. Trecînd pe lingă mine m-am întors către dînsul cu intenția de a-l liniști. Tonul mi-a fost cit se poate de la locul lui, iar adresarea politicoasă. Totuși, acest tovarăș s-a apropiat furios de mine și, țîpînd mai tare ca înainte, mi-a spus că acolo dînsul comandă. Am încercat să-l fac să înțeleagă că n-am vrut să comand ci să-l liniștesc. Dînsul însă a continuat să țîpe și în cele din urmă mi-a spus răspicat să ies afară din fabrica lui. Am fost nevoită să-l atrag atenția că răspund de copiii pe care i-am adus și nu-i pot părăsi. Ca urmare, dînsul a ripostat pe

același ton ridicat: Ieși afară cu copiii tăi cu tot, Speriați de priveșteea pe care o oferea furia tovarășului director, copiii au ieșit din rînd îndreptîndu-se spre mine. Nedorînd însă ca datorită acestui incident copiii din grupa mea să nu poată vizita fabrica, le-am rugat pe colegele mele Tănase Petra și Mușuroia Maria să aibă grijă de ei și am părăsit fabrica, pentru a pune capăt situației. În loc însă ca tovarășul director să se liniștească, a continuat să mi se adreseze nepoliticos. În prezența colegelor mele, a citorva angajați ai fabricii și, ce e mai grav, a copiilor, tovarășul director Togan mi s-a adresat cu expresii injurioase în timp ce mă îndreptam spre ieșire: Să poruncești la mă-ta acasă, maimuțo!, vorbind în continuare de „fabrica mea” și de „aici eu comand”. (Dintr-o scrisoare adresată redacției).

Inginer Togan Grigore, directorul I.A.S.B.: Eu răspund de tot ceea ce se întîmplă acolo. Le-am atras atenția că nu se intră decît în grupuri mici, dar tovarășa vroia să-mi dea mie lecții! Și-apoi, există legea 23. O asemenea vizită nu se poate face fără aprobarea conducerii unității.

— Există o asemenea aprobare.
— Dacă există, eu o mînesc!
(Afirmație riscantă; respectivul petic de hirtie a fost văzut și de către noi).
În sfîrșit, COPIL. Grupa mare, între cinci ani și jumătate, șase.
Dumitru Adrian Gabriel:
— Spunea șefu' ăla că e fabrica lui, că e a lui. Da' el zicea numai așa.
— Cum așa?
— Să o dea afară pe tovarășa.
— De ce?
— Că era prea rău și era lacom.
— De ce era lacom?
— Așa, că voia toată fabrica să fie a lui.
Cosma Mircea:
— Ai vrea să te mai duci la fabrica aia?
— Da, să mai mergem, cînd nu e el acolo.

Șerban Elena:
— Nu-mi place că țîpă.
Mîncu Daniel:
— Ce face un director în fabrică?
— Comandă.
Boju Adrian:
— Mama lucrează la fabrica de sticlă.
— Ce lucrează?
— Vopsește pahare.
— Și țîpe țî-a plăcut acolo?
— Nu mi-a plăcut că a dat-o pe tovarășa afară. A zis: să ieși cu copiii tăi.

Tache Dorel:
— Nu mi-a plăcut fiindcă ne-am grăbit.
— De ce v-ați grăbit?
— Fiindcă tovarășa ședea la poartă, ne aștepta.

Vîlan Adina:
— Ai vrea să mai mergi acolo?
— Aș vrea. Da' să nu ne dea afară, mai știi?

Buz Carmen Silvia:
— Nu mi-a plăcut de omu'ăla.
— Care?
— ăla care-a țîpat la tovarășa. A țîpat de-mi spargea timpanele.
— De ce țîpa?
— A vrut s-o dea afară.
— De ce?
— Fiindcă e fabrica lui.
Toma Silvia:
— I-aș fi spus să tacă da' mi-era că mă bate.

Goagea Constantin:
— Nu mi-a plăcut de director.
— De ce?
— Că n-avea dreptate că e fabrica lui.
— Da' a cui e?
— Păi ea e a muncitorilor.
— Și ce mai zicea el?
— A zis că el comandă acolo.
— Și nu comandă el?
— Ba da. Dar trebuie să comande frumos.

— Și toți oamenii vorbesc urît la fabrică?
— A, nu. Unii au vorbit frumos. Tatăl lui Iulian ne-a arătat benzile pe care vin sticlele.

— Tu ai vrea să lucrezi acolo?
— Nu.
— De ce?
— Fiindcă directorul țîpă la oameni și el nu-i lasă în pace.

— Tatăl tău ce lucrează?
— Proiectant la „Autobuzul”.
— Și dacă el ar țîpa, ce-ai face?
— I-aș spune să nu mai țîpe.
— Și dacă ar țîpa și după aia?
— M-aș duce la vecini.
— Ce-ai vrea să te faci tu?
— Marinar.
— De ce?

— Fiindcă am fost în port astă-vară cu tătucu și-am văzut că e bine să fii marinar.

— Dar dacă marea țîpă la tine cînd e furtună?
— Ce!
— Păi, n-ai mai putea să te duci la vecini. Nu țî-ar fi frică?
— Nu.
— De ce?

— Pentru că marea nu e om.
Pînă aici au fost faptele. De aici încolo n-aș vrea să iau nîlmănu dreptul de a le comenta după cum crede de cuviință. Oricum, subscriu la părerea acestui puștan de șase ani și două luni care la grădinița 211 mai este cunoscut și sub numele de Steluță.

DUMITRU ELIADE ■

CERTIFICATELE MEDICALE

Hai să le dăm o mină de ajutor celor care ne fură căciula

În momentul în care am vrut să aflăm cite concedii medicale au fost consemnate în prima săptămână a acestei luni, am avut, ca să zic așa, sentimentul că aș cere marea cu sarea, adică aș fi fost prea pretențios. Eram convins că peste o vreme, timp în care voi consemna o-pinia generală și concretă a citorva muncitorii despre numărul mare sau mic al concediilor medicale, totul se va rezolva, însoțit de către Gheorghe Constantinescu de la Combinatul Chimic Pitești, pe drum, îndreptându-ne noi către secția ATM, dînsul avea să-mi spună că, în principiu, muncitorii ar trebui să ia atitudine împotriva chiulangilor, sau a bolnavilor închipuiți, deoarece ei, muncitorii, sînt cei mai afectați de practicarea unui astfel de sistem al muncii pe ocolite. „Procesul de producție, a continuat Gheorghe Constantinescu, nu poate fi oprit pentru că sau lipsesc motivat, sau concediu medical, sau nemotivat. Cineva trebuie să-i înlocuiască și, cel mai adesea, unii dintre muncitorii rămîrî peste schimb, în continuare”.

„Acestea fiind zise, fac cunoștință cu inginerul Laurențiu Cîrstea, șeful secției ATM, din partea căruia notez că secția nu se luptă cu concediile medicale, ci cu tot felul de avize medicale conform cărora, mai ales femeile de pe instalație, trebuie neapărat să-și schimbe locul de muncă, adică să treacă de pe instalație în atelier”. Ingerul Cîrstea consideră că se dau cu prea multă ușurință astfel de avize și aduce, drept argument, cazul lui Gheorghe Hulpus care a adus un astfel de aviz de schimbare a locului de muncă. Voia să lucreze numai în atelier, unde ar mai fi putut citi. „Noi, zice inginerul Cîrstea, am fost de acord, că doar ce poți face în fața unui aviz medical, dar i-am spus să-și caute un om care să-l înlocuiască pe instalație. N-a găsit un astfel de om și-atunci i-am spus că va face schimb chiar cu soția sa care lucrează acum în atelier. Cînd a văzut el că așa stau lucrurile, a renunțat la avizul medical. Că oamenii vin cu certificate medicale juste, eliberate în urma unor temeinice consultații, n-are nimeni nimic împotriva, dar să vii cu un concediu de citeva zile și să fii întrebat ce anume te-a durut și să spui că glezna de la piciorul stîng, cînd pe certificat diagnosticul vorbește despre rotula de la piciorul drept, asta mi se pare ca să zic așa, o adevărată bătaie de joc. Intimplarea este absolut reală și bolnava se numește Doina Rila”.

O poveste și mai nostimă ține să o relateze inginerul Aurel Davidovici, șeful atelierului de utilități. „Avem noi, la fabrica de oxigen și azot, o femeie, Elena Barbu, care este specialistă în concedii medicale, mereu își lasă schimbul descoperit și intră în locul ei tehnicianul Ungureanu. Soțul ei este șofer pe mașina salvării. Asta poate că înseamnă ceva, dar deocamdată nu știm decît că ultimul ei concediu medical, de două săptămîni, pentru întrerupere de sarcină, a coincis cu concediul legal de odihnă al soțului ei. Penultimul ei concediu, tot de două săptămîni, nu știu ce boală a avut la bază, dar, după concediu, dînsa a venit la serviciu sănătoasă, frumoasă și mai ales bronșată. Fusese probabil la mare, sau cine știe unde în altă parte. Toți vin

cu certificatele medicale la mine, numai dînsa n-a venit. Nu știu cine i l-a avizat. Am vorbit cu tovarășul Iorgu, de la serviciul de retribuție și i s-a tras ca sarcină responsabilității de grupă sindicală, adică exact tehnicianului Ungureanu care o tot înlocuiește, să meargă la ea acasă în control, dar tehnicianul nu s-a dus. Pentru mine femeia asta este un mister!”

Mergînd pe firul acestui caz, nici la Policlinica întreprinderii, în fișa medicală a Elenei Barbu, n-am găsit consemnate respectivele concedii medicale, cînd, în mod normal, ar fi trebuit să le putem citi negru pe alb. Cu alte cuvinte, mister deplin. Nu mai spus că Gheorghe Constantinescu, la rugămîntea mea destul de insistată, de a sta de vorbă cu citiva muncitorii despre aceste „cazuri concrete”, mi-a spus: „N-are rost, oamenii se acoperă unii pe alții.”

În fața unui astfel de răspuns categoric pe care, cu citeva exemple consemnate, nu-l puteam considera decît o penibilă manevră diplomatică sau o lipsă de amabilitate, deși nu numai despre amabilitate ar putea fi vorba, am tras nădejde că voi afla și voi consemna cel puțin numărul de concedii medicale din ultima lună. Secretara dactilografă de la sediul Comitetului de partid pe întreprindere avea să-mi spună că doctorul Justin Trifan, medicul coordonator al Policlinicii, trebuie că deține o astfel de statistică, așa că nu e nici o problemă. „Sigur că da, cei de la calculatoare știu exact, dar persoana respectivă, cea pe care a căutat-o chiar și tovarășul Chiorescu, lipsește”.

Dar nici medicul Trifan n-avea o astfel de statistică, după cum n-avea nici o statistică privind numărul de certificate medicale eliberate de alți medici, din afara întreprinderii, dar pe care dînsii, în poli-clinică, la avizare, le-au înfirmat. „Astfel de cazuri, cu certificate pe care noi le înfirmăm, sînt... chiar azi nu am avizat un concediu, dar n-am notat numele omului și nici nu-mi aduc aminte de unde și de către cine, pe bază de semnătură cu parafă și număr fusese eliberat respectivul certificat. Vă pot spune că în urmă cu citeva luni am trimis la Direcția sanitară un tabel cu două sau trei cazuri de acest gen, la tovarășul inspector Popa.”

Adevărul este dincolo de acest întortochat fel de a vorbi, notat întocmai, că tovarășul inspector Popa ar putea să-i fie trimise mult mai multe cazuri de bizare certificate medicale, ca să nu spun dubioase, dar, pare-se, nu există o dispoziție clară în acest sens. Dacă există, așa fi aflat, de exemplu, cum se numește omul căruia medicul Trifan nu i-a confirmat certificatul, numele medicului care l-a eliberat și așa mai departe. Cu atît mai mult ar fi necesară o astfel de dispoziție, cu cît certificatele medicale problematice sînt exact cele eliberate din afara întreprinderii, de către medici mult prea binevoitori.

În concluzie, cu bruma de date culese, dincolo de adeziunile formale față de spinoasa problemă a certificatelor medicale, acestea sînt rezultatele micului meu raid pe care l-am vrut o dezbateri nu doar de principiu, ci concretă a cazurilor consemnate.

VICTOR NIȚĂ ■

Pornind de la un 4,4 la sută timp de muncă nelucrat

Acum, desigur că ar fi aproape un delict dacă am spune că la întreprinderea de construcții industriale Brașov nu se munceste bine. Dar, că se poate munci și mai bine ne-o dovedește faptul că indiciile de utilizare a fondului de timp de muncă maxim disponibil este îndeplinit numai în proporție de 95,6 la sută — luînd în considerație datele din trimestrul al II-lea pe anul în curs. Au fost cu totul, arăta economistul Ion Teșla, 3411 282 de ore de muncă, alături de care însă trebuie să numărăm și 148 636 ore de timp nelucrat din diferite motive, dintre care a-mintim întreruperile și stagnerile tehnologice (17 665 ore), concedii de maternitate și program redus (2 628 ore), dar și concedii medicale într-un total de 74 772 ore, adică puțin mai mult de jumătate din timpul nelucrat! Restul reprezintă învoiri, concedii fără plată (28 747 ore) și absențe nemotivate de pînă la o zi (24 554 ore), dar cum spuneam, grosul tot concediile medicale îl reprezintă. Împietind asupra unei folosiri și mai eficiente a fondului de timp de muncă.

Pentru luna august, aflăm de la dispensarul medical al întreprinderii, s-au eliberat 146 de concedii medicale, la adresa I.C.I.M., totalizînd 2 023 de zile, dar dispensarul respectiv nu este răspunzător decît de eliberarea a 79 de concedii (la aproape 5 000 de brașoveni din întreprindere), cu 394 de zile. Un singur accident de muncă, dar 94 de zile pentru nevroze,

Exigență și credință

Correspondentul în literatură al muzicii ușoare e romanul polițist, citit în autobuz, uitat la coborîrea în stație, abandonat după lectură, fără memorie și regrete. Și totuși, dacă citești asemenea literatură, ești obligat să constăți că romanul polițist a făcut, în ultimele decenii, sub semnături ilustre, cum este cea a lui James Hadley Chase de pildă, progrese esențiale: o logică în desfășurarea peripețiilor, de fier, o excepțională forță în portretizarea eroilor, o descriere minuțioasă și exactă a mediilor sociale, un umor de calitate. Exigența, sporită, a autorilor acestei literaturi — sub imperiul concurenței — obligă la meditații responsabile, dintre care prima mi se pare a fi: nu există în artă — și în nici un alt domeniu — lucru făcut de mintuală cu scuza profund reprobabilă că „merge”, fiind vorba de o operă fără posteritate și fără pretenții. Epopee sau epigramă, simfonie sau

tangou, tragedie cutremurătoare sau farsă nevinovată, menită unui amuzament de o seară, toate formele artei, necesare, dovadă că s-au născut și există, cerute și așteptate de oameni, pretind aceeași seriozitate din partea autorilor, aceeași exigență profesională, aceeași necrutătoare luptă împotriva superficialității, frivolității, rutinei și a sclerozei premature. Indiferent de genul practic, roman-fluviu sau schiță, oratoriu sau muzică de dans, toate formele artei cer aceeași credință, sinceritate, respect față de cititori sau public, același dispreț față de fabricatele cinice de serie, plagiate fără glorie, izvorite dintr-o inspirație simulată și sleită.

Marile, adevăratele opere, nu se măsoară cu un metru de geamgiu. Întrebat ce ar fi dorit să facă în viață, genialul dirijor Herbert von Karajan, pe care l-am ascultat de atîtea ori dirijînd, ca nimeni altul, ilustre capodopere, nemuritoare, ale muzicii universale, a răspuns, fără să ezite: „să fi scris eu Dunărea albastră”. Mai e necesar alt argument?

AUREL BARANGA ■

102 pentru boli respiratorii, 192 pentru cele ulcerose, 137 pentru TBC, 184 pentru bolile reumatice și 298 pentru „diferite accidente” petrecute însă în afara întreprinderii. Medicul dispensarului, doctorul Ilie Olteanu, ni se plîngea de acele certificate medicale care nu respectă Ordinul 3199 al ministerului, ordin care interzice eliberarea certificatului medical dintr-o altă localitate decît în cea în care domiciliază și munceste pacientul, excepțînd, evident, internările în spital. Există încă o mulțime de doctori care eliberează asemenea certificate fără o oră de internare (!), deși legea interzice acest lucru, atunci cînd boala depășește trei zile. Astfel, lui Simion Emeric i s-a eliberat certificat medical de la policlinica din Gheorghieni (medic Gh. Huszar), lui Mihai Ungureanu, cu 31 de zile de certificat de boală, de la policlinica din Roman (dr. Cezar Ionescu), lui Aurel Zosin de la Spitalul orașeneș Saveni (dr. Vasile Martă), iar lui Denes Matyas, din comuna Ujdu, de la policlinica din Tg. Secuiesc (medicii Gabor Birta și Pal Ernő). Pentru toți aceștia — mă refer la doctori — Comitetul sindicatului din I.C.I.M. Brașov a alcătuit cite o adresă, semnată și de directorul întreprinderii, în care unitățile sanitare respective erau astfel admonestate: „...Vă informăm că în ipoteza în care se va stabili de organele de control competențe răspunderea materială a medicului, vă vom solicita plata indemnizației de concediu și imputarea sumei respective medicului”.

Pînă acum însă, acest lucru nu s-a întimplat niciodată...

DUMITRU GRAUR ■

Îngăduințe inexplicabile și dezordini necontrolate

Întreprinderea „Tricodava” București De cum deschid discuția despre certificatele medicale, inginerul Gheorghe Dumitru, directorul unității, intră deschis în verva omului care are multe de spus la acest capitol. Evident, nu discutăm despre situațiile în care angajații ori angajatele traversează împrejurări neferice în care este nevoie să se îngrijească de sănătatea zdruncinată a lor sau a copiilor prea mici. Din păcate, mai sînt unii care fac din certificatul medical obținut printr-o lăbărțată „înțelegere”... medicală (în cel mai bun caz !), un paravan „legal” pentru interese personale care, altfel, i-ar pune în conflict cu întreprinderea. „Nu o dată, spune inginerul Gheorghe Dumitru, angajatul care lipsește nemotivat încearcă „acoperirea” prin certificat medical sau prin concediu fără plată. Cabinetul medical al întreprinderii este, bineînțeles, evitat, mai ales în astfel de cazuri. Din păcate, la cabinetul nostru sînt vizate cu destulă îngăduință asemenea certificate aduse de la alți medici. Am chiar pe birou un certificat medical al electricianului Alexandru Costache. Acesta, în aprilie, foarte ciudat, tocmai cînd era mai mare nevoie de el la o lucrare importantă pentru noi, a adus un certificat medical. Cabinetul întreprinderii l-a vizat. În paranteză fie spus, lucrătorii cabinetului nu sînt angajații întreprinderii „Tricodava” ci ai Spitalului Brăncovenesc. Și, tot în paranteză, soția lui Alexandru Costache e soră medicală la acest cabinet. În fine, ceva nu era în regulă. A.C. a dus-o cu certificate medicale pînă în septembrie. La un moment

dat, o comisie de la întreprindere s-a dus acasă la el (în Domnești — Ilfov, n.n.) să-l vadă. Ciudat, nu era în starea pe care o prezentau diagnosticul și mai ales pe care o pretindea el singur. Nu mai spun că, așa bolnav, își aducea, totuși, soția cu mașina pînă la poartă”.

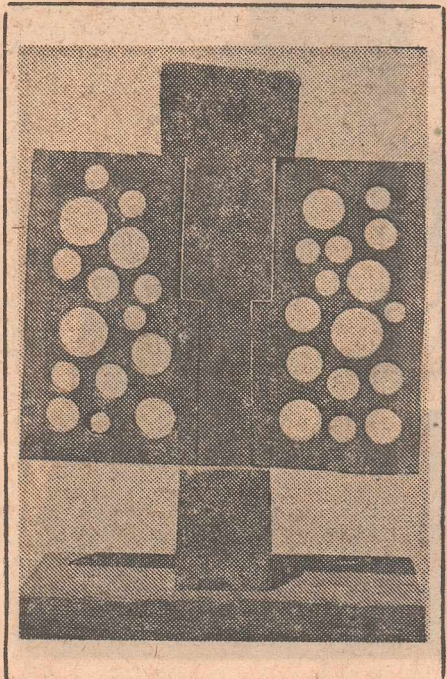
La cabinet, medicul Virgil Ciutacu avea să spună printre altele: „Da, sînt și cazuri în care certificatele medicale aduse din afară sînt suspecte. Bolnavul vine de pildă pe picioare, cu diagnosticul de colicisită acută înscris pe c.m. Nu o dată, diagnosticul de pe certificatele medicale aduse din afară nu corespund cu anamneza pe care o facem noi. Ca să nu mai vorbesc de bolnavul care prezintă certificate medicale, dar vine cu acuze fără nici o legătură cu diagnosticul înscris acolo. Medicul spune însă cu aerul cel mai firesc din lume că are nevoie de 5-6 zile de răscolire a evidentelor cabinetului ca să poată da exemple concrete. Ciudat. După cum și mai ciudată rămîne înțelegerea cu care asemenea certificate medicale sînt vizate la cabinetul întreprinderii. Virgil Ciutacu are și o propunere concretă: „bolnavul să meargă la alt doctor, de regulă, numai trimis de doctorul întreprinderii. Aceasta pentru că, în afară de cele spuse pînă acum, nu o dată, bolnavii aduc certificate care nu justifică în nici un caz consultarea la domiciliu”.

Propunerea medicului V.C. conține însă un mod ciudat de a ocoli copacul. Se propune cu candoare un lucru care depinde de mai mulți factori și rămîne, desigur, mai dificil prin participarea acestora. Ceea ce ar fi însă mai simplu și n-ar mai pretinde colaborarea nimănui, refuzul îndreptățit de a viza la cabinetul întreprinderii certificate medicale obținute pe căi ocolite, atunci cînd starea reală a pacientului face diagnosticul „generos” înscris pe c.m. de-a dreptul subiect umoristic, lucrul acesta este cu stăruință uitat.

La serviciul personal al întreprinderii vād citeva fișe de evidența absențelor și cîștigurilor. Alexandru Costache figurează aici cu 26 zile concediu medical pe luna iunie, deși în evidența cabinetului medical pe luna respectivă este înscris cu c.m. doar între 1 și 5 (!?!).

Ceea ce este însă cu totul ciudat la aceste fișe sînt modificările și ștersăturile — mai rău decît într-un caiet de clasa I — pe care le conțin. În special sînt șterse sau modificate absențele. Mi se explică simplu: oamenii lipsesc, dar aduc, pe urmă, certificate medicale. În fișa angajatei Liliانا Ticmeanu, însă, e modificat și numărul zilelor de concediu medical pe luna iulie (fișa completată de Maria Neacsu). Fișa Mariei Geadău (79 zile de concediu medical pînă la 30 septembrie) conține modificări pe lunile ianuarie—februarie. Completarea fișei: Elena Luizescu. În fișa Rodică Tudor, Mariana Marinescu a anulat 11 absențe pe aprilie și 7 pe mai. Aceleiași funcționare îi datorează și Constana Stucan modificările din fișa sa (15 absențe pe martie, anulate). Fișa Aretinei Radu își datorează modificările Liviei Marcău (dunle lunie și septembrie) Modificările din fișele Elisabetei Dinculescu (110 zile concediu medical pînă la 30 septembrie) și a Alexandrei Pascale (118 zile c.m.) le are pe cuget Mariana Sorocianu. Exemplele ar putea continua. Este însă limpede din cele spuse că cei care încearcă să-și facă un paravan pentru diverse interese din certificate medicale obținute pe căi dubioase dacă reușesc, reușesc, în bună măsură, datorită îngăduinței cu care asemenea certificate sînt vizate la cabinetul medical al întreprinderii, precum și datorită unei ciudate și necontrolate dezordini în evidența absențelor.

DORIN GHERGHINESCU ■

Din dosare

APUCĂTURI CIUDATE

Cind se îmbăta, Vasile Vlad, din comuna Prejmer (Braşov), avea un obicei bizar: se urca pe casă şi arunca jos acoperişul. Cind se trezea, îl punea la loc. La 29 august 1976, s-a îmbătat din nou, s-a suit pe acoperişul casei tatălui său, Ştefan Vlad, şi a început să arunce ţigla. Văzind că fiul îi distruge casa, tatăl l-a rugat să coboare. Vasile nici pomeneală să înţeleagă: a continuat să disloce ţiglele de pe întreg acoperişul. Bătrînul Ştefan Vlad a luat atunci o coasă cu care a început să-l ameninţe: „Dacă nu cobori, te lovesc”. Vasile tot nu l-a luat în seamă. Şi tatăl, în adinca sa amărăciune, şi-a înţepat fiul cu vârful coasei în abdomen. După 24 de ore de la înţepătură, Vasile Vlad, de 37 de ani, fiul lui Ştefan Vlad, a decedat.

NEFIIND VORBA DE O SIMULAŢIE

Soful meu, inculpatul, a încercat el să mă omoare, dar a făcut-o din dragoste. Eram la spital şi colega mea i-a spus: „ştii, Evelina a murit”. Doamne, zicea ea, ce s-a mai văitat! Plîngea cu faţa în pumnji şi se căina. Pe urmă a încercat să se spinzure: l-am găsit cu laţul de gît, cu buturuga de sub picioare dată la o parte şi se sufoca. Sint convinsă că în mod real a vrut să se sinucidă, nefiind vorba de o simulaţie, onorată instanţă. La urma-urmei o duceam chiar bine: el muncea la „Comalimen”, din ianuarie pînă în mai 1974, iar pe urmă s-a făcut circar. Adică lucra cu fratele său care avea un circ particular. Ne întreţineam din ciştigul realizat în sezonul de vară. Aşa că acum, după toate cîte s-au întimplat, ştiu că mă iubeste. Am să-l aştept pînă îşi va ispăşi pedeapsa (Din declaraţia Evelinei Gînduleţ, parte vălămată în dosarul 1578/1976).

FIRUŢ A MURIT ZIMBÎND

La 11 mai 1976, numitul Gheorghe Sirbu, din comuna Cetate (Dolj), a plecat împreună cu soţia la cîmp. Vînător fiind, a scăpat din vedere şi a lăsat, acasă, arma şi muniţia neasigurate. Fiul său, Vasile, minor, iscoditor ca oricare alt copil, a căutat prin camere, a dat peste armă, apoi peste muniţia şi a început să se joace cu ele. Să pară şi mai grozav, a pus puşca pe umăr şi a plecat la joacă. În cale, plin de admiraţie, i-a ieşit Firuţ, copil şi el „Vrei să te impuşc?”, l-a întrebat cu nevinovătie Vasile. „Impuşcă-mă”, i-a răspuns Firuţ Nicolae, venind zimbînd către teava puştii. În clipa aceea cumplită, în clipa aceea, în care nimeni nu se afla lîngă ei, Vasile a apăsat pe trăgaci... Şi Firuţ, de 13 ani, a murit zimbînd!

DIN NOU CAPSELE

Fraţii Iulian şi Dumitru Parean, din Orlat (Sibiu), au găsit, la locuinţa bătrînului Ioan Bogăţean, 79 ani, o cutie cu 48 de capse detonante, folosite la carierele de piatră. Iulian a luat o capsă în mîini, s-a jucat cu ea, şi... capsă a explodat. Rănit grav, a fost transportat la spital, unde i s-au amputat trei degete. Din cercetările efectuate de organele militiei a rezultat: capsele au aparţinut fostului artificier Nicolae Roşeanu, decedat, care a lăsat lada fratelui său, Ioan Bogăţean. Fapta s-a petrecut la 20 iulie 1976, orele 13 şi 30 de minute.

ZIUA DE „MUNCA” A UNUI HOŢ DE BUZUNARE

450 lei — de la Vasilica Radu care se afla în magazinul de textile din Soseaua Giurgului; 300 lei — de la Maria Teleanu; 200 lei — din poşeta Georgetei Bara, aflată în maşina nr. 41: 1 070 lei — de la Marin Petculescu care călătorea cu maşina nr. 31 rapid; 1 600 lei — din poşeta Vasilicăi Marin care călătorea cu maşina nr. 32: tot de la Vasilica Marin — o verighetă de aur: 875 lei — din portmoneul Elenei Angheliescu; 1 900 lei — de la Sevasta Niculescu, aflată la magazinul „BIG”. Toate aceste mii de lei au fost furate din buzunarele oamenilor, într-o perioadă foarte scurtă, de doi hoţi de buzunare: Dumitru Văduva, de 17 ani, şi minorul Adrian Palanţa. Din cînd în cînd, erau ajutaţi şi de Sebi Tătaru. Acesta din urmă, mai grijuliu, din banii furatîi depunea şi la C.E.C. După o socoteală sumară ziua de „muncă” a unui hot de buzunare se ridică la peste 1 000 lei. Răsplata a fost însă şi mai substanţială: cîteva ani de închisoare.

N. GRIGORE MĂRĂŞANU ■

scrisoare

Din Berlin, pe adresa Inspectoratului general al militiei, a fost expediată următoarea scrisoare: Berlin 19. 8. 76.

În cursul lunii iulie, a acestui an, ne găscăm în România în voiajul nostru de concediu, înspre Bulgaria. Cînd am ajuns în staţiunea climaterică Rîmnicu Vilcea, o piatră ne-a spart parbrizul. Într-o secundă, acesta s-a făcut tîndări. Din fericire, frîna bruscă, pusă, a evitat să se întîmple ceva mai grav. Dar călătoria noas-

tră huase sîrşit. Locuitorii străzii au fost foarte săritori şi au chemat, pentru noi, miliţia. Din păcate, nu ştiam şi nu înţelegeam nici un cuvînt românesc. După un timp mai îndelungat, a apărut locotenentul major Herişanu — care vorbea germana — cu maşina militiei, 1-VL-1100, cu staţie mobilă de radiorecepţie şi radioemisie la bord. Deoarece între timp se lăsase întunericul, nu a putut face altceva decît să ne indice un loc pentru a înnopta. Ne-a lăsat cu promisiunea că în dimineaţa următoare va întreprinde totul pentru ca să ne putem continua călătoria. A doua zi, locotenentul major Herişanu a încercat tot ce i-a stat în putinţă, pentru a ne procura un parbriz nou, pentru automobilul nostru. Dar a fost imposibil să se găsească un parbriz pentru maşina „Tatra”. Eram foarte deprimaţi, deoarece concediul nostru — de care ne bucurasem de-a lungul întregului an — era pentru noi sîrşit. Acest locotenent major, căruia îi vom păstra o vie amintire, nu s-a lăsat. A luat legătura cu directorul Combinatului de chimie şi a obţinut ca să ni se confecţioneze un parbriz din plexiglas. Pentru noi aceasta a constituit o minune. În seara aceleiaşi zile ne-am putut continua călătoria. Mulţumirilor noastre locotenentul major le-a răspuns prin cuvintele: „aceasta a fost un lucru firesc”. Recompensa pe care am vrut să i-o oferim a respins-o cu fermitate. Acum, concediul nostru s-a sîrşit de mult, dar ne gîndim adesea la acest miliţian din cale afară de îndatoritor şi am dori să-i mulţumim încă o dată din toată inima. Aceasta pentru că numai datorită acţiunii sale ferme am putut să ne mai bucurăm de concediu. Din păcate, nu i-am putut afla adresa, pentru a-i scrie personal. Marea rugămintă este de a-i transmite mulţumirile noastre acestui om atât de îndatoritor şi de modest.

În speranţa că am găsit calea cea bună, pentru a-i exprima încă o dată recunoştinţa noastră, vă salutăm cu deosebită stimă.

WERNER şi ANNI FREITAG
117 Berlin, Daheimstrasse 9

Operaţiunea „Fază lungă”

Nu demult, circulînd regulamentar pe strada Prelungirea Maica Domnului, la volanul autoturismului 3 B 3774, Mircea Miha din Bucureşti, şoseaua Viilor numărul 104, bloc B2, scara D, ctaj 11, apartament 121, a fost orbit de farurile unei maşini venind din sens invers, tamponîndu-şi serios maşina şi fiind uşor accidentat.

Cîteva zile mai tîrziu, mai exact în seara zilei de 5 octombrie, din cauza folosirii incorecte a fazei lungi pe timp de noapte la întîlnirea cu alte autovehicule, s-a produs un accident tragic, căruia i-au căzut victime persoanele aflate în autoturismul 1 IF 3570.

Inmulţirea abaterilor legate de nerespectarea prevederilor Decretului 328/1966, articolul 41, alineatul 2, litera B, republicat, precum şi ale H.C.M. 772/1966, articolul 20, referitoare la folosirea corectă a semnalizării luminoase pe timp de noapte, a determinat organele de miliţie să sporească vigilenţa, efectuînd mai multe controale şi mai multe raiduri. La un asemenea raid, cu două echipaje ale Serviciului de circulaţie din Miliţia municipiului Bucureşti conduse de locotenentul major Virgil Vochină, am participat şi noi, întocmind reportajul

„AM GRESIT, TOVARĂŞE, DAR TRECEŢI-MA ŞI PE MINE LA UN ARTICOL MAI IEFTIN”

Ploaia a conţinut, şoseaua Chitila e destul de luminată la acest ceas de seară, circulaţia e frecventă, iar Petruţa Din nu mai conţeneşte cu explicaţiile. Vine de la Slobozia Moară, unde a cumpărat cartofi de la părinţii unui fin, dar vine cu faza lungă, deranjîndu-şi colegii de volan care ies din Bucureşti, silindu-i aproape să frineze şi să tragă pe dreapta. Nu fără scuze, încearcă, „am avut o bicicletă de ocolit”, apoi renunţă, „am greşit, tovarăşe, examen de conducere am dat ziua, noaptea nu prea merg, dar treceţi-mă şi pe mine la un articol mai ieftin, că n-am decît 40 de lei în geantă”. Legea e lege şi ea prevede o amendă de jumătate din 250 de lei achitată pe loc, dar proprietara Daciei 1300 cu înmatricularea 3 B 5710 se străduieşte să convingă de contrariu, povestind cu un umor pe alocuri irezistibil că nu i s-a mai întîmplat să umble noaptea, căci chiar şi în concediu se conformează la lumina zilei şi apoi se culcă la căsuţe. Necazuri cu maşina n-a avut. Doar o dată i-au luat, la mare, carnetul pentru că băuse o sticlă de bere, fireşte Pilsner, suferind dinşă atunci mai abitir decît cînd s-a măritat!!

Petruţa Din vorbeşte mult, dar vorbeşte frumos şi pe alocuri amuzant, iar explicaţiile locotenentului major n-o mişcă, deşi omul o lămureşte cum trebuie să meargă noaptea şi ce trebuie să facă pe şosea cu farurile. La doi paşi, Nicolae Ene, vinovat de folosirea incorectă a fazei lungi şi de claxonare pe teritoriul oraşului, nu discută, ci ameninţă. A comis cele două contravenţii, susţine, doar ca să evite un autobuz. Noi nu l-am văzut, desigur, căci nu avem

ochi decît pentru amenzi, apoi o întoarce şi se jură că a mers cu faza scurtă. „Vă spun realitatea”, zice, dar o deformează după cum îi convine şi după cum cere regulamentul de circulaţie, pe care se pare că-l ştie dar nu-l aplică. Se burzuluieşte şi tipă, se agită, oferă carnetul de conducere ca şi cum ai da 5 lei unui prieten căruia îi datorezi 5 sute, apoi refuză să plătească amenda, dar nu uită să mai ameninţe o dată, trîntind portiera:

— Luaţi-mi carnetul că tot o să vă reclam.

Virgil Vochină vorbeşte politicos, încercînd să se facă priceput, intenţie care îi reuşeşte, într-o primă fază, în discuţia cu medicul Petre Ghionescu. Acesta face naveta cu Trabantul 4 B 7759 de la Tirgovişte, unde lucrează, la Bucureşti. E convins că maşina sa, a cincea pe care o schimbă, e cea mai bună din lume, dar nu e convins, cînd aude de amendă, că a circulat cu faza lungă, deşi constatările organului de miliţie sînt dincolo de orice dubiu, intrucît faza scurtă a farului din faţă-stînga nu se declanşează decît după ce proprietarul „celelalte bune maşini din lume” izbeşte cu pumnul în aripă!!

Susţine că n-a făcut o crimă. Nici n-aţi făcut, îi răspunde locotenentul major Virgil Vochină, doar că aţi încălcat una din regulile de circulaţie, medicul cade de acord, apoi o schimbă şi, în timp ce i se încheie procesul verbal de rigoare, ameninţă cu televiziunea, cu rudele şi cu alte persoane apropiate. Marin Pircălabu, conducătorul autoturismului 11 B 1186 vine cu faza lungă dinspre Pajura şi nu stinge farurile nici după ce e oprit de echipaj. Petre Paraschiv, sofer pe un camion Bucegi defect şi staţionat lîngă noi, numai că nu se cruceşte. Are permis vechi de conducere, Pircălabu a primit dreptul de a circula abia de un an, multe dintre neajunsurile meseriei sale trăgîndu-i-se, oftează, de la inconştiinţa celor ce folosesc mereu faza lungă pe şosele. „Faza lungă, zice, te bagă la belea. Îl vezi că vine luminat ca un vapor, pui frîna, treci pe dreapta strîns, îl laşi să circule, îl injuri şi pleci mai departe. Uneori scapi, altădată intri într-un pom, iar adevăratul vinovat goneste mai departe”. Marin Pircălabu, croitor la o unitate din cartierul Pajura, ascultă cu ochii

plecaţi această lecţie de şoferie, venită de la un om mai în vîrstă şi cu mai multă experienţă la volan, roagă suflă-teşte, cum zice, să fie iertat pînă la 50 de lei, apoi scoate din buzunar toată amenda, recunoscînd că a învăţat ceva, dar şi reflectînd cu voce tare:

— Controalele sînt bune, dar amenziile sînt sîrate.

Nu trec nici două minute şi farurile unui Moskvici 407 luminează a giorno şoseaua, împiedicînd circulaţia. Coboară Mitică Teodor, paznic şi muzicant, cum se recomandă. Recunoaşte că a „mers aprins”, dar cere şi el, asemenea celorlalţi, clementă şi înţelegere, pîrîndu-i rău că n-a adus cu sine acordeonul să zică una de suflet, căci „dumneavoastră sînteţi băieţi valabili care iartă”. În vreme ce i se întocmeşte procesul verbal de amendă, tînrul posesor de carnet, obţinut abia în 21 iulie anul acesta, povesteşte că nu-i a bine cu faza lungă, că şi dînsului i-a ieşit în cale un cal, cînd tocmai venea de la o nuntă de la Cosoba. Dînsul, desigur, nu calul. Cel mai mult îi place să cînte „Foaiţe verde salbă moale, scoate calul Simioane”, iar acum a mers cu farurile cele lungi aprinse că are de dus pe artista Janeta la un botez. Care artistă impacientată coboară, se răstoarnă la „maestru”, după care decretează:

— Plăteşte deodată două sute, ce vrei să stăm aici şi să pierdem botezul?!

Peste cîteva minute, Moskviciul demarează, mistuindu-se în noapte. Nici noi nu mai stăm mult. Reîncepe, mocăneşte, ploaia, iar locotenentul major Vochină priveşte pe geam şi gîndeşte cu voce tare: „dacă oamenii pe care i-am oprit au înţeles ceva din amenziile plătite, înseamnă că am mai cîştigat cîteva şoferi corecţi în ceea ce priveşte folosirea fazei lungi”.

Desigur, nu e mult, dar pentru o acţiune de două ceasuri, e ceva, mai ales că sperăm ca reportajul de faţă să devină prilej de meditaţie pentru toţi oamenii de la volan.

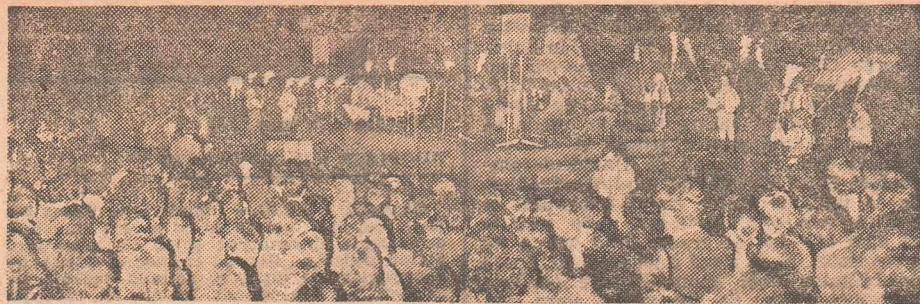
OVIDIU IOANIŢOIA ■

PAGINA REALIZATA IN COLABORARE CU INSPECTORATUL GENERAL AL MILITIEI

FOTOTECA FLACARA • FOTOTECA FLACARA • FOTOTECA

Restul e tăcere

Curtea de Argeș

Rucăr

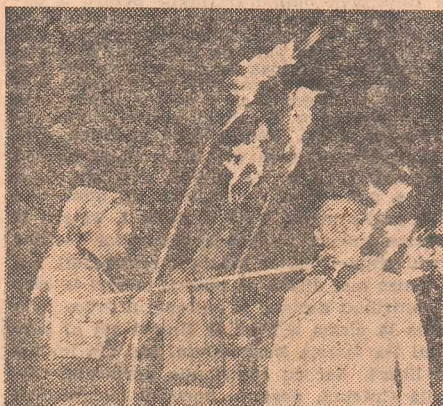
Dona, Dona : Marcela Saftiu

Mircea Vintilă — cel mai iubit cântăreț de muzică folk din țară

Lui Florian Pittiș îi place, uneori, și chitara

În interpretarea extraordinarului actor Florin Zamfirescu, balada Meșterul Manole este de natură să impresioneze profund pe cei aproape 4000 de oameni prezenți

Nu, ploaia nu ne-a speriat nici de data aceasta

Cronica (197, 198, 199)

CURTEA DE ARGES : După aproape două luni de pauză, Cnaclul Flacăra al tineretului revoluționar, condus de poetul Adrian Păunescu, și-a reluat activitatea susținând în orașul Curtea de Argeș manifestarea de muzică și poezie cu numărul 197. În acest oraș, atât de prezent în istoria patriei, ne-am desfășurat întimplarea literar-artistică pe ruinele Curții Domnești. Au fost prezenți, la unul dintre puținele spectacole în aer liber ale cnaclului nostru, circa 4000 de oameni. Trebuie remarcat și faptul că sistemul pentru prima dată în județul Argeș, Prima dificultate, care de fapt ne onorează, a fost aceea că nu am putut pătrunde la locul desfășurării întimplării literar-artistice din cauza a pe puțin 2000 de oameni rămași fără bilete. În stare împrejurări unul dintre noi au sărit gardul, iar alții s-au descurcat cu sprijinul citorva milițieni. La apariția noastră pe scenă un grup de tineri au aprins torțe, lucru care ne-a emoționat și mai mult.

Actorul Florin Zamfirescu a deschis programul recitând impresionant balada Meșterul Manole. Apoi, Adrian Păunescu a eliberat de făclii făclierii remarcând faptul că aceștia începuseră să dea semne de oboseală. Un foarte mare succes a avut Valeriu Penișoară cu Cuvintul lui Roată către Diavan. Am avut chiar impresia că Hășușul (locul de baștină a tinărului interpret) este un cartier al orașului Curtea de Argeș. Recitalul Marcel Săftiu a însemnat și de data aceasta profunzime, aleasă sensibilitate și profesionalism serios. El a cuprins: Omaelun, Fiii lacrimilor tale, Cîntec de vară pentru toate anotimpurile și Dona, Dona — atât în engleză, cât și în limba română. Așa cum se întimplă citeodată, profesoara de limba franceză Marcela Saftiu nu a oferit încă interpretării Marcel Săftiu varianta în limba franceză a mult îndrăgitei Dona, Dona. În timp ce Victor Socaciu interpreta Un punct de vedere, o parte dintre cei prezenți strigau: Bravo! Așa este! lucru concludent pentru marea audiență a acestui cîntec care întreține în oameni spiritul revoluționar, viu și innoitor, spiritul de astăzi al României socialiste. Karol Horvath, Erika Iozsa și Alexandru Dobrantsky s-au bucurat de un mare succes și aici, la Curtea de Argeș. Recitalul lor, cuprinzînd Cînd o fi să fii mai mare, Noi, muritorii, Pasărea și Nunta, a fost mult aplaudat. O voce dintr-un pom (numărul de scaune n-a fost suficient) a cerut (și a obținut) ca Pasărea să mai fie cîntată încă o dată — atât în maghiară cât și în română. Mihail Stan a spus Bărbații și Minunea, ambele aparținînd lui Marin Sorrescu, la care pe lângă talent și umor Adrian Păunescu remarcă și o altă performanță: aceea de a se fi născut în 29 februarie. Cred că nu mă înșel afirmînd că doar din patru în patru ani februarie are 29 de zile. Cînd se duceau spre oraș ultimele ecouri ale poeziei Bărbații, Adrian Păunescu și sala au creat aici, într-un oraș „pitic dar crenelat” un moment absolut impresionant prin declamarea poemului Da, mai avem, cu Mîiniri de tinăr cărturar, Florin Zamfirescu prezintă o altă față a marelui său talent. Cîntă clar și frumos Ce-ți doresc eu fie... Mihail Onu. Recitalul celui mai iubit cîntăreț al generației sale, Mircea Vintilă, a cuprins Hanul lui Manu, Dulce Românie, Pămîntul deocamdată, Bate Ioane, Mielul și Lordul John. În momentul cînd i s-a anunțat recitalul, care avea să se dovedească foarte bun, Evandro Rossetti se afla, ca și strămoșul său Cezar, într-un cort, amplasat în imediata apropiere a scenei. La câteva momente după ieșirea sa din cort au intrat în el Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan, cîntecul acesta fiind pe post de cabină. Excepțional, judecînd și după reacția publicului, a fost momentul liric creat de Doru Stănculescu, Sorin Minghiat și Adrian Păunescu, care pe acordurile impresionantului Ai, hai și-a spus Repetabila povară.

Radu Gheorghe a fost, erdem noi, într-o formă formidabilă în tot ceea ce a făcut: Prietena defunctului, Balada lui Fărămiță Lambru, Cioroiul Pat, Broasca țestoasă (ultimile trei la chitară) și în final a ridicat lumea în picioare cu Hora Unirii. Tinărul actor repetă atât de mult, încît improvizările îi ies perfect. A sosit vremea ca să fie corespunzător băgat în seamă de către teatre și case de filme. La susținerea cu atîta succes a recitalului de la Curtea de Argeș, Radu Gheorghe s-a bucurat și de prietenia unei locomotive de manevră care a fluierat ori de cite ori a fost cazul. Și de citeva ori a fost. Bine gîndit și la fel interpretat a fost recitalul lui Valeriu Sterian: Antirăzboinică și Problema e una (versuri Adrian Păunescu), Amintire cu haiduci și Nopți (compoziții proprii) Finalul, un omagiu pentru România, pentru poporul ei, pentru cîrmaciul destinului său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost susținut de către excelenții Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan, de către Adrian Păunescu și de către cei 4000 de oameni prezenți.

Acum ne dăm seama că am prins ultima zi din an cînd se putea petrece în aer liber o întimplare literar-artistică a Cnaclului Flacăra al tineretului revoluționar.

CIMPULUNG MUSCEL : Aici, unde natura a fost darnică, oamenii nu s-au mulțumit cu atât. Au construit, folosindu-se de gîndirea proprie, primul autoturism românesc. Au făcut-o conduși încă de la începuturi de celebrul muncitor-director Victor Naghi. Priceperea, corectitudinea, exigența, inteligența, simțul umorului au făcut ca mulți ziaristi să-l bată la ușă. A fost prezent și la întimplarea noastră literar-artistică desfășurată la Casa de cultură a sindicatelor. Sala a fost plină, ca de obicei. De fapt, numărul celor prezenți la spectacolele noastre depinde de capacitatea sălilor, în primul rînd. Ce să-i faci, ne-am obișnuit și cu asta.

La acest spectacol au reușit să sosească și actorii Florian Pittiș și Eugen Cristea. Au plecat, chemați de treburi, Dumitru Fărcaș și Gheorghe Mureșan. Într-o sală găsită și rămasă caldă Adrian Păunescu a relevat că acest cnaclu se revendică direct din Programul Partidului Comunist Român, că el este forma concretă, desigur nu perfectă, în care înțelegem să omagiem marile eforturi ale oamenilor muncii, alături de care ne

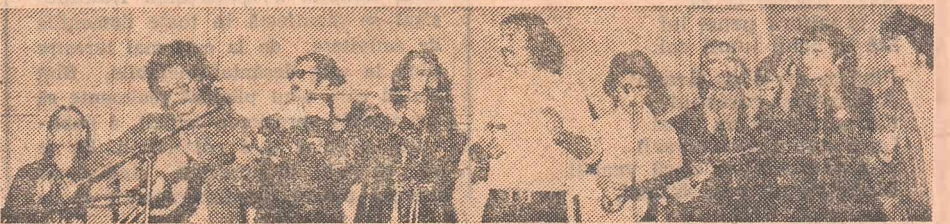
simțim noi înșine oameni ai muncii de fiecare dată. Dovada: prezența noastră în acest oraș muncitoresc prin excelență. Reprezentanții ai lor ne-au oferit un om de metal și un steguleț conținînd cuvinte frumoase despre cnaclu. Adrian Păunescu a promis că spectacolul va fi atât de bun încît în ciuda regretului nostru omul de metal se va topi.

Principala caracteristică a acestei întimplări literar-artistice a fost legată de marea număr de lucruri noi prezentate de către membrii cnaclului. Poemul La poarta grădinilor de Dumitru Popescu, de fapt un tulburător poem-eseu despre condiția universului, o privire adîncă lucidă asupra soartei sale, în spirit deschis, revoluționar, a fost spus de către Mihail Stan. Se prezintă într-o alt fel de ipostază (care-l prinde la fel de bine ca și cele cunoscute), una gravă, patetică, Eugen Cristea recitînd extraordinarul poem Radioscopie aparținînd lui Ion Gheorghe (din volumul Noimele). Un moment cu adînci rezonanțe revoluționare și patriotice realizează Florian Pittiș și Adrian Păunescu (Deocamdată, nu), Victor Socaciu (Un punct de vedere), sala și Adrian Păunescu (Lumină! Luptă! Libertate!) și practic toți cei prezenți cîntînd Imn pe versuri de Ion Nicolescu. Pentru prima dată într-un cnaclu cîntă Doru Stănculescu, în cadrul unui recital din nou excelent. Scrisoarea soldatului de oriunde. Și tot pentru prima dată am auzit sala cîntînd împreună cu Doru Stănculescu tulburătorul Ai, hai. Apoi cei prezenți au ascultat Repetabila povară. Cu bune rezultate debutează în cnaclu, cu un cîntec avînd versurile semnate de Ion Vinea, Eugen Cristea Nu este rudă cu actorul Eugen Secleanu, ci mai mult, este chiar el. Eugen Secleanu și Radu Gheorghe se remarcă în cadrul unui moment inspirat din cartea primului, Eternitate locală. Autorul cărții ne-a mărturisit că l-ar fi plăcut să scrie cartea așa cum o interpretează extraordinarul Radu Gheorghe. Cîntă și împreună și separat 9 cîntece Evandro Rossetti și Valeriu Sterian. Pentru prima dată poemul Da, mai avem și inscripție pe piatra de hotar (autor Geo Dumitrescu) sînt spuse și de către Mihail Stan și Florin Zamfirescu care s-au alăturat mai vechilor în recitarea lor Adrian Păunescu și Florian Pittiș. Trăiască fiii muncii / Din fabricii și din brazde / Trăiască demnitatea / Partidul, Omenia! / Trăiască-n sănătate / Cîrmaciul țării noastre Trăiască libertatea / Trăiască România (versuri aparținînd lui Adrian Păunescu) sînt spuse de toată sala, sală care apoi cîntă Imn (Ion Nicolescu și Nicu Alifantis). Acest „apoi” a însemnat de fapt finalul întimplării literar-artistice care a durat aici, la Cimpulung Muscel, 6 ore și jumătate. Un spectacol deosebit de frumos, bogat, bine gîndit și la fel de bine structurat.

RUCAR : Întimplarea literar-artistică de la Rucăr a fost una obișnuită, în sensul că nu prezentăm ceea ce știm în funcție de faptul că locul unde ne aflăm este oraș sau sat. Dealtfel, încă de la început Adrian Păunescu a asigurat pe cei prezenți că „vom fi așa cum sîntem”. După Cozma Răcoare, Mihăiri de tinăr cărturar, Cioc-cioc (Evandro Rossetti și Florin Zamfirescu), Mîiniri Onu ne-a produs o adîncă dezamăgire prezentîndu-se la spectacol penibil. Consemnăm și lucruri de acest gen pentru că iubim adevărul și dorim, ca de fiecare dată, să informăm corect pe cititorii noștri. El a zăbovit în restaurant deși fusese rugat să n-o facă. Investiția noastră de speranță și încredere — l-am numit pe Mihail Onu — da semne de infatuare, este adînc îndurerat că el muncește și alții nu și, în ultimul timp, este zguduit de faptul că el cîntă mai puțin decît Mircea Vintilă, Valeriu Sterian sau Doru Stănculescu! Desigur, nu sîntem ipocriți, tinărul are de făcut față unor eforturi fizice deloc ușoare dar nu este nici singurul și nu este infamant să muncești. Că alții se exprimă mai mult în cnaclu este adevărat dar aceasta este consecința unei mai mari experiențe și a exprimării unui alt talent. Așa cel puțin se prezintă lucrurile deocamdată. Dealtfel la Rucăr cel trei, cărora li se adaugă Evandro Rossetti, Victor Socaciu, Radu Gheorghe, Florin Zamfirescu, Marcela Saftiu, Valeriu Penișoară, Erika Iozsa și Alexandru Dobrantsky (Karol Horvath nu a putut participa la spectacol), Eugen Cristea, Sorin Minghiat au reputat un mare și meritat succes în dorința de a deschide și mai mult cnaclul nostru, l-am invitat în acest scurt turneu și pe cîntărețul de muzică folk Nicu Vladimir Atit la Curtea de Argeș cit și la Cimpulung Muscel el a interpretat două cîntece: Sînt nesfirșit începutul și Colind. Ambele sînt în linia bună a cîntecelor folk, ai doilea însă a plăcut mai mult. Din păcate însă la spectacolul de la Rucăr el s-a prezentat într-o stare de adîncă ebrietate. A fost, firește, oprit să urce pe scenă de către Adrian Păunescu. Măsura luată ulterior — renunțarea deocamdată la serviciile sale — apare legitimă dacă dorim să ne și comportăm corect, nu numai să cîntăm despre aceasta. Măsura aceasta este valabilă și în cazul lui Mihail Onu. La eventuala întrebare „Mihail Stan n-a participat?” răspundem afirmativ dar parcă ne cam doare mina cînd îi scriem numele. Repetatele sale cîntecuri la rigorile cnaclului nu fac bună impresie cu atât mai mult cu cît ne-am străduit întotdeauna să-i creăm cele mai bune condiții — atât pe scena cnaclului cit și în afara sa. De la Mihail Stan ne-am așteptat la mai multă maturitate și modestie. Iată, pentru a participa la aceste trei spectacole, i s-a pus la dispoziție o „Dacie” care zilnic l-a dus și l-a adus la și de la București. Sîntem chiar admiratori ai talentului său, dar tinem mai mult la disciplina și coeziunea acestui cnaclu decît la toanele unui membru, fie el talentat. Este deci de dorit ca Mihail Stan să nu încerce să se situeze de fiecare dată „în capul trebii”.

Despre valoarea și modul în care a fost receptat spectacolul nostru vorbesc, credem convingător, acest emoționant mesaj primit de la tinărul Florin Berdola: „Plec în armată cu o amintire extraordinară.” Cu adevărat emoționant a fost atunci cînd s-a interpretat Fără petale, cîntecul lui Doru Stănculescu. Fiind ca de atîtea ori în suși, Mircea Vintilă a avut un succes formidabil. Un foarte frumos spectacol care a durat 6 ore. Un spectacol pe care această vatră românească numită Rucăr îi merită cu prisosință.

EUGEN SECLEANU ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

Pur și simplu, Trăiască România

Fracturile de femur — rezolvate prin compactare

La 54 de ani, impliniți la 28 aprilie, generalul maior medic Gheorghe Niculescu, șeful secției de traumatologie din cadrul Spitalului militar central, vorbește metodic și calculat, citind îndelung cuvintele, așa cum îi stă bine unui militar și unui om de știință, în dreptul activității cărui sint trecute mii de operații, sute de comunicări, mai multe cărți și mai multe invenții asupra cărora, desigur, vom reveni. Se infierbintă numai când aduce vorba despre Craiova, orașul copilăriei și adolescenței sale, locul în care s-a născut, într-o dimineață devreme și în familia unui șef de gară, în care a învățat, la renumitul „Nicolae Bălcescu”, și în care se reîntoarce întotdeauna cu plăcere, bintuit de nostalgia iremediabilă.

Dar fără îndoială că nu despre asta va fi vorba în cele ce urmează, ci despre activitatea de medic și inventator a olteanului Gheorghe Niculescu, personalitate remarcabilă a vieții medicale românești și internațională, distins anul trecut cu Premiul „Gheorghe Marinescu” al Academiei pentru monografia „Traumatismele membrilor. Atlas schematic de tehnici operatorii”, iar acestea fiind zise, se cade să începem cu începutul în profesie. A intrat la Facultatea de medicină din București în 1942 și a terminat-o, firește, după șase ani, teza sa de doctorat, trecută un an mai târziu, „Cercetări experimentale cu Conectin în herpes”, relevând o aplicație neobișnuită la o vîrstă fragedă și mult curaj în susținerea ideilor, medicamentul respectiv intrind abia după aceea în nomenclatura farmaceutică. A devenit apoi medic de unitate militară, după care pașii și recomandările l-au îndreptat către Spitalul militar central, în incinta căruia lucrează, iată, de douăzeci și șase de ani, urcînd succesiv, prin talent și perseverență, treptele afirmării profesionale, fiind numit șeful secției de traumatologie (1961) și înaintat la gradul de general maior (1972), avînd totodată în sarcină pe linie de învățămînt medical superior.

Cartea de vizită a medicului Gheorghe Niculescu e amplă, cuprinzînd — ca să spicuiem — 10 monografii, între care cea

distinsă de Academie, 104 lucrări științifice comunicate la diverse congrese și simpozioane în întreaga lume, de la Lima la Moscova și de la Tel Aviv la Caracas, 4 filme medicale și 143 de lucrări publicate, contribuții care au adus în urma lor alegeri dintre cele mai onorante, medicul român fiind, între altele, membru al Societății europene de chirurgie experimentală, al Societății de cercetări chirurgicale a Colegiului Regal de chirurgie din Londra, al Societății americane de cercetări chirurgicale, redactor șef al „Revistei sanitare militare” și, de luna trecută, membru în Comitetul executiv al Societății balcanice de ortopedie, traumatologie și chirurgie de urgență. În paralel cu vechea din saloanele bolnavilor, tratați de Gheorghe Niculescu nu numai cu înalt profesionalism, ci și cu multă omenie, „n-am rămas niciodată surd la durerile semenilor mei, căutînd să le alin suferințele chiar cu prețul propriilor mele privațiuni”, omul despre care scriem a găsit răgazul unei cercetări minuțioase de laborator, reușind în mai multe rânduri să fixeze soluții originale pentru problemele care-l frământau și de pe urma cărora unii dintre pacienții săi, chiar operați cu măiestrie, își recupeau greu sănătatea sau nu și-o mai recupeau niciodată. 6 inovații și 5 brevete de invenție stau măturie acestei griji față de bolnav, toate aplicate cu succes nu numai la Spitalul militar central, ci și în alte unități spitalicești din România, după cum urmează:

- „Proteză cefalică femurală pentru necrozele de cap femural”, brevet nr. 56 597 din 27 martie 1973;
- „Șurub compactor-fixator pentru osteosinteza fracturilor de col femural”, brevet nr. 57 136 din 25 septembrie 1973;
- „Cui placă cu șurub compactor pentru osteosinteza fracturilor per-trohanteriene ale femurului”, brevet nr. 56 436 din 27 martie 1973;
- „Dispozitiv pentru fixarea și compactarea femurului după osteotomia de valgizare sau varizare”, brevet nr. 56 598 din 6 iunie 1973;
- „Fixator-compactor pentru osteotomia de medializare subtrohanteriană”, brevet nr. 56 599 din 27 martie 1973.

Despre toate aceste realizări, inspirate nu atât din bibliografii și manuale savante, cât din problemele muncii de fiecare zi, generalul maior medic Niculescu vorbește la fel ca despre orașul său natal, Cald, apropiat, pățimăș chiar, neomițînd să afirme că, dincolo de meritul său personal

și de partea sa de consum nervos, au participat la încheierea invențiilor respective, cu experiența și profesionalismul lor, colaboratorii din secție, medicii Dumitru Baciu, Alexandru Dănciuloiu, Ștefan Savu, George Constantin, Silviu Diaconescu sau Constantin Babolea, ale căror nume figurează și pe multe din comunicările girate de șeful clinicii. Dintre invenții, crede că mai importantă pentru știință și pentru bolnavi este cea legată de fixatorul-compactor. Totul pleacă, ne explică răbdător, de la unghiul dintre capul femurului și diafiza femurală, înclinație care trebuie să aibă 127—128 de grade. Cînd acesta nu e respectat, ca în cazul unei fracturi, apare posibilitatea unei anomalii care conduce la boala coxa, de tip valga, vara sau plana. Sprijinul pe picior nu se mai face normal, intervenind modificări la nivelul articulației, de unde fie dezvoltarea în exces a osului, fie rezorbția lui, după o lege biologică dintre cele mai simple. Apare, firește, deformarea numită coxită, cauzată de procese reumatismale sau traumatiche și devine necesară intervenția chirurgicală, în scopul restabilirii unui unghi normal. Două serii de operații suportă bolnavul. Prima, numită strict și operația Voss-Pawels, peruce de secționarea tendonului de inserție în scopul descărcării articulației, dar rezultatele ei se sting, de regulă, după nici un an. O a doua se cheamă osteotomia de corecție, secționază osul și trece la fixarea lui. În acest punct a intervenit noutatea științifică adusă de medicul român, înlocuind clasicul sistem de fixare printr-unul de compactare. După practica lui Gheorghe Niculescu, cele două fragmente osoase sînt aduse cap la cap în poziție fiziologică și fixate prin compactare, în așa fel încît presiunea pe centimetru patrat să nu depășească 9 kilograme. Bine gândit, după cum a demonstrat o terapie îndelungată, procedeul elimină cele două posibilități nefaste, pe de-o parte, la presiune prea mare, necroza, și pe de alta, la presiune prea mică, nerealizarea osteosintezei. Avantajele pentru bolnav sînt multiple. El nu mai e silit la imobilizarea în ghips, eventualitatea atrofiei masei musculare fiind exclusă. Aparatul e bine suportat de pacient și simplu de aplicat intraoperator, permițînd o fixare exactă a fragmentelor osoase și recuperarea completă a bolnavului într-un timp mult scurtat.

Aparatul gândit și realizat de șeful secției de traumatologie din cadrul Spitalului militar central a fost aplicat pînă acum cu rezultate îmbucurătoare la serii întregi de bolnavi, a căror însănătoșire l-a bucurat pe doctorul Gheorghe Niculescu, cum zice, mai mult decît toate aprecierile laudative venite de la confracți sau de aiurea.

OVIDIU IOANIȚOIA

sport • sport

(Urmare din pag. 24)

DIVIZIA B : 17 OCTOMBRIE

GIURGIU : F.C.M. — Chimia Rm. Vilcea 5-1 (3-0). Cel mai nimerit ni se pare a transcrie declarațiile antrenorilor și pe ale arbitrilor. Ștefan Onisic : „Partida frumoasă, decisă de capacitatea de luptă și ambiția jucătorilor. Oaspeții au deosebită încredere, foarte slab. Portarul lor, Roșca, a greșit la două goiuri. Nu l-am putut folosi pe mijlocășul Vaslache, om de bază al echipei, care are astăzi (n.r. — duminică) nuntă și n-a vrut să joace decît cu o condiție : să puncim meciul la ora 10 !” Marcel Figulea : „Am vedete, dar n-am echipă ! Toți sînt jucători cu pretenții, cer toată ziua, dar de dat nu dau nimic. Nu știu ce să mai fac, cum să mă mai port cu ei ca să iasă bine.” Alex. Ghigea, arbitru la partida : „Jucătorul vilcean cu nr. 3 (n.r. — Stanca) mi-a spus în teren că el au fost aduși la Rm. Vilcea de președintele Dragomir care, apoi, a fost schimbat. Fără el, zicea 3-0, nu merge treaba. În prima repriză am întrerupt jocul și le-am spus conducătorilor de a gaza că dacă un spectator mai aruncă o paltă în teren opresc definitiv meciul.” Onisic aprecia, cu oarecare rețineră, drept „bun arbitrajul, iar Figulea credes că a fost foarte bun, afirmamăe susținută și de evitarea celor trei arbitri în mașina care l-a adus pe vilcani acasă, prin București. Au marcat : Ciocan (min. 30), Preda (min. 40 și 44), Corin (min. 70), Sandu (min. 80), respectiv Carabageac (min. 85). (Dumitru Vișan, CLUJ-NAPOCA : C.F.R. — F.C. Baia Mare 2-2 (0-1). Partida a avut câteva momente mai deosebite. Primul : n-a avut arbitri. Pentru că arbitru de centru Ion Dancu și tușierul Silviu Stăncescu așteptau duminică dimineața pe aeroportul Băncăsa să se schimbe timpul și să poată decola spre Cluj-Napoca, nerespectînd astfel instrucțiunile F.R.F., conform cărora arbitrii le este interzisă deplasarea cu avionul. Așa că, organizatorii clujeni, lipsiți și de asistența organizatorului federal, s-au cîrpit cum au putut : tușierul Constantin Ioniță la centru, ajutor la margine de doi localnici, foștii arbitri divizionari Nicolae Vizireanu și Gh. Lungu, ultimul secretar al colegiului județean de arbitri. Alt moment deosebit a fost atunci cînd, în sfîrșit, rudimentarul jucător ceferist Ciocan a primit un cartonaș galben, deși îl merita cu mult înainte pe cel roșu. Să mai notăm și penibilele evoluții ale celor două apărări, jocul dur al gazdelor în care, pe lângă Ciocan, au mai excelat Boca și Lupu, precum și faptul că aproape întreaga repriză a doua a fost lipsită de orice virtute fotbalistică. De la oaspeți, în cele câteva frumoase faze de joc create mai ales în partea a doua a primei reprize, s-au remarcat Rotiș și Radu Pamfil. Pînă la sfîrșit, brașilii suporteri clujeni, care au tremurat 90 de minute de frig, dar mai ales de teama infringerii, au respirat ușurați cînd Goștilian a egalat în ultimele secunde. Arbitrul Constantin Ioniță I, deși marcat în permanență de șalma de a nu pierde jocul din mină, a condus corect, remarcîndu-se în special în cele două, trei momente cînd era gata-gata să se înclăngă bătaia. (Răzvan Bărbulescu). **PLOIEȘTI : Petrolul — Prahova 1-0 (0-0).** Deși petroliștii au avut toate condițiile de pregătire asigurate, inclusiv 12 kilograme de pește prinse de antrenorul Valentin Stăncescu și oferite sub formă de sa-ramură jucătorilor, ei n-au mai repetat bunele comportări de pînă acum, liderul jucînd cea mai slabă partidă a sezonului. Pînă la urmă, eterna rivalitate locală a revenit tot Petrolului, dar greu, Prahova jucînd minute în șir de la egal la egal cu învingătoarea sa, iar Dumitru Nicolae evoluînd ca în zilele lui de glorie, dominînd careul și luînd toate mingile din fața lui Pisău sau Simaciu. Unicul gol a fost înscris de Florian Dumitrescu, inspirat introdus în teren cu 3 minute mai devreme. Acesta a executat un rapid „un-doi” cu mijlocășul Nicolae Florin, a pătruns în careu, a sutat în rădăcina stîlpului porții, de unde mingea a sărit în gol. În rest, fotbal la centrul terenului, unde Prahova a pasat mult și ingenios, citeva ocazii de gol, o galerie pățimășă pentru Petrolul, cîntînd zadarnic Marșul triumfal din Aida. Schimbarea la față a Prahovei s-a datorat, susțin ploieștenii, venirii la cirna echipei a antrenorului Gheorghe Dumitrescu, detașat marți de la clubul Petrolul II. A arbitrat bine Constantin Petrea — București. (Ovidiu Ioanițoia). **BUCUREȘTI : Voința — C.S. Tirgoviște 0-1 (0-1).** meci care a adus detronarea liderului. Voința a dovedit totuși voință și în plus o pregătire fizică bunicească, elemente însă prea puține și fragile pentru a putea cînti reduta tirgovișteană, susținută la București de o impresionantă galerie, formată din citeva sute de persoane. Bucureștenii au dominat lungi perioade de joc, dar cu seurgerea timpului devenea tot mai evident că echipa care posedă clasă este cea a oaspeților, în rîndul căreia există jucători ca Sava, Ene, Tănase și chiar „bătrînul” Neagu, care pot da lecții și acordă meditații celor de la Voința. C.S. Tirgoviște l-a pierdut, din garnitura de anul trecut, pe Ecönomu, Niță și Kalló I, Tătaru II rămîine uneori pe banca rezervelor — dar jocul tirgoviștenilor s-a luîț remarcabil, s-a orientat mai direct pe poartă, lucruri la care a contribuit desigur și antrenorul Proca, nou adus la cirna echipei. Unicul gol al partidei l-a înscris Neagu (min. 36), din lovitură liberă, dar cu contribuția portarului Gavrilă Crăciun, neatent. Portarul bucureștean avea să conteste, în mod nedreptățit, golul oaspeților — susținînd că el a crezut că este vorba de o lovitură liberă indirectă, și tocmai de aceea n-a intervenit ! N-a avut dreptate, pentru că lovitura liberă se acordase pentru fault, deci nu putea fi decît directă — dar bucureștenii au cerut, de această dată îndreptățit, și un penalty în repriza secundă, pe care arbitru nu l-a acordat — desigur de frică de a nu apăsa decisiv în balanța rezultatului. Un egal ar fi fost poate un rezultat fals (oaspeții au mai ratat două-trei ocazii bune), dar nu este niciodată datorla arbitrilor de a stabili pe un teren echitatea, ci doar etica unui meci de fotbal ! A arbitrat deci satisfăcător leșeanul T. Balanovici (Dumitru Graur).

FOAIE SAPTAMINALA DE AVANGARDA NR. 121

Găina ofensată

Era mare în poiată
O-nfoiată și mofată
Ce avea nuanțe-n gene
Și aluzii dulci în pene.
Pasul ei părea o șoaptă
Deși vîrsta-i era coaptă;
Preajma gîtului golașă
Și-o purta-n obor trufașă.
Nici cu scara de la rai
La obraz nu-i ajungeai!
Era, ce mai!, socotită
Drept a curții Afrodită.

Cînd dădea curții ocol
Păsăretul, benevol,
Se mira din ochi și glas.
Proasta se credea-n Parnas!
Dintre-atîția curtezani
Mai privea doar la curcani;
Dintre ei la cite unul
Ce-amîntea, prin mers, Păunul.
Ce-gîndea subtil la grații:
„Ce naivi mai sînt bărbații!”
Nesțîind biata găină
Că-i o cloșcă de duzină.

Pe credulul de cocoș
Nu-l scotea din bleg și moș.
Prin cuvinte fără șir
Trata totul cu sictir.
Traversînd o grea angoasă
Lipsea nopțile de-acasă
Și-nfoind săraca-i pană
Se răstrea, megalomană,
La modestul păsăret
Decretîndu-l desuet.
Doar curcanul cu mărgea
Avea trecere la ea
Și la umbra penei lui
Stă în ochii lumii cui.

Pînă ce-ntr-o zi, țăranul
A sacrificat curcanul
(Să auzi și să nu crezi
La o nuntă sau botez!)
Și-a rămas să-și ducă veacul
Lîngă bietul moș, săracul,

Să-și hrănească prin „Memorii”
Vechi orgolii, iluzorii.

Și-ntr-o viață desuetă
Rătăcirea și-o regretă
Cînd vine duios la cină
Nestatornică găină.

Morala:
Cînd nu-i ordine-n grădină
Vreö găină e de vină.
sau:
Cînd dă lumii cu sictir
O găină
Se prea poate
S-aibă un curcan în spate.

NICOLAE DRAGOȘ

Autobacșiș

Nu, nu există numai bacșișul așa cum cred naivii și autorii de schițe satirice. Există și o treaptă superioară, un monument ridicat cu răbdare după îndelungi lupte, concesii, porcării și sacrificii. Există ceva mult mai mare, și mai trainic, există autobacșișul. Individul nu mai așteaptă să i se dea, nu mai are răbdare, și-l ia el cu mina lui știind foarte bine că ce-i în mină nu-i minciună. Prin autobacșiș ia sfîrșit cortegiul de umilînțe pe care îl implică inevitabil bacșișul. Escrocul a ajuns și la demnitate și și-a spus într-o bună zi : de ce să aștept să mi se dea ? De ce să tremur eu dacă mi se dă sau nu, de ce să nu iau eu ? Autobacșișul presupune și o apreciere mai lucidă a propriilor calități... Dacă mă las la mina lui el e în stare să-mi dea o sută de lei bacșiș, pe cînd eu am simțit din tot ce-am făcut pînă acum că merit mult mai mult, merit două sute de lei. Din această sumară expunere se vede limpede superioritatea atît morală cit și financiară a autobacșișului.

Autobacșișul nu se manifestă doar în zona limitată a comerțului. Autobacșișul se manifestă în toate domeniile de activitate, de la cele mai terestre pînă la cele deșăntat inefabile. Sînt artiști care s-au plictisit realmente să tot aștepte aprecierea criticii, a publicului și chiar și a posterității. De ce să se lase ei apreciați cînd ei au destulă putere de discernămint să se

autoaprecieze ? De ce să aștepte ei pînă la pastele cailor ca să fie decretați gentali cînd ei pot s-o facă imediat și în cele mai bune condiții ? Asta stă doar în puterea lor, n-au încredere decît în ei înșiși. Și apoi nu-i umilitor să aștepti, să cerșești să te ridice alții în slăvi cînd poți să-ți faci binele cu mina ta ?

Autobacșișul își întinde aripile lui ocrotitoare și bine intenționate chiar și în domeniul căsniciei. Am văzut soți foarte iubitori care de ziua lor onomastică nu mai aveau încredere în tandrețea soției, își făceau singuri, printr-un efort economic comun, un dar foarte substanțial. De ce să se lase el la cheremul sentimentelor tovarășei de viață ca să vadă că pînă la urmă primește cadou numai o cravată ? Nu. S-a săturat de cravate și de gingășia altora. El e în stare să-și facă cadouri mult mai substanțiale.

Vedem că autobacșișul a căpătat o oarecare energie dar asta nu înseamnă nicidecum că vechiul, cunoscutul și grosolanul bacșiș dă vreun semn de oboseală.

TEODOR MAZILU

CUTIA PANDOREI

TUDOR VASILIU

Dacă n-am fi fost răniți pentru pământul acesta, poate că n-am fi putut rezista vieții

Sint trecuți de mult de vîrsta primei tinereți, au cincizeci sau chiar șaiszeci de ani și totuși fața li se destinde de o bucurie copilărească atunci cînd își vorbesc, o bucurie și o naivitate amestecate uncoori cu tristețe, pe care încearcă să și-o ascundă deși nu întotdeauna convingător. Ies pentru citeva minute și cînd mă întorc îl găsesc pe V. B. pe cărucior, îmbrăcat ca de „duminică”, zimbîndu-mi ușor jenat. (Veți înțelege lesne motivul pentru care în reportajul acesta întîlniți doar inițialele celor cu care am stat de vorbă). Mă privesc toți trei cu o mină stingherită, eu la fel, nu ne-am acomodat și așteptăm. Este greu să întreb, să încep o discuție, așa, din senin, să spargi gheața. Încerc să-i întorc, dureros, cu ani în urmă, cu mulți ani în urmă: cum a fost?

V. B.: „Doi ani și vreo șapte luni m-o ferit Dumnezeu, pe urmă însă m-o lovit din plin, cu virf și indelat. Fata are azi 38 de ani și nici nu mă știe alt fel. Cînd am plecat în '42 n-avea decît 3 ani. Cum a fost în ziua aceea de toamnă?...”

(Da, cum a fost în ziua aceea? Era poate o toamnă frumoasă, blîndă, ușor obosită, cum sint adesea toamnele pe Valea Prahovei, ca un semn al echilibrului și al împăcării, deși numai despre așa ceva nu putea fi vorba pe atunci...)

„Era în 1944 un septembrie frumos, dar tocmai în ziua aceea plouase torențial. Faceam parte din divizia „102 munte” și comandam plutonul de mitraliere. Luptasem pînă atunci prin toată țara și nu mult după ce am intrat pe Valea Prahovei ne-au lovit niște „branduri” nemțești. Din 50 vreo 17 au căzut morți și răniți. Apoi am ajuns la Spitalul Militar. Făcuserăm o complicație la coloana vertebrală, apoi și o meningită. Aveam doar 28 de ani și doctorii, Ionescu și Baltazar, m-au scăpat ca prin minune de la moarte, lă-sîndu-mă așa cum sint azi.”

A. M.: „Tot în septembrie 1944 și eu. Se lupta cu inverșunare după 23 August. Nemții pierdeau și se făcuseră mai răi, nu cedau ușor, se retrăgeau dar semănau peste tot moarte. Era o toamnă de aur, cum se spune, și o căldură ca în toții verii, luptam în cămașă și nu mîncasem de trei zile decît prune și struguri necopti. Seara, pe la opt, era liniște, împuşcasem un porc rătăcit și cînd să ni se împartă mîncarea sună telefonul. Atac de noapte! Comandam secția de aruncătoare. În sîrșit, cînd am strigat „foc”, am văzut în același moment, undeva în întuneric, în stînga, lumina unei alte guri de foc. N-am avut timp să mă feresc. O schiță îmi intrase în umăr și se strecurase pînă la coloană. Imediat mi-au paralizat picioarele și minile.”

Amîndoi au fost loviți într-o toamnă de aur care venea după un august de foc. Dușmanul se retrăgea vinzîndu-și scump pielea, iar „românii luptau îndrîjiți, hrînind cu sînge rînile pămîntului. Dacă n-am fi fost răniți pentru pământul acesta, poate că n-am fi putut rezista vieții”. Erau tineri și urau războiul. „Cînd începuse războiul nu-l înțelegeam și îl uram. Abia mai tîrziu am știut pentru ce o facem, dar pînă în acel august am plătit greu tribut”. În fața lor, orice durere pălește, este mică și meschină și te rușinezi. Stau fixați între cele două roți și ochii li se aprind. Povestesc, minile li se mișcă precipitat, în ritmul vorbelor, cînd mai domoale, cînd mai vehemente, compendînd parcă imobilitatea jumătății inerte. I. I. îmi lasă o scrisoare, crezînd că nu mă mai găsește după masa de prînz. „Mă numesc I. I. și sint dintr-un sat din Țara Codrului. În 1942 aveam 17 ani și am fost dus la lucru, ca premilitar, la o exploatare forestieră. La 2 mai 1944 am avut un accident, căzîndu-mi pe spate o rudă de mină care mi-a fracturat coloana

vertebrală și m-a nenorocit pentru toată viața.”

Erau tineri, foarte tineri, dureros de tineri și dintr-o dată războiul i-a făcut bătrîni. „Nici astăzi, după atîta amar de vreme, nu sintem împăcați cu gîndul”. Nu începuseră să trăiască, „să știe viața”, să-și facă o familie, sau...

V. B.: „Cu necazul meu mi-am distrus familia. Au fost momente grele. Ne-am luat din dragoste cînd se căutau averi, a venit la scurt timp războiul și ne-a lovit pe amîndoi. A stat o lună și jumătate la căpătîiul meu la spital. M-a îngrijit ziua și noaptea, m-a scăpat de mai rău, dar nu puteam s-o chinuiesc toată viața...”

— V-ați mai văzut?

— Sigur că da. Noi n-am fost dușmani. Nu ea m-a nenorocit, așa a vrut soarta! Cît am fost în armată, pînă să începă războiul, am văzut-o numai cu bilete de voie, pe urmă însă... (privește undeva în gol) nu m-am mai dus înapoi. A înțeles și ea într-un tirziu...

A. M.: „Pînă la 20 de ani nu m-am înșurat, cine se uita la tine la 20 de ani! A venit războiul, a trecut cum a trecut, am mai vorbit cu o fată, cu alta, dar vorba aia, copii să ai e ușor, trebuie să-i crești, și eu, cu picioarele astea, ce puteam face! Încă mai trăiește mama, sintem patru frați și două surori, toți ceilalți sint bine sănătoși și cu putere de muncă. Nici acum, după mai bine de 30 de ani, nu mă pot împăca cu gîndul, dar ce-aș putea face?...”

Întrebarea revine ca un leitmotiv. Ce ar putea face? Au visat, au sperat. „Să se termine războiul, să scape țara, să scăpăm cu toții, să ne salvăm trupurile”. Apoi, apoi au visat alt fel, ca un coșmar, trecutul. Au sperat în minuni, un timp chiar au crezut în ele, în viață.”

V. B.: „Citim ziarele, citim tot timpul ziarele. Războiul e o mare catastrofă, iar poporul asta tare mult a suferit. Tata a fost prizonier în primul război, eu în al doilea. Citim ziarele pentru că se întîmplă atîtea și noi nu putem pune umărul. Avem o lume a noastră. Nu ne vîităm, sintem invalizi de război, asta-i viața. Sintem doar lucizi, cărucioarele astea cu două roți ne obligă!”

Doctorul C. R.: „Au tot felul de activități, joacă șah, table, citesc mult, vîd filme, se uita la televizor, unii pictează. Alții lucrează tot felul de miniaturi, vorba aia fac de toate, dar nu i-am auzit o dată, măcar o dată în cei șaisprezece ani de cînd sint aici, nu i-am auzit cîntînd...”

Ei nu sint bolnavi cronici, oameni care au trăit firesc, care au îmbîtrînit firesc, care s-au îmbolnăvit firesc. N-au o familie pentru că viața a vrut altfel, nu au prieteni pentru că...

I. I.: „Pentru noi s-au schimbat multe. La început s-au interesat toți de noi, dar timpul i-a schimbat și ne-a instrăinat. Ei au treburi lor, familiile lor, grijile lor. Desigur, mai vin pe aici ai mei, mai iau pe acasă, dar nu le pot deveni povară, mai ales că am nevoie și de îngrijire medicală. Aici se adună toți cei care se potrivește.”

A. M.: „Ne-am ferit tot timpul de prieteni. Să nu mai știe ei de noi, nici noi de ei. Unii au ajuns ceva, de alții nu mai cunoaștem nimic, însă, oricum, nu vrem să se știe că am ajuns într-un cămin spital și că asta ne-a fost drumul.”

Vorbele lovesc cu putere. Fără să dăm lecții de morală unde morala poate ușor deveni demagogie, sintem nezdruccinați în credința că fără acest drum al suteilor de mii de români care și-au jertfit viețile pentru pămîntul atît de rivnit, în sute de ani de istorie, de către nechemății și nesătuți, fără acest glorios drum, țara aceasta n-ar fi reînviat ca un adevărat miracol la răsruce de drumuri.

Căminul spital de invalizi pensionari nr. 1 a fost înființat în 1948 la București și mutat în 1952 la Sebeș, județul Alba. Are 52 de paturi, bune condiții de tratament și activitate cultural recreativă. Oamenii citesc, se uita la televizor, joacă table, vara ies cu cărucioarele în curte: de două ori pe săptămîină au film; Ruy Blas, Robinson Crusoe, Zboară cocorii, Balada soldatului. („Așa s-a plecat la război și la noi în Hațeg”); trăiesc cu nelinistele lor („Am auzit că vor să ne mute undeva pe lângă Botoșani, în niște căsuțe, n-am vrea, aici avem și noi căldură, trăim omenește și putem ieși cu cărucioarele afară pentru că terenul ne permite”), cu marile lor amintiri (au ordine, decorații, medalii — Virtutea militară clasa a II-a), cu necazuri deloc mici. Aproape jumătate dintre invalizii internați aici sint capabili să depună o muncă ușoară în ateliere de ergoterapie care pînă acum însă nu s-au organizat din lipsă de spațiu, deși promisiuni există de 10 ani.

În fața lor orice durere pălește, devine mică și meschină și te rușinezi. Stau fixați între cele două roți ale căruciorului iar ochii li se aprind cînd povestesc. Sint o mină de oameni care acuză un război odios sau un destin vitreg, dar care amintesc și de profundul umanism al societății socialiste, de spiritul de dreptate, de etica noastră comunistă, o etică a faptelor și nu numai a vorbeii. Căci sintem convinși că tot ceea ce am înălțat astăzi pe acest pămînt și tot ceea ce înălțăm pentru viitor se datorește și acelor care au căzut și acelor care trăiesc, și nu puțin, cum în modestia și în umilința lor dureroasă abia o recunosc: „Poate că din ceea ce s-a făcut în țara asta, ceva s-a făcut și datorită nouă, poate puțin, dar ne mindrim cu puținul acesta, și mindria ne ajută să trăim.”

RAZVAN BARBULESCU ■

Miliardarii și mizeria lor morală

Niarchos și misterul morții Eugeniei

Din mozaicul de mărturii rezultă că, așa cum știm, Niarchos vorbise la telefon cu Charlotte Ford, fapt care provocase un serios diferend între cei doi soți. Au urmat cele 45 de minute misterioase pe care însă presa ateniană de pe atunci nu le-a putut consemna și nici lămuri întrucît Niarchos era un privilegiat al regimului coloneilor, care cenzura orice știre referitoare la acesta și „afacerile” lui. La 7 mai Eugenia fusese înmormîntată cu mult fast de Niarchos, care voia, desigur, să șteargă ceva din incertitudinile care pluteau peste moartea ei. La umbra unor pini, pe o colină mică a insulei, i s-a săpat mormîntul. Insula interzisă rămăsese fără regina ei.

Între timp, cercetările continuau în Iliniste și fără prea multă grabă. Toată lumea era convinsă că Stavros Spiros Niarchos, acum văduv, va încerca să se dezvinovătească. Se știa că el era foarte apropiat de regimul coloneilor care, cu el și cu Onassis, încheiaseră acorduri foarte comentate (ulterior, chiar în zilele noastre, de nenumărate de noile autorități grecești — episoade asupra cărora vom reveni cu alt prilej) de construire a unei rafinerii, șantiere navale etc. Era unul dintre pilonii financiar-ieri pe care acest regim — azi înlăturat — se baza cu bună știință.

Să revenim la circumstanțele morții Eugeniei. Mai ales că pe la jumătatea lunii Iulie a anului 1970, la Atena, începuseră să circule tot felul de indiscreții (voite sau nu) din raportul prezentat de cei șase medici desemnați să studieze cazul. Nu era o surpriză că raportul celor șase se dovedise total favorabil lui Niarchos. Faptul era și mai clar pentru cei ce știau că cel mai cunoscut dintre medicii care efectuaseră autopsia Eugeniei era Demetrios Kapsaskis, directorul de pe atunci al Institutului de medicină legală din Atena și expertul pe care fostul regim îl desemnase să anere — în Consiliul vest-european de la Strasbourg — acuzațiile ce i se aduceau că torturează membrii opoziției și toți oamenii politici progresiști, pe care-i arestase.

Totuși, cei șase medici — în frunte cu Kapsaskis — aveau de înfruntat cele scrise în amănunțitul său raport de către Panayotis Arnaoutis, primul doctor care o văzuse pe Eugenia în noaptea morții ei. După cum se spunea pe atunci (în condițiile în care, repetăm, cazul Eugeniei Niarchos era pus la index), Arnaoutis scrisese că a observat pe corpul muribundeii semne ce nu erau numai efecte ale înghițirii numeroaselor pastile de Seconal ci și leziuni pe git și abdomen. Acestora li se adăuga ruptura unui rinichi, datorată, mai mult ca sigur, loviturii primite. Era un raport clar, exact, care nu ținea seama nici de numele victimei și nici de prietenia strînsă care-l legase pînă atunci pe autorul lui, doctorul Arnaoutis, de soțul decedatei, armatorul Niarchos.

Totuși cei șase medici respinseseră în bloc ipoteza unui delict. După ei, Eugenia ar fi murit intrucît înghițise o cantitate impresionantă de somnifere. „Deja, cu alte prilejuri, ea mai înghițise multe somnifere, fiind gata să facă un colaps”. O asemenea mărturisire aparținea, evident, lui Niarchos. În seara zilei de 3 mai 1970, spuneau cei șase medici, doza de Seconal (25—40 de pilule) i-a fost fatală. Deși ea credea că le poate suporta, slăbiciunea ei — 45 kilograme pentru o femeie înaltă și zveltă — și fragilitatea au trădat-o, făcînd-o să cadă într-un somn profund, exact după zece minute, și în comă, după alte zece? Sau, ea însăși a vrut să se sinucidă? La aceste întrebări cei șase medici nu au dat nici un fel de răspuns.

Pe scurt, potrivit raportului Kapsaskis (douăsprezece pagini dactilografiate), nu era vorba de un delict și, în consecință, Niarchos nu trebuia deferit justiției. Nu exista ceva care să alimenteze suspectarea lui Niarchos — așa cum sugera primul examen medical —, dispută după convorbirea telefonică dintre Niarchos și Charlotte, loviturii care ar fi provocat ruptura rinichiului și contuzii la git și stomac, criza nervoasă, disperata înghițire a pastilelor de Seconal și moartea. Atunci, cum se explică proveniența contuziilor? Potrivit raportului Kapsaskis, ele s-au datorat într-adevăr eforturilor lui Niarchos de a-și «învia» soția. Niarchos, scria raportul, a încercat să-și readucă soția la viață folosînd metode populare și vechi. Urmează alte precizări de detalii ale loviturilor și semnelor însoțite, firește, de explicații care-l scot basma curată pe Stavros Spiros Niarchos. Mai mult, raportul amintit se referă și la scrisorile lăsate de Eugenia. Ce conțineau? Explicația gestului ei? Un adio soțului? O acuzare a lui? În mod cert scrisorile erau de extremă importanță. Însă nimeni nu vorbea despre conținutul lor. Se zvonea (potrivit revistei Europeo) că, în una dintre ele, Eugenia ar fi scris: „M-a făcut total nefericită

(Niarchos, n.n.). Nu mai pot merge înainte”.

Cam astfel se termina raportul de 12 pagini, după care cei șase medici, în frunte cu Kapsaskis, își pusese semnăturile și parafele fără nici o remuscare. Firește, Niarchos era incintat de concluziile celor șase. Bineînțeles că despre fostul lui prieten și medic personal — Arnaoutis — spunea cele mai urite lucruri.

După zilele de doliu — cînd nici o patulă, pe mare, nici un gardian, pe uscat, nu mai împiedicaseră curioșii să studieze de aproape insula, sau pescarii de pe Spetsai să-și arunce năvoadele în apropierea ei — viața începuse să revină la normal. Cel ce o dorea foarte mult era chiar Niarchos, care dorea să alunge orice bănuială ce plana asupra lui. Apropiatilor, ca și altor cunoștințe întîmpătoare, încerca să le explice că „multe îi vin de la Eugenia și ce s-ar fi făcut dacă n-ar fi cunoscut-o?” Întrebări retorice asortate subtil cu misterul morții Eugeniei. Pentru că, are dreptate o revistă cînd scrie că Eugenia, frumoasă și bună, discretă și bogată, a fost prima mare șansă a lui Niarchos. Niciodată un cuplu nu a fost mai nepotrivit și, totuși, nu de puține ori omul dur și cinic, care era Niarchos, devenea amabil și atent cu fiica bogatului armator Stavros Livanos, cel care, la căsătoria Eugeniei, îi oferise o dotă mai mult decît apreciabilă, iar pe ginere îl asociase și înfiinșe în tot soful de loviturii date pe mare și pe uscat. Or, Niarchos nu putea uita prea repede toate acestea, așa cum moartea Eugeniei și misterele ei îi impunau și mai mult să răspîndească știri plăcute despre fosta lui soție. Mai mult, încerca să apară un sentiment înveterat, își descria în cei mai frumoși termeni soția abia decedată etc. după cum declara el. „Își adora cei patru copii. Era rezonabilă și senină. Nu invidia pe nimeni și nimeni n-o invidia. Avea multe motive să fie fericită chiar dacă nu le avea pe toate”. Și, desigur, se văita că acum, văduv, nu mai știa ce să facă cu insula și cu cel mai frumos iaht din lume, cu tablourile — mai multe decît zidurile pe care să fie atîrnate — cu numeroasele reședințe știute, cu și mai multe nave și, în fond, cu această imensă avere. Uita să-și amintească de cei patru copii (cu Eugenia), de fata (cu Charlotte) și mai ales de circumstanțele, la fel de misterioase ca și moartea Eugeniei, în care agonisise această avere.

Cu toate aceste gînduri frumoase cu care însoțise înhumarea Eugeniei (desfășurată într-o strictă intimitate) și fără participarea surorii ei, Tina (fosta soție a lui Onassis), Niarchos n-avea voie să părăsească insula Spetsopoula. Era urmarea firească a dorinței locotenentului Koronis de a afla ce se întîmplase. La 3 mai 1970, între orele 22 și 22.45 pe insulă. Datorită acestui fapt, procurorul general atenian îi ceruse lui Niarchos să rămîină pe loc pînă la încheierea cercetărilor.

Aceasta intrucît, deși amintitul raport al celor șase medici îl disculpase, mai rămîneau citeva puncte neclare. Dar Stavros nu putea rezista unei asemenea tensiuni. Se scurseseră aproape două luni de la consumarea tragediei și lui i se părea că pierduse prea mult timp așteptînd niște clarificări care, pentru el, existau de mult. Pentru a risipi orice dubii, ce mai persistau, și altele ce ar fi putut apărea, a solicitat — și a obținut — o nouă autopsie a Eugeniei. Miza, desigur, pe faptul că noile concluzii vor fi identice cu cele din raportul Kapsaskis, ceea ce ar fi condus, evident, la încheierea cercetării și ar fi întărit într-un mod indiscutabil varianta nevinovăției lui. Dar și de data aceasta s-a produs o nouă lovitură de teatru. Medicii legiști — în frunte cu profesorul Silandogios din Salonice — ce au făcut noua autopsie a Eugeniei Livanos Niarchos au descoperit în plus o ruptură a splinei datorată, probabil, loviturilor primite în regiunea abdominală. Astfel, se revenea la o primă idee potrivit căreia nu pilulele de Seconal (care, în majoritatea lor, fuseseră vomitate) ar fi provocat decesul Eugeniei, ci numeroasele lovituri primite. Dar cînd le primise? Înainte de a înghiți Seconalul, cînd se certase cu Niarchos și acesta îi interzisese, în felul său, să se amestece în „afacerile” lui chiar sentimentale. Sau după ce le înghițise?

Prima variantă o susținea și procurorul Constantin Fafoutis, de 52 de ani, care, în acele vremuri, cînd armatorul era acolițelul regimului coloneilor, a ordonat punerea sub acuzare a lui Stavros Spiros Niarchos. Fafoutis avea simțul datoriei, mulți îl descriau ca un magistrat dur, insensibil dar integru. Și totuși, odată lansată acuzația împotriva lui Niarchos, din anturajul acestuia au pornit tot felul de invecitive la adresa îndrăznetului procuror. Însă, la 22 august 1970, Constantin Fafoutis, în virtutea articolului 311 al Codului penal grec, cere punerea sub acuzare a lui Niarchos Spiros Stavros, amintînd de loviturii și răni care au provocat, direct sau indirect, moartea Eugeniei. Un amănunt: încă din ziua de 4 mai 1970, cînd cercetase prima dată corpul victimei, procurorul era convins de vina lui Niarchos. De-a lungul acelor luni în care a desfășurat o muncă susținută, renunțînd la concediul proiectat pe insula Hydra, a strîns probe pentru a-și susține acuzația într-un cuprinzător raport ce se întindea pe 46 de pagini.

(Va urma)

DUMITRU CONSTANTIN ■

Pe patinoare

Cumătra Iarnă ne-a mincat două derby-uri (mă gândesc la meciurile Sportul — Dinamo și Steaua — Rapid), fiindu-ne acasă pentru că salvele ei neașteptate de gheață plus un vânt care ne amintea de uraganul Flora (Doamne ferește!) ne-au tăiat orice poftă de a ne instala în ovalul de beton de pe „23 August”, unde citeva sute de erol, simbătă și duminică, au ținut să salve pe jucătorii aflați în arenă. Așadar, acelor bravi care au înghițit chiciura și frigul le adresez un salut fierbinte și le doresc multă sănătate...

Cei care trebuie felicitați imediat după spectatori ar trebui să fie rapidiștii. Real-Giuleștiul, cum pronosticăm în urmă cu vreo 3 săptămâni, devine o echipă foarte interesantă. Cu o formație fără nume aproape, renunțând la vedetele coniacului — nu la toate (cinci stele!) și promovind tineri ca Zalupca, David, Șutru, Teleşpan și alții, unsprezecele feroviar a reușit să răstoarne carul mare al Stelei, echipă aflată în degradingoladă după cum se vede (patru înfringeri în nu mai puțin de atâtea zile cite despart o inmortare de un parastas). Victoria e cu atât mai surprinzătoare cu cit, la prima vedere, jucătorii din Giulești păreau victimele sigure în fața vulpoilor din Ghencea. Dar vulpoi nu mai sunt vulpoi, coada le-a mai scăzut, mai năpârlesc și, cu toate că în teren s-a aflat și Dumitru (care și-a pierdut cu prilejul acestui meci și calitatea de căpitan de echipă), au trebuit să părăsească terenul învinși. Victoria Rapidulețului a fost clară, nu atât din cauza celor două goluri cam întâmplătoare (din care unul a fost discutabil: mă gândesc la cel din penalty), cit mai mult din cauza pressing-ului pe care jucătorii giuleșteni l-au impus în tot timpul meciului. O a doua explicație ar fi jocul mai simplu, în adincime, exercitat de către formația din Grant. În timp ce militarii se complicau în nesfârșite pase laterale (dovadă că jucătorii nu mai aleargă fără minge cum o făceau cu un an în urmă numai), căutând poziția favorabilă șutului decisiv, gârarii din patru mingi se aflau în fața neinspiratului Moraru pe care lumina reflectoarelor îl amestecă pe un fluture pe lampă. Judecata pare cam simplistă, dar nu e mai puțin adevărată. Terenul alunecos, greu, a dat câștig de cauză celor care au alergat mai repede și mai bine. Și cu asta mi se pare c-am spus tot. Să sperăm că echipa campioană trece numai printr-o eclipsă pasageră și că vom putea s-o laudăm în curind, cum o făceam altădată, adică din toată inima.

Meciul Sportul — Dinamo n-a fost atât de bun cit ne-am fi așteptat. Sigur că și de data aceasta pot fi invocate terenul și timpul nemilos, dar mi s-a părut mai degrabă că și echi-

pa din Regie și cea din Stefan cel Mare au fost mulțumite cu acest rezultat de egalitate care le ține departe de grijile celor din spatele lor. Mi-au plăcut Cassai de la Sportul studențesc și Sătmăreanu II (Sătmăreanu și Dinu sunt la ora asta cei mai buni jucători de la Dinamo), asta nu înseamnă că Dudu Georgescu, din cind în cind nu înscrie niște goluri antologice (vezi meciul cu Argeș) pe care le uităm din două în două duminici.

Progresul, care ne provoca o îngrijorare majoră la deschiderea campionatului, devine de la săptămână la săptămână un unsprezece care merită să fie urmărit. Echipă fără nume și ea la ora asta, dacă-l exceptăm pe Sătmăreanu I, bancherii s-au redresat după un grav traumatism suferit la începutul sezonului și vom mai auzi de ei. Meciul cu U.T.A. a fost destul de interesant ca răsturnare de rezultat, deși acest 2-2 putea să fie o victorie a bucureștenilor. Dar de aceea balonul e rotund...

Cel mai bun rezultat al etapei l-au scos craiovenii la Constanța. Deși fără echipa completă, cum joacă „U” Craiova de multe etape, jucătorii din Bănie devin un outsider potențial pentru Dinamo sau Sportul studențesc și asta pentru că acolo unde există un antrenor priceput, există și idei de joc. Eu nu cred că Tească a rezolvat toate problemele la Craiova; nici n-a avut cind — dar iată că el a și furnizat naționalei pină acum doi jucători: pe Balaci și pe Marcu (pe care Covaci ar trebui să-i integreze rapid selecționaților și asta încă nu este sfârșitul. Pronosticiez că în curind Tilihoi și Irimescu vor îngroșa rindurile tricolorilor deși, la drept vorbind, se pregătește și Donose pentru același lucru, jucător de rasă, încă inegal. Cam astea ar fi lucrurile cele mai interesante din etapă, dacă nu cumva înfringerea cu 4-0 la Petroșani a echipei A.S.A. Tg. Mureș nu ar fi cu adevărat un lucru care trebuie să dea de gândit. Aș mai semnala prima victorie a echipei gălățene obținută în dauna Politehnicii Iași, care se află în al treilea an de cind se zbate într-o plasă de iluzii (deși toamna trecută echipa mergea foarte bine).

Aștept — la ora scrierii acestor rânduri — cu destulă stringere de inimă meciul de miercuri al Sportului studențesc pe care nu-l privesc chiar atât de optimist. Răniții echipei bucureștene precum și forma jucătorilor vest-germani m-au cam pus pe gânduri. Dar mai bine să așteptăm meciul și pe urmă să vorbim.

S-auzim de bine...

EUGEN BARBU ■

P. S. Revista „Viața studentescă” publică un interviu al subsemnatului acordat pe la începutul campionatului. Publicat abia acum, el pare plin de contradicții pus față în față cu niște cronici tipărite în „Flacăra” (vezi cazul Zamfir). Dar despre infirizările unor texte încredințate publicațiilor, noi nu răspundem în nici un fel.

perilor și victorii în deplasare — lucru pe care l-au confirmat și în meciul cu Progresul, dar o prea scurtă perioadă de timp, vreo 30 de minute, timp în care Domide și Broșovschi au alergat cit de cit, aducind echipa lor într-un avantaj ce părea la un moment dat decisiv. Mai departe însă, și mai cu seamă pe tot cuprinsul reprizei secundă, linia de mijloc arădeană a cedat complet pasul, arătându-se aproape dezinteresată de soarta meciului. U.T.A. a rămas în principiu pe poziții, păstrind intactă linia de atac (care însă acum, în lipsa elementului de susținere n-a produs altceva decit figurație), tot greul partidului apăsând în exclusivitate pe apărătorii arădeni, care în cele din urmă au fost depășiți de atacurile tot mai susținute ale Progresului. ● Bucureștenii au început partida la fel de prost, o tradiție pe care o respectă la fiecare nou meci susținut pe teren propriu, dar au încheiat-o în trombă, plingind după ocaziile care ar fi putut să le aducă pină și o victorie cu totul nesperată la un moment dat. ● Rezultatul este echitabil — dar în box arbitrii ar fi hotărât probabil echipa bucureșteană drept învingătoare, pentru că a dat dovada unei mai bune pregătiri fizice și a avut un final de meci mai bun. ● A arbitrat satisfăcător I. Chilibar, ajutat bine de Fl. Anușescu și Gh. Popa — toți din Pitești (Dumitru Graur). REȘITA: F.C.M. — Politehnica Timișoara 1-0 (0-0). Vreme cinoasă, dar public numeros, peste 10 000 de spectatori, între care 2 000 de timișoreni, veniți să vadă derby-ul Banatului. ● Inceput dramatic, cu Bojin ratind în primul minut, cu Roșca reluind cu capul dintr-o poziție ideală, după care meciul a pierdut din spectaculozitate, ambele echipe acuzând condițiile grele de

joc. ● La reluare, câteva minute strălucitoare pentru gazde, care vor înscrie unicul gol al partidei prin Atodiresel, la o minge care a zburat peste careul timișorean fără ca Mehedințu sau Covaleci s-o intercepteze. A oprit-o Atodiresel, a urmat un dribling „pe loc” și un șut la colțul scurt. ● La 0-1, Politehnica s-a arătat mai insistentă și mai bine pregătită fizic, dar Serbănoiu și Dembrovski au ratat din poziții favorabile, în fața unui Windt care anunță o carieră frumoasă. ● A arbitrat slab N. Cursaru, ajutat bine la linie de A. Avramescu și N. Moroianu — toți din Pitești (Gheorghe Amuza). GALAȚI: F.C.M. — Politehnica Iași 1-0 (1-0). Trebuie spus că mulți dintre locuitorii orașului de pe Dunăre au regretat că n-au venit pe stadionul ca un uriaș amfiteatru sau o uriașă scoică. Au ratat nu doar întinirea cu senzațiile unui năprasnic ger de februarie, cit mai ales prima victorie a gazdelor în acest campionat capricios ca însuși timpul. Unicul gol al partidei a fost înscris relativ repede, în minutul 8, de către Ene, care a profitat de lufi unui apărător ieșean. Oaspeții, după spusele arbitrilor N. Rainca, au acuzat mai întâi fault, apoi hent, dar, după părerea sa, aflat la numai trei metri de fază, nu s-a produs nici una, nici alta. Părerea noastră este că Ene a fost lovit de balon, care a ricoșat din pământ, de la mai puțin de un metru, în mină, și nu a jucat intenționat balonul, ceea ce schimbă situația. ● După acest gol, meciul se înăsprește, gălățenii practicind un joc cu multe obstrucții, fluierate și nefluierate de către arbitru. Pină la sfârșitul reprizei am consemnat trei ratări de zile mari: Vochin, în minutul 10, trimite pe lângă Costas, iar celălalt portar, Dumitrescu, se opune la un gol pe care Trandafilon, în minutul 12, era cit pe-aci să-l realizeze printr-o lovitură de cap, după cum Banu, scăpat pe contraatac, crezându-se în poziție de ofsaid, ratează egalarea. ● În repriza a doua gazdele au dominat copios, iar Vochin mai ratează de două ori în minutele 54 și 78, iar Ene, după o frenetică fază concepută de excelentul Radu Dan, trimite de la 2 metri în brațele lui Costas. ● A arbitrat bine N. Rainca (Birlad), ajutat la margine de V. Roșu și D. Ghețu — ambii din București (Victor Niță). PETROȘANI: Jiul — A.S.A. Tg. Mu-

reș 4-0 (2-0). Oaspeții au dat o replică foarte ștersă, lăsându-se dominați tot timpul, mimind sau dovedind neputință. ● De partea cealaltă, gazdele au avut 90 de minute în care s-au dăruit numai fotbalului, au făcut risipă de energie, scoțind la lumină întreaga lor zestre tehnică și cu mici excepții și întreaga capacitate de efort. Mulțescu a jucat senzațional, a dat strălucire jocului echipei sale, pe care a condus-o spre o victorie muncită și confortabilă. ● Golurile au fost înscrise din pase (centrare Mulțescu), Bădin, min. 41 (lovitură liberă — Deleanu), Sălăjean, min. 54 (Mulțescu — lovitură liberă) și Augustin, min. 66 (pasă București). ● Homan, portarul Jiului, a fost schimbat cu Cavai în ultimele 3 minute de joc pentru că — înghetăt — nu mai prezenta siguranță. El n-a avut de apărut decit șuturile primite colegial la încălzire. ● A arbitrat foarte bine C. Bărbulescu, ajutat la linie de Gh. Dragomir — ambii din București — și Fl. Cenea — Caracal (Ion Predoșanu). ORADEA: F. C. Bihor — F. C. Corvinul Hunedoara 1-1 (0-0). Ambele echipe au avut o prestație bună, bihoreni atacind în trombă și cu acțiuni purtate mai cu seamă pe extreme unde s-au intercalat deseori și fundații laterali Bigan și Popovici. Avind în față un portar excelent, Ion Gabriel, orădenii au marcat numai o singură dată un gol splendid realizat de Gherghelii care pină atunci fusese complet șters. ● De partea cealaltă, hunedoreni s-au apărut cu două compartimente și au ieșit în atac rareori, dar foarte periculos, mai ales prin eforturile lui Angelescu și Dumitriu IV, apreciați în mod deosebit de cei prezenți. Corvinul a deschis scorul în minutul 59, trimițându-l pe cei 4 000 de spectatori într-o liniște deplină, gol marcat cu capul de extrema Gheorghe Georgescu. ● Arbitrul craiovean Radu Șerban a condus foarte bine pină în minutul 70 cind l-au lăsat crampoanele și a apărut sfârșit în final, fiind indulgent cu duritățile oaspeților și mai cu seamă cu cele ale lui Tonca; a fost bine ajutat la linie de V. Gligorescu și V. Gheorghe — toți din Craiova (Emanuel Tănjală).

(Continuare în pag. 22)

Craiova urcă din nou

Ce n-aș fi îndrăznit să scriu după meciul câștigat în fața Progresului (5-1, la București), ca și după egalul obținut cu destul noroc de Sportul studențesc (1-1, tot la București), aștern astăzi pe hirtie după victoria obținută tot într-o partidă jucată în deplasare, la Constanța, de Universitatea Craiova.

De ce acum aceste rânduri, care se vor o lucidă analiză la obiect, și nu înainte? Pentru că semnele repetate simptomatice se constituie în probe, iar probele, adunate, corelate, pot compune o demonstrație.

Ce ne-a arătat pină acum — inclusiv la Constanța — Universitatea Craiova?

Ne-a arătat, în primul rind, că între jocul echipei de azi și cel de ieri, adică din campionatul trecut, există o flagrantă diferență. Diferență de orientare, deci de concepție. Diferență de exprimare. Diferență de perspectivă.

Dacă acum un an această formație trăia mai ales prin jocul în apărare, reușind, de obicei, să se impună pe teren propriu grație atacului său tăvălug care culca pină la urmă rezistența majorității adversarilor, randament care în partidele jucate în deplasare era ca și nul, echipa evoluind pe alte stadiioane mai mult la noroc, după ureche, punctele obținute fiind de cele mai multe ori rodul șansei sau al unei curse izolate semnate de Marcu și Crișan, sau rodul cite unei „rachete” plecate din singul neiertător al lui Oblemenco, acum factorul șansă, întâmplare, se observă mult mai rar în evoluția „11”-lui oltean. Echipa joacă astăzi altceva. Aproape alt joc! Cu Marcu, Tarălungă și Cămătaru, cu Balaci, Beldeanu și Donose, cu acest talentat Trimescu „inventat” peste noapte de Tească, echipa are din clipa așezării pe teren configurația unui team ofensiv care de-a lungul partidelor se manifestă ca atare, atacul și contraatacul fiind exprimatele predilecte ale „11”-lui craiovean. Sigur, nu e totul să ataci, problema e cum ataci, cu ce mijloace, cu ce eficiență? Ei bine, faza de atac a craiovenilor se bucură de trei virfuri de reală valoare: Marcu, o extremă care n-ar lipsi din reprezentativele multor țări și nu vedem de ce ar fi în continuare ignorată la noi, Cămătaru — un virf puternic, de tip Chivers*, care dacă va avea grijă de Chiera sa fotbalistică va ajunge cu siguranță cineva în fotbalul nostru, și Tarălungă, care și păstrează valoarea și inteligența în joc în pofida trecerii anilor. (Deși nu a revenit încă în formă, Oblemenco rămâne Oblemenco și apărările adverse se tem și astăzi de el, pentru același motiv ca în trecut.) Din trio-ul median, Balaci, pregătit ca niciodată pină acum (jucătorul care alături de Boloni a schimbat structural — după cum s-a văzut la Praga — jocul naționalei), se poate stabili, dacă vrea el, la cota superioară a fotbalului nostru (și nu numai a lui), Beldeanu rămâne un fost și oricind un posibil valoros half al naționalei, iar Donose un jolly-joker

eficient pe tot terenul. Spre surprinderea noastră, apărarea imediată a ajuns astăzi compartimentul nesigur al echipei. Din ferice, echipa este astăzi în stare „să dea mai mult decit primește” (cum s-a văzut și la Constanța), dar problema defensivă rămâne în continuare o problemă.

Trăgind o linie și adunind, trebuie să recunoaștem că jocul mai modern, orientat permanent spre atac, mai eficient, și mai spectaculos al Universității Craiova, produce o puternică impresie spectatorilor, care intuesc la această echipă un moment de răscruce în drumul spre împlinirea unui frumos și perfect realizabil destin fotbalistic. La originea acestui drum se află, evident, Tească, pe care l-am găsit mai hotărât ca oricind, dar și mai înțelețor și mai apropiat de niște jucători care, se pare, țin la el, îl apreciază și-l înțeleg. Bine ar fi, pentru ambele părți, jucătorii și antrenor, să meargă înainte pe drumul pe care au pornit.

Cîteva cuvinte despre jocul de la Constanța. Deși au avut în Antonescu un adversar care a făcut cit trei, Universitatea Craiova a învins sigur, arlipie Marcu (în fotografia noastră) și Cămătaru neputind fi oprite decit prin faulturi, prin placaje și alte mijloace extrafotbalistice. Totuși Marcu (1 gol și un fault în careu — decit alt gol) și Cămătaru (1 gol) au decis soarta jocului. O victorie, pur și simplu, a valorii. Craiova, credem că nu greșim, urcă din nou în fotbalul nostru.

O notă specială pentru arbitrajul foarte corect al lui O. Andereo (Satu Mare), ajutat bine de F. Ivanovici și uncori nesigur de C. Bizinichi — ambii din București.

MARIUS POPESCU ■

DIVIZIA A : 17 OCTOMBRIE

PITEȘTI: F. C. ARGEȘ — S. C. Bacău 2-0 (1-0). Un frig atât de năprasnic încât a înghețat pină și coasul stadionului din Trivale. A mai bătut și un vânt apos, astfel că cei nici 1 000 de spectatori au diridit zdravăn spre toată cinstea lor de pătimiși al fotbalului. În asemenea condiții desigur că mișcarea în teren a fost mai vie ca niciodată (nici un jucător n-a îndrăznit să cadă, nici măcar în 16 m, iar atunci cind toși cădeau, săreau ca arși de pe gazon). ● Argeșenii, ca localnici, s-au adaptat cel mai repede la condițiile de joc, fiind în majoritatea timpului, indiferent de cum băteau vîntul, mai aproape de poarta băcuană. Au jucat excelent Cirstea și Radu II, bine Roșu și celălalt. Dobrin, deși a alergat mai mult decit vrea el de obicei, a fost șters, marcind un gol la o învălmășeală (din careul mic, cind mingea, izbită cind de vînt, cind de jucători, rătăcea buimacă în fața porții lui Constantinescu). ● În schimb, golul lui Radu II a fost foarte frumos. ● S. C. Bacău, o echipă masivă în apărare, a atacat puțin și la întâmplare, fără eficacitate. Mai mult, lipindu-l pe Cărpuci de Dobrin fără să fie cazul, a jucat practic în 10 oameni. Oricum, echipa rămîne o echipă „de casă”, ca multe altele din cele trei divizii. ● Centralul Fr. Colosi a arbitrat bine, ajutat de N. Gheorghe și Gh. Dumitru — toți din București (Iulian Neacsu). BUCUREȘTI: Progresul — U.T.A. 2-2 (0-2) — deci 2-0 pentru arădeni în prima repriză, dar tot 2-0 pentru bucureșteni în cea secundă! ● I-am lăudat pentru meciul susținut în etapa trecută pe jucătorii lui C. Manolache, intuind posibilități de joc su-

FLACARA Redacția: București, Piața Scintei 1, casuța poștală 4112, oficiu 33. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: reportaj (A. Dohotaru — 16 17); cultură, cenacu (Eugen Seceleanu — 16 06); știință (Liviu Timbuș — 16 18); probleme cetățenești — scrisori (Marga Nedelea — 17 87) și publicații comentatorii (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu, Nicolae Cristeanu — 16 18); fotoreportaj — 15 95; documentare — 16 23; administrație (Alexandru Medar — 17 86); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Sorin Postolache — 17 82 16 21); secretor responsabil de redacție (Marius Popescu 17 82 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Traian Prosan — 17 82 și interior 17 83); redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei” Cititorii din străinătate se pot abona „adresindu-se la: ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU